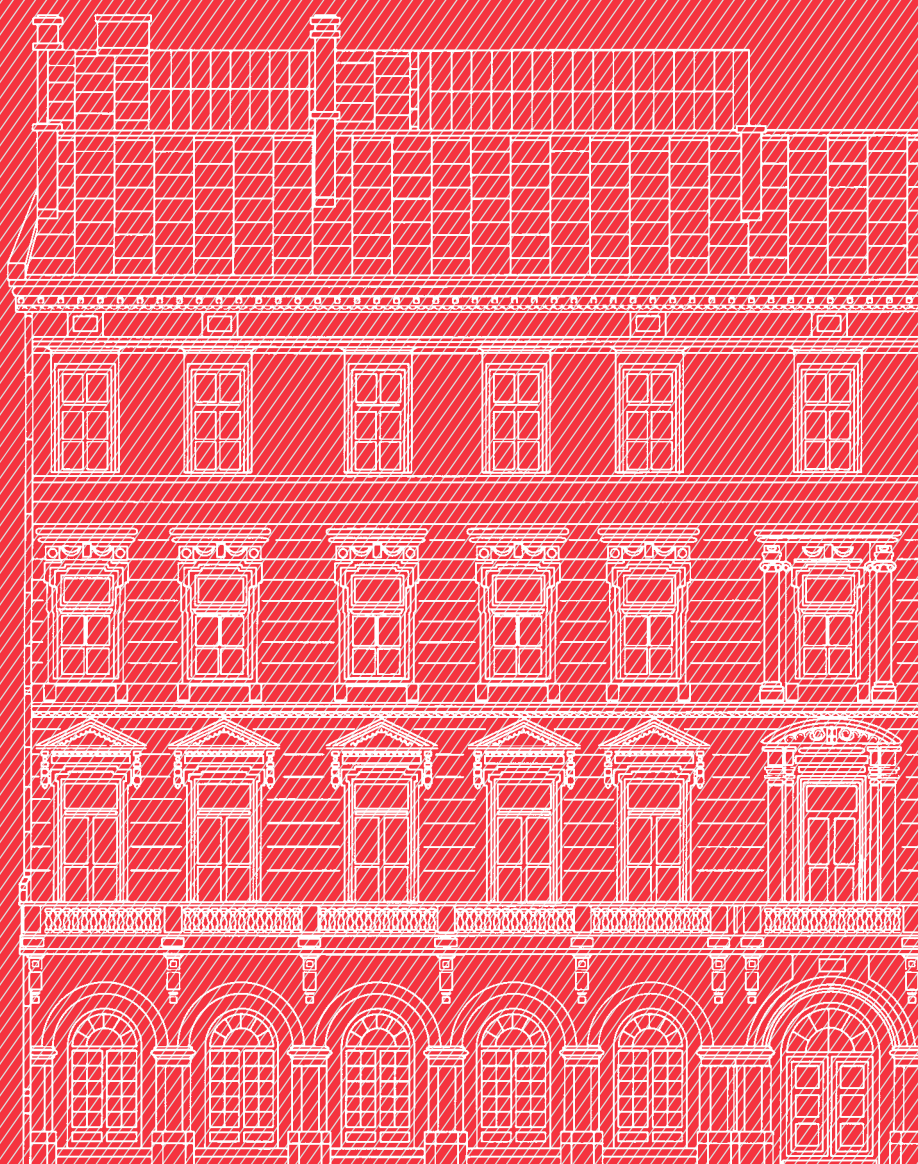
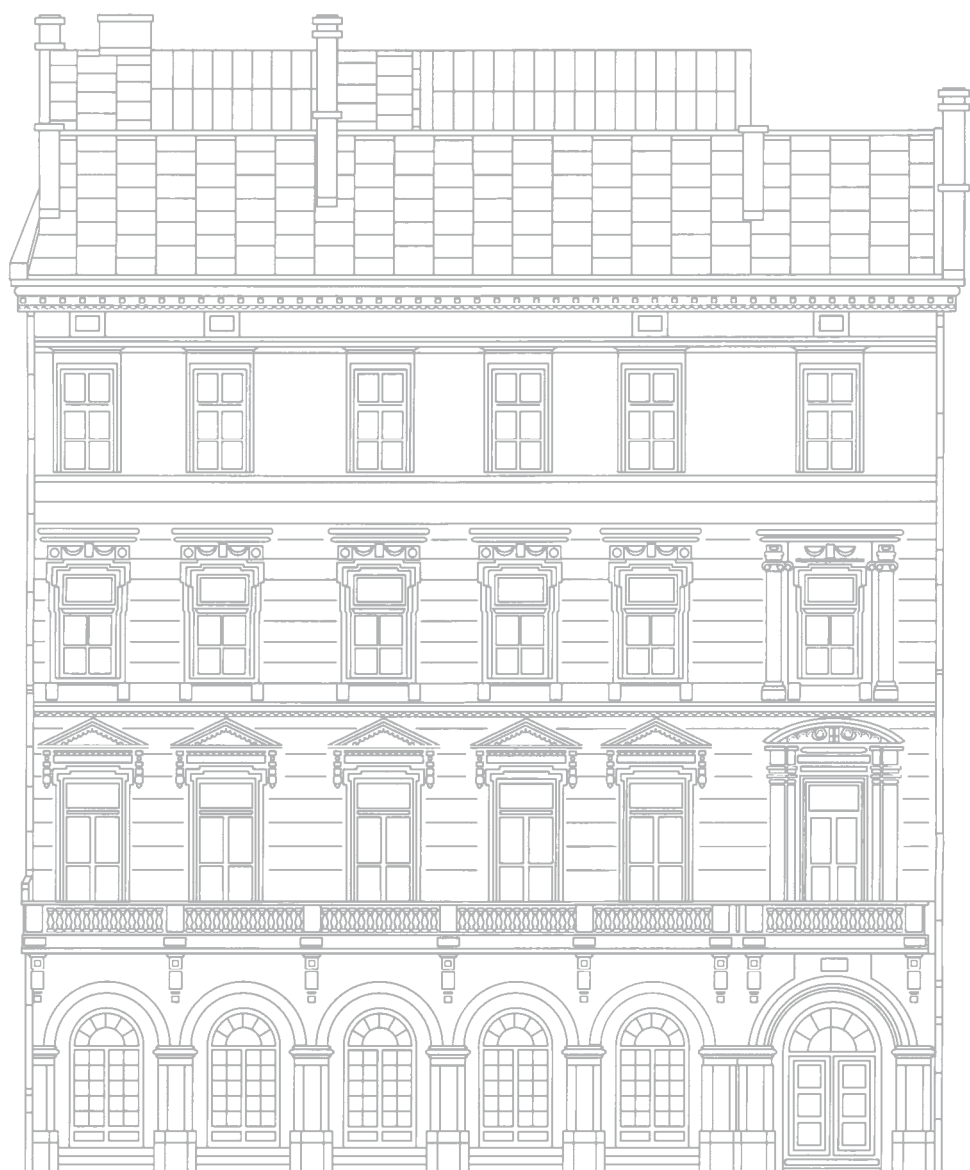

ROCZNIK MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

—
2012

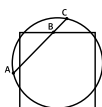

ROCZNIK
MIĘDZYNARODOWEGO
CENTRUM KULTURY

—

2012 [nr 21]

- 7 – Międzynarodowe Centrum Kultury w roku 2012
- 9 – Rok w pigułce
- 12 – Jacek Woźniakowski (1920–2012)

KALENDARIUM [STYCZEŃ – GRUDZIEŃ 2012]

KONFERENCJE • SEMINARIA

- 85 – Od Giotta do MAXXI – włoska sztuka i muzealnictwo u progu XXI wieku
- 89 – Dziedzictwo kulturowe i jego ochrona. Białorusko-polski okrągły stół
- 93 – Międzynarodowe seminarium Kraków – Petersburg – Waszyngton. Doświadczenia w ochronie dziedzictwa miast historycznych
- 97 – Przestrzeń kulturowa Europy Środkowej. Dawne Prusy Wschodnie i obwód kaliningradzki
- 105 – II Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski
- 109 – Kultura i biznes. Partnerstwo?
- 113 – Dialog polsko-rosyjski w Międzynarodowym Centrum Kultury
- 117 – Polski Petersburg. Robocze spotkanie polskiej grupy ekspertów
- 120 – Mit Galicji

WYSTAWY

- 123 – Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy
- 131 – Blask. Ołtarz Mariacki Wita Stwosza
- 133 – Współczesna architektura norweska 2005–2010
- 139 – Wierność obrazów. René Magritte i fotografia
- 142 – Kraków, czerwiec, 1992. Europejski Miesiąc Kultury – 20 lat po
- 145 – NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma
- 153 – Witold Skulicz. Grafika nade wszystko...
- 157 – Joanna Piech. Grafika. Grand Prix MTG – Kraków 2009
- 161 – VIRIBUS UNITIS? – Polscy parlamentarzyści w monarchii habsburskiej 1848–1918
- 165 – Andy Warhol. Konteksty

PROGRAMY EDUKACYJNE

- 170 – Akademia Dziedzictwa
- 171 – Management of UNESCO World Heritage Cultural Sites in Visegrad Countries
- 175 – Dziedzictwo Kresów. Międzynarodowe seminarium objazdowe, część 3.
- 179 – Management of UNESCO World Heritage Sites in Central Europe and India
- 183 – Program edukacyjny towarzyszący wystawom

PROJEKTY • SIECI • PROGRAMY

- 188 – Thesaurus Poloniae
- 189 – AHICE – Art Historian Information from Central Europe
- 191 – „RIHA Journal”
- 192 – Eurośrodiemnomorska Fundacja Dialogu Kultur im. Anny Lindh

PUBLIKACJE • BIBLIOTEKA • CZYTEL尼亚 • PRACOWNIA

196 – Publikacje 2012

211 – Biblioteka Naukowa MCK i Czytelnia Rolanda Bergera

212 – Pracownia Dokumentacji

PARTNERZY • MECENASI • SPONSORZY

215 – Promocja, współpraca z mediami i partnerami

216 – Partnerzy, mecenasi i sponsorzy MCK (styczeń – grudzień 2012)

ANEKS

220 – Rada Programowa Międzynarodowego Centrum Kultury

221 – Struktura organizacyjna Międzynarodowego Centrum Kultury

223 – Statut Międzynarodowego Centrum Kultury

MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KULTURY W ROKU 2012

Dwudziesty pierwszy rok działalności Międzynarodowego Centrum Kultury był rokiem podsumowań, ale i nowego otwarcia. Wizyta króla Norwegii Haralda V i królowej Sonji stanowiła zwieńczenie kilkuletniej współpracy polsko-norweskiej ogniskującej się w mck. Mowa nie tylko o modernizacji i rozbudowie naszej siedziby, możliwej w znacznej mierze dzięki wsparciu z tak zwanych funduszy norweskich pozyskanemu w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, ale przede wszystkim o wspólnych przedsięwzięciach badawczych i wystawienniczych, jak zrealizowany w latach 2009–2011 projekt *Zarządzanie miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce i w Norwegii* oraz prezentowana w 2012 roku w Galerii mck wystawa *Współczesna architektura norweska 2005–2010*.

Druga z ważnych wizyt – prezydenta Republiki Czeskiej Václava Klause z małżonką – pozwoliła na wydobycie wagi współpracy wyszebradzkiej. Prócz części oficjalnej, będącej okazją między innymi do spotkania z mniejszością czeską, prezydent Klaus miał sposobność do zapoznania się z działalnością mck. Zwiedzanie kamienicy „Pod Kruki” zakończył w miejscu szczególnym – w Sali Panoramicznej ze wspaniałym widokiem na katedrę wawelską pod wezwaniem świętych Wacława i Stanisława, co okazało się znakomitą puentą dla prezentacji aktywności mck nie tylko w kontekście cywilizacyjnej wspólnoty Czech i Polski, ale i szerzej – kulturowej wspólnoty Europy Środkowej.

Oficjalna wizyta Walentyny Matwijenko, przewodniczącej Rady Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej, zbiegła się z nowymi wyzwaniami w dialogu polsko-rosyjskim. Znalazło to swój wyraz nie tylko w cyklu spotkań i wykładów *Dialog polsko-rosyjski w Międzynarodowym Centrum Kultury*, ale przede wszystkim w podjętym przez mck wieloletnim projekcie *Polski Petersburg*.

Rok 2012 był także rokiem trudnych, ale ważnych pytań. Wywołała je ponieważ wystawa otwarta w Galerii mck jeszcze w roku 2011. W *Polowaniu na awangardę. Zakazanej sztuce w Trzeciej Rzeszy* podjęliśmy kwestię tragicznego splotu sztuki i polityki. Czy da się pogodzić te obie sfery ludzkiego działania? Czy napięcie między nimi nieuchronnie musi się przeradzać w konflikt? Z wielu stron przyglądaliśmy się tej relacji także w wiosennym numerze kwartalnika „Herito”. Pytając, jak dziś wygląda nasza troska o ponadczasową wartość kultury i dziedzictwa w zderzeniu z doraźnością polityki, zainicjowaliśmy dialog z białoruskimi partnerami w ramach białorusko-polskiego okrągłego stołu poświęconego praktycznym i teoretycznym aspektom szeroko pojętej ochrony dziedzictwa kulturowego. Stykowi polityki, kultury i ekonomii było również poświęcone międzynarodowe seminarium *Kultura i biznes. Partnerstwo?*

Dziś doświadczamy coraz szybszego ześlizgiwania się teraźniejszości w przeszłość historyczną. Żyjemy w czasie pamięci. Jeszcze dwie dekady temu najbliższym sąsiadem Polski na zachodzie była Niemiecka Republika Demokratyczna, tę niedawną rzeczywistość przywołała wystawa *NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma*. Kraje, które pojawiają się i znikają, to swego rodzaju fenomen

naszej części Europy, który stał się tematem letniego numeru „Herito”. Bez pamięci nie da się mówić o dziedzictwie – to dwa nierozzerwalnie związane pojęcia. Jak ewoluowały i jak je dziś definiujemy, o tym z kolei dyskutowaliśmy w międzynarodowym gronie badaczy dziejów Polski, a także na łamach „Herito”. Ponadto świadectwem ważnego polskiego głosu w tej dyskusji, a zarazem szczególnym hołdem pamięci stała się publikacja zebranych esejów profesora Andrzeja Tomaszewskiego.

Centrum od początku było i jest swoistym polskim obserwatorium przemian i inicjatyw kulturalnych w Europie Środkowej, toteż na zakończenie 2012 roku zwróciliśmy się ku naszym południowym sąsiadom. Wystawa prac Andy’ego Warhola była próbą przywołania środkowoeuropejskiego i słowackiego kontekstu jego twórczości, a na łamach „Herito” zagościli najwybitniejsi słowaccy intelektualiści.

prof. dr hab. Jacek Purchla

DYREKTOR MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

ROK W PIGUŁCE

Najlepiej widoczną częścią działalności mck są wystawy i otwarte spotkania. Opisane na stronach Rocznika wydarzenia potwierdzają naszą aktywność jako instytucji badawczej, prowadzącej wiele ważnych projektów naukowych, takich jak choćby *Mit Galicji*, *Polski Petersburg*, studia podyplomowe Akademia Dziedzictwa czy program stypendialny Thesaurus Poloniae.

Wizerunek mck na świecie, rozpoznawalność i ważną rolę naszej instytucji, budujemy na co dzień poprzez działalność w międzynarodowych sieciach współpracy. Podczas licznych spotkań w kraju i za granicą nawiązujemy kontakty z instytucjami partnerskimi, a działając szeroko w obszarze polskiej polityki kulturalnej, budujemy obraz Polski w świecie.

Odwiedziło nas —

ponad 33 400 zwiedzających na wystawach

ponad 6300 uczestników spotkań, warsztatów i wykładów

blisko 4500 czytelników Biblioteki Naukowej mck i Czytelní Rolanda Bergera

ponad 2200 uczestników programów edukacyjnych

blisko 78 000 użytkowników stron www.herito.pl, www.alfpolska.org, www.ahice.net z 26 krajów

odnotowaliśmy także ponad 129 000 odwiedzin serwisu www.mck.krakow.pl

Zaszczycili nas wizytą —

Król Norwegii Harald V z królową Sonją, w towarzystwie Bronisława Komorowskiego, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wraz z małżonką – 11 maja

Walentyna Matwijenko, przewodnicząca Rady Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej – 21 maja

Irina Bokowa, dyrektor generalna UNESCO – 4 września

Václav Klaus, Prezydent Republiki Czeskiej, z małżonką – 12 października

Od lewej: prof. Jacek Purchla, król Harald V, królowa Sonja oraz prezydent Bronisław Komorowski z małżonką

Prezydent Václav Klaus wpisuje się do książki pamiątkowej mck, w tle od lewej: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i Jan Sechter, Ambasador Republiki Czeskiej w Polsce

Cieszę nas wyróżnienia i nagrody —

„Miejsce Roku 2011” w 4. edycji plebiscytu „Kulturalne odloty 2011” „Gazety Wyborczej”

„Lider Małopolski 2011” przyznawany przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski

„Best Places 2011” w kategorii „Culture” przyznawany przez firmę Lifeboat Ltd, prowadzącą portale: cracow-life.com, e-krakow.com oraz angielskojęzyczne pismo „The Krakow Post”

nominacja siedziby mck przez jury konkursu „Ulubieniec Polski 2000–2012” do finału plebiscytu organizowanego przez magazyn „Architektura–Murator”

docenienie aż dwóch okładek kwartalnika „Herito” w Konkursie Izby Wydawców Prasy „GrandFront 2011” na Prasową Okładkę Roku – okładka nr 3 – „Miasto i muzeum” uplasowała się 2. miejscu w swojej kategorii, a okładka nr 4 – „Sztuka zmienia miejsce” została wyróżniona

Podczas oficjalnej wizyty w mck król Norwegii Harald V nadał prof. Jackowi Purchli **Krzyż Oficerski Królewskiego Norweskiego Orderu Zasługi**

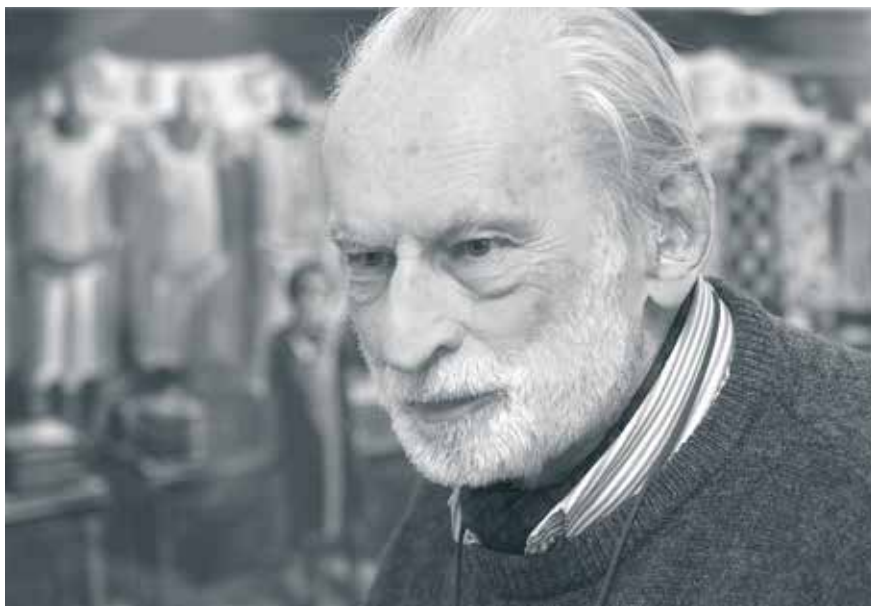

JACEK WOŹNIAKOWSKI

(1920-2012)

W listopadzie pożegnaliśmy profesora Jacka Woźniakowskiego, historyka sztuki, pisarza, eseistę i publicystę, edytora i wydawcę, tłumacza literatury pięknej, prezydenta Krakowa w latach 1990–1991. Współtwórcę Międzynarodowego Centrum Kultury, naszego Przyjaciela.

Profesor był ostatnim symbolem krakowskiej opozycji intelektualnej z czasów PRL, skupionej wokół środowiska „Znaku”. Niepokornym myślicielem, który we właściwy sobie sposób łączył romantyczną tradycję ułańską z nowoczesnością. Prawdziwym uosobieniem polskiego ziemianina-intelektualisty w XX wieku.

Prof. Jacek Woźniakowski w Galerii mck, rok 2005

KALENDARIUM

STYCZEŃ

4/01 Warszawa. • Spotkanie prof. Jacka Purchli z ministrem Piotrem Źuchowskim w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN) • Wystąpienie prof. J. Purchli jako recenzenta pracy doktorskiej *Rola funduszy europejskich we wdrażaniu projektów inwestycyjnych w sektorze kultury w Polsce* autorstwa Karoliny Tylus-Sowy (MKiDN) podczas obrony dysertacji w Szkole Głównej Handlowej

5/01 *Marinetti i Mussolini – historia politycznego romansu* – wykład dr Bożeny Gierat-Bieroń z cyklu *Czwartek z awangardą* w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*

9/01 Urząd Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w konferencji *III Etap Reformy Samorządowej w Polsce. Projekt Ustawy Prezydenta RP*, z okazji dwudziestolecia powstania Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski

10/01 Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. Powołanie prof. Jacka Purchli w skład Rady Programowej ds. prac nad zmianą Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego; udział w jej pierwszym posiedzeniu

Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. *Lwów i Kraków wobec nowoczesności na przełomie XIX i XX wieku* – wykład prof. Jacka Purchli

11/01 *Teatr, taniec* – spotkanie z Małgorzatą Jędrzejczyk w ramach programu *Dojrzały do sztuki*, towarzyszącego wystawie *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*

Przemysław miasto! Od dziedzictwa do marki miejsca – rozmowa nie tylko o Krakowie – dyskusja z udziałem prof. Jacka Purchli, Mirosława A. Boruca, prezesa Instytutu Marki Polskiej, oraz dr. Michała Wiśniewskiego, osnuta na kanwie książki

Gry w miasto prof. Jacka Purchli oraz 5. numeru kwartalnika „Herito”

Od lewej: prof. Jacek Purchla, Mirosław Boruc, dr Michał Wiśniewski

12/01

Entartete Kunst? – wykład prof. Waldemara Baraniewskiego z cyklu *Czwartek z awangardą* w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*

13-15/01

Ustroń. Udział prof. Jacka Purchli w sympozjum naukowym *Współczesna Gospodarka i Administracja Publiczna*, organizowanym przez Katedrę Gospodarki i Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie; w ramach sympozjum prof. J. Purchla zorganizował seminarium na temat dziedzictwa Pszczyny

17/01

Fotomontaż – spotkanie z Małgorzatą Jędrzejczyk w ramach programu *Dojrzała sztuka*, towarzyszącego wystawie *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*

Warszawa. *Dziedzictwo a rozwój* – wykład prof. Jacka Purchli w Muzeum Niepodległości w ramach cyklu *Ekonomia w muzeum*

18/01 Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków. Prof. Jacek Purchla przewodniczył posiedzeniu Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków

19/01 *Hitlerowskie wizje Krakowa* – wykład prof. Jacka Purchli z cyklu *Czwartek z awangardą* w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*

23/01 Wrocław. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady Naukowej Zakładu Narodowego im. Ossolińskich

23-25/01 Włochy, Turyn. Udział Ewy Wojtoń w konferencji *Second International Workshop on UNESCO World Heritage. Economic and Policy Issues*. E. Wojtoń wygłosiła referat na temat realizowanego w MCK projektu *Zarządzanie miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce i w Norwegii*

24/01 *Fotografia* – spotkanie z Małgorzatą Jędrzejczyk w ramach programu *Dojrzała sztuka*, towarzyszącego wystawie *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*

Szczecin. Udział prof. Jacka Purchli, Reginy Pytlik oraz Łukasza Galuska w otwarciu na Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie wystawy *My i Oni. Zawita historia odmienności*, przygotowanej wspólnie przez MCK i Bibliotekę Naukową PAU i PAN w Krakowie

26/01 *Dymy nad awangardą* – wykład dr Anny Saciuk-Gąsowskiej z cyklu *Czwartek z awangardą* w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*

Pszczyna. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady Muzeum Zamkowego

27/01

Posiedzenie Rady Programowej mck

Członkowie Rady Programowej zwiedzają wystawę *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy* w Galerii mck

Prof. Robert Traba

Prof. Mykoła Riabczuk

Spotkanie noworoczne przyjaciół i partnerów MCK

Dr Adolf Juzwenko, prof. Jacek Purchla, europosełanka Róża Thun i dr Monika Smoleń

Podczas spotkania specjalnymi dyplomami zostały uhonorowane instytucje, z którymi MCK współpracowało szczególnie blisko w roku 2011. Dyplom dla Małopolskiej Szkoły Administracji Publicznej UE w Krakowie z rąk prof. Jaceka Purchli odebrał prof. Jerzy Hausner; w tle dr Karolina Grodziska, która odebrała dyplom dla Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie

29/01

Finisaże wystaw *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy* oraz *Blask. Ołtarz Mariacki Wita Stwosza*, w programie m.in. spotkanie z Joanną Olczak-Ronikier i Katarzyną Zimmerer na kanwie książki *W ogrodzie pamięci* oraz koncert Kwartetu Smyczkowego Filharmoników Krakowskich

Joanna Olczak-Ronikier

Głos Adama Zagajewskiego podczas spotkania z Joanną Olczak-Ronikier

Kwartet Smyczkowy Filharmoników Krakowskich

30/01

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady Powierniczej Zamku Królewskiego w Warszawie

LUTY

2/02

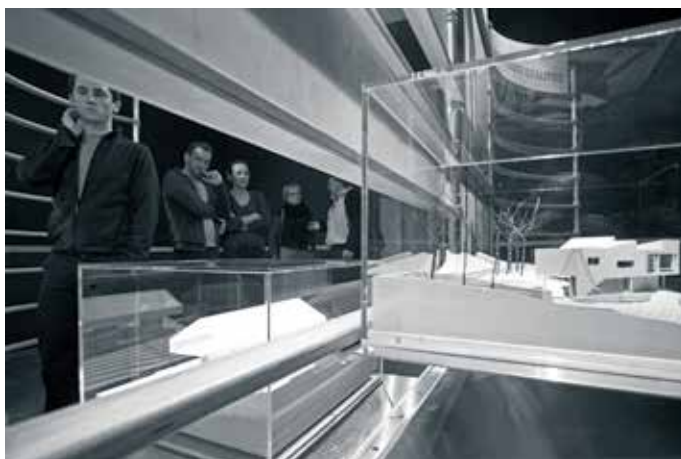
Urząd Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu z prof. Muhammadem Yunusem, laureatem Pokojowej Nagrody Nobla oraz w seminarium *Przedsiębiorczość społeczna w Polsce i Małopolsce*, zorganizowanym w związku z wizytą Noblisty

13/02

Wernisaż wystawy *Współczesna architektura norweska 2005–2010*

Prof. Jacek Purchla i Enok Nygaard, Ambasador Królestwa Norwegii w Polsce

14/02

Backdrop Norway: Contemporary Architecture – wykład Niny Berre, norweskiej kurator wystawy i dyrektora oddziału Architektury Muzeum Narodowego Sztuki, Projektowania i Architektury w Oslo, w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Współczesna architektura norweska 2005–2010*

15-16/02

Ekoferie w MCK – warsztaty architektoniczne dla dzieci w ramach programu towarzyszącego wystawie Współczesna architektura norweska 2005–2010

20/02

Muzeum Narodowe w Krakowie, Sukiennice. Udział prof. Jacka Purchli w panelu *Tomasz Merta. Intelktualista, polityk, wykładowca*, zorganizowanym przez Muzeum Narodowe w Krakowie, Muzeum Historii Polski i redakcję „Teologii Politycznej”; podczas spotkania zaprezentowano publikację pism wybranych T. Merty *Nieodzowność konserwatyzmu*

22/02

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków. Prof. Jacek Purchla przewodniczył posiedzeniu Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków

22-23/02

Ekoferie w MCK – warsztaty architektoniczne dla dzieci towarzyszące wystawie Współczesna architektura norweska 2005–2010

23/02

Warszawa. Prof. Jacek Purchla przewodniczył posiedzeniu Rady ds. Ochrony Zabytków przy mkiDN zamykającemu jej czteroletnią kadencję

24/02 Zamek Królewski na Wawelu. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady Muzeum Zamku Królewskiego na Wawelu

26/02 Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. *Kra-ków na przełomie XIX i XX wieku* – wykład prof. Jacka Purchli w ramach cyklu *Zdobywamy Odznakę Przyjaciela Krakowa*

28/02 *Kultura to natura – odkrywanie praw rządzących naturą w architekturze ekologicznej* – wykład Magdaleny Worłowskiej w ramach programu *Dojrzała sztuka*, towarzyszącego wystawie *Współczesna architektura norweska 2005–2010*

Tajemnice Giotto – wykład prof. Giuliana Pisani w ramach cyklu *Od Giotto do MAXXI – włoska sztuka i muzealnictwo u progu XXI wieku*, zorganizowanego wspólnie z Włoskim Instytutem Kultury w Krakowie

Profesorowie Jan K. Ostrowski i Giuliano Pisani

Siedziba Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Prezydium skożk

28-29/02

Ukraina, Bołszowce koło Halicza. Udział dr Żanny Komar w VI Międzynarodowej Konferencji *Ukraina tygłem narodów, religii i kultur*, zorganizowanej przez Centrum Pokoju i Pojednania, z referatem *Style narodowe między Wschodem a Zachodem (Międzynarodowy grunt tworzenia się stylów narodowych z uwzględnieniem kwestii stylu żydowskiego w architekturze Galicji przełomu XIX i XX wieku)*

MARZEC

1/03

Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w konferencji *Jak skutecznie promować udział kobiet w polityce, biznesie i kulturze?*, zorganizowanej w mck przez Instytut Studiów Strategicznych

Dialog architektów polskich i norweskich – debata w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Współczesna architektura norweska 2005–2010*

1-8/03

Japonia, Tokio, Kioto. Wizyta prof. Jacka Purchli i Barbary Szyper w Tokyo University of Foreign Studies; spotkanie z prof. Ikuro Kameyamą, prezydentem National University Corporation, oraz wiceprezydentami dr. Kojim Miyazakim i Hirotaką Tateishim. Podczas spotkania pozytywnie oceniono dotychczasową współpracę, której owocem były trzy edycje seminarium *Dziedzictwo Kresów*, i podjęto decyzję o kontynuacji współpracy mck – EU Institute in Japan (EUIJ), zwłaszcza w zakresie polsko-japońskich projektów badawczych dotyczących problematyki związanej z Europą Środkową. Ponadto prof. Jacek Purchla i Barbara Szyper uczestniczyli w wykładach, seminariach i warsztatach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego w Polsce i w Japonii. W Tokyo University of Foreign Studies prof. J. Purchla wygłosił wykład *The Construction of Polish National Myth*, a B. Szyper – wykład poświęcony działalności mck w zakresie edukacji na rzecz dziedzictwa *International Cooperation in Cultural Heritage*

Studies, Training and Education. Na Uniwersytecie w Kioto prof. J. Purchla wygłosił wykład *The Heritage of Belarus*

4/03

Dzień norweski w MCK w ramach programu towarzyszącego wystawie *Współczesna architektura norweska 2005–2010*, w programie: zwiedzanie wystawy z przewodnikiem, warsztaty dla dzieci oraz czytanie fragmentów dramatu Henrika Ibsena z akompaniamentem skrzypiec norweskich i kwartetu smyczkowego

Po wystawie oprowadza dr Monika Rydiger, polska kurator

6/03

Warsztaty tworzenia makiet budynków ekologicznych – zajęcia prowadzone przez Sabinę Woźnicę w ramach programu Dojrzała sztuka, towarzyszącego wystawie Współczesna architektura norweska 2005–2010

8/03

Architektura w procesie przemian społeczeństwa norweskiego od XIX do XXI wieku – wykład Mariana Mikołajskiego, Konsula Honorowego Królestwa Norwegii w Krakowie, w ramach spotkań towarzyszących wystawie Współczesna architektura norweska 2005–2010

13/03

Wizyta prof. Matthiasa Theodora Vogta z Institut für kulturelle Infrastruktur Sachsen, spotkanie z prof. Jackiem Purchlą

14/03

Posiedzenie komisji kwalifikacyjnej VI edycji programu *The-saurus Poloniae*, w którym wyłoniono siedmiu stypendystów. Program Senior: prof. Viktorija Aladźić (Nowy Sad, Serbia), dr Konstantin Jerusalimskij (Moskwa, Rosja), dr hab. Petr Kaleta (Praga, Republika Czeska), dr Robert Pyrah (Oxford, Wielka Brytania), dr Mahmood Shahabi (Teheran, Iran), prof. Peter Swirski (Helsinki, Finlandia / Kanada). Stypendium w Programie Junior przyznano dr Nataliji Katrenczikowej (Łuck, Ukraina)

Urząd Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w uroczystości wręczenia Medalu *Za mądrość obywatelską* prof. Andrzejowi Romanowskiemu, zorganizowanej przez redakcję miesięcznika „Kraków”

15/03

Wizyta przedstawicieli Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia z dr. Sławomirem Dębskim, dyrektorem CPRDiP, podczas której podjęto decyzję o współpracy, m.in. przy realizacji cyklu wykładów i spotkań *Dialog polsko-rosyjski w Międzynarodowym Centrum Kultury*

Foto Free Europe – Visegrad Images – wernisaż wystawy fotografii Gabrielli Csoszó, Julii Baier i Visegrad Visibility Art Group, zorganizowanej wspólnie przez redakcje „Magyar Lettre International” i „Herito”; wystawę prezentowano w średniowiecznych piwnicach MCK do 12 kwietnia

Agnieszka Wolny-Hamkało, jedna z „poetek wyszegradzkich”, podczas wernisażu

Myślenie krajobrazem – spotkanie z Bartoszem Haduchem i Jarosławem Kozakiewiczem w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Współczesna architektura norweska 2005–2010*, prowadzenie: Ewa P. Porębska

Od lewej: Jarosław Kozakiewicz, Ewa P. Porębska, Bartosz Haduch

Teatr im. J. Słowackiego. Udział dyr. Anny Gawron w Zebraniu Plenarnym skożk

15-18/03

Niemcy, Mülheim an der Ruhr. Udział prof. Jacka Purchli, dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, Anny Śliwy i dr Moniki Rydiger w otwarciu wystawy *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*, zorganizowanej przez Związek Regionalny Nadrenii (NVR) i MCK w Kunstmuseum w Mülheim an der Ruhr. Wernisaż zaszczyliła obecnością dr Monika Smoleń, Podsekretarz Stanu w MKiDN

Z lewej: Judith Schönwiesner, jedna z kuratorek wystawy; w środku: dr Monika Smoleń, Podsekretarz Stanu w MKiDN, z tłumaczką, prof. Jacek Purchla i prof. Jürgen Wilhelm, przewodniczący Landschaftsversammlung des Landschaftsverbandes Rheinland

20/03

Il Vittoriale degli Italiani – wykład prof. Giordana Bruna Guerriego w ramach cyklu *Od Giotto do MAXXI – włoska sztuka i muzealnictwo u progu XXI wieku*, organizowanego wspólnie z Włoskim Instytutem Kultury w Krakowie

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Prof. Jacek Purchla wręczył nagrody laureatom XI Międzyszkolnego Konkursu Pięknego Słowa „Mój Kraków”

21/03

Uroczystość wręczenia tytułów przyznawanych w dwunastej edycji Konkursu *Najlepsze Przedsięwzięcie Roku w Małopolsce – Lider Małopolski 2011*, organizowanego przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski; мск, gospodarza spotkania, uhonorowano Nagrodą Specjalną – Lider Małopolski 2011

22/03

Sztuka i architektura wobec przestrzeni natury – wykład dr Moniki Rydiger w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Współczesna architektura norweska 2005–2010*

22-24/03

Wielka Brytania, Londyn. Robocze spotkanie prof. Jacka Purchli, dr Beaty Nykiel i dr Żanny Komar z dr. Emilem Brixem, Ambasadorem Republiki Austrii w Zjednoczonym Królestwie, w sprawie projektu *Mit Galicji*

26/03

Wykład wprowadzający prof. Jacka Purchli do dyskusji promującej pierwszy tom *Biblioteki Myśli Ukraińskiej xx wieku*, książkę Iwana Łysiaka-Rudnyckiego *Między historią a polityką*. Współorganizatorem spotkania w mck była Fundacja Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu, a udział w nim wzięli: Adam Michnik, „Gazeta Wyborcza”, prof. Jarosław Hrycak, Katolicki Uniwersytet we Lwowie, prof. Grzegorz Hryciuk, Uniwersytet Wrocławski, prowadzenie: Andrzej Brzezicki, redaktor naczelny dwumiesięcznika „Nowa Europa Wschodnia”

27/03

MAXXI: fabryka kultury – wykład Pia Baldiego w ramach cyklu *Od Giotto do MAXXI – włoska sztuka i muzealnictwo u progu XXI wieku*, organizowanego wspólnie z Włoskim Instytutem Kultury w Krakowie

28/03

Wideokonferencja *Konkurs grantowy Fundacji im. A. Lindh* z udziałem przedstawicieli Sekretariatu Fundacji im. A. Lindh oraz członków polskiej sieci Fundacji; wirtualne spotkanie było szkoleniem z pozyskiwania środków Fundacji na projekty współpracy w ramach najnowszego konkursu. Koordynatorzy polskiej sieci i pracownicy Sekretariatu przygotowali materiały i prezentacje, które stały się podstawą do szkolenia i dyskusji z potencjalnymi beneficjentami

28-30/03

Dziedzictwo kulturowe i jego ochrona. Białorusko-polski okrągły stół – spotkanie zorganizowane wspólnie z Instytutem Polskim w Mińsku, w którym wzięli udział przedstawiciele ministerstw, korpusu dyplomatycznego Polski i Białorusi oraz przedstawiciele instytucji, w których gestii leży kształtowanie polityki kulturalnej obu krajów, m.in. Jacek Miler, dyrektor Departamentu Dziedzictwa Kulturowego MKiDN, prof. Andrzej Rottermund, przewodniczący Polskiego Komitetu UNESCO, Uładzimir Szczasny, ambasador *ad personam*, przewodniczący Narodowego Komitetu UNESCO Republiki Białorusi, Piotr Kozakiewicz, dyrektor Instytutu Polskiego w Mińsku, Uładzimir Hilep, przewodniczący białoruskiego komitetu ICOMOS oraz Białoruskiej Fundacji Kultury, prof. Andrzej Ciechanowiecki, honorowy przewodniczący polsko-białoruskiej komisji ds. wspólnego dziedzictwa kulturowego, Ihar Czarniauski, dyrektor Departamentu ds. Ochrony Dziedzictwa Historyczno-Kulturalnego i Konserwacji Zabytków Ministerstwa Kultury Republiki Białorusi

Od lewej: prof. Jacek Purchla, ambasador Uładzimir Szczasny, dr Sergiej Klimow, dyr. Paweł Jaskanis

29-30/03

Niemcy, Berlin. Udział dr Katarzyny Jagodzińskiej w spotkaniu Rady Naukowej projektu *Modi Memorandi* realizowanego przez Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk w Berlinie

30/03

Zamek Królewski w Warszawie – funkcje współczesnego muzeum w rezydencji historycznej – wykład prof. Andrzeja Rottermunda w ramach cyklu *Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa*

KWIECIEŃ

1/04

Finisaż wystawy *Współczesna architektura norweska 2005–2010*, w programie: oprowadzanie po wystawie w językach polskim i angielskim oraz wykład dr. Michała Wiśniewskiego *Dlaczego domy w Polsce są aż takie ładne? Rozumienie piękna w architekturze mieszkaniowej w Polsce xx wieku*

3/04

Warszawa. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w konferencji *Kultura a rozwój elektronicznych form komunikacji*, • spotkanie z przedstawicielem Flandrii i Ambasady Królestwa Niderlandów na temat konferencji *Kultura i biznes. Partnerstwo?*

4/04

Wizyta Halldór Ásgrímssona z małżonką, Sekretarza Generalnego Rady Nordyckiej, byłego premiera Islandii; spotkanie z prof. Jackiem Purchlą

11/04

Wizyta Leszka Żądły i prof. Augusta-Wilhelma Scheera (Scherer Group, The Innovation Network, Saarbrücken–München); spotkanie z prof. Jackiem Purchlą

14/04

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w sesji naukowej *Polskie Państwo Podziemne w okupowanym Krakowie*, zorganizowanej przez Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa

16/04

Wrocław. Prof. Jacek Purchla powołany przez Prezydenta Wrocławia na członka Komisji Konkursowej w sprawie wyłonienia kandydata na stanowisko Dyrektora Generalnego Biura Festiwalowego IMPART 2016; prof. J. Purchla uczestniczy w drugim posiedzeniu Komisji

17/04

Wernisaż wystawy *Wierność obrazów. René Magritte i fotografia* z udziałem JE Raoula Delcorde'a, Ambasadora Belgii w Polsce; Anne-Françoise Drion, reprezentującej Wallonie-Bruxelles International z siedzibą w Brukseli, współorganizującą wystawę; Zénona Kowala, Delegata Walonii-Brukseli w Polsce

Wystąpienie ambasadora Raoula Delcorde'a

Natalia Żak – kuratorka wystawy

18/04

Wizyta prof. Aleksandra R. Sokołowa, dyrektora Rosyjskiego Państwowego Archiwum Historycznego w Petersburgu; spotkanie z udziałem prof. Jacka Purchli, dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, dr Żanny Komar, poświęcone wspólnej realizacji projektu *Polski Petersburg (2012–2015)* w ramach Sezonu Polskiego w Rosji (2015)

Surrealizm i fotografia – wykład dr. Xaviera Canonne'a w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Wierność obrazów. René Magritte i fotografia*

19/04

Sztuka środowiskowa jako ochrona przyrody i jako powrót do historycznej relacji między Artystą a Zleceniodawcą – wykład Fabia Goriego w ramach cyklu *Od Giotto do MAXXI – włoska sztuka i muzealnictwo u progu XXI wieku*, zorganizowanego wspólnie z Włoskim Instytutem Kultury w Krakowie

Wykład prof. Jacka Purchli w ramach *Konserwatorium krakowskiego*, zorganizowanego przez Towarzystwo Pro Museo przy Muzeum Historycznym Miasta Krakowa w siedzibie MCK

Konsulat Generalny Niemiec w Krakowie. Spotkanie prof. Jacka Purchli z dr. Arne Wulffem, Ministrem Kultury Bremy, w odpowiedzi na zaproszenie dr. Heinza Petersa, Konsula Generalnego Niemiec w Krakowie

20-21/04

Warsztat redaktorów lokalnych „RIHA Journal” – naukowego czasopisma poświęconego historii sztuki, którego wydawcą jest Zentralinstitut für Kunstgeschichte w Monachium, gdzie mieści się redakcja główna, podczas gdy w poszczególnych krajach członkowskich „RIHA” działa 30 redakcji lokalnych. MCK, jako jedna z nich, zorganizowało jeden z cyklicznych warsztatów dla redaktorów „RIHA Journal”.

21/04

Przegorzały. Udział prof. Jacka Purchli w debacie *Arts and Culture – are 100 years sustainable?*, zorganizowanej w ramach x Annual General Meeting YPIN (Young Polish International Network)

23/04

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady Powierniczej Zamku Królewskiego w Warszawie

23-24/04

Udział MCK w XI Małopolskich Dniach Książki *Książka i Róża*

25/04

Wideokonferencja polskiej sieci Fundacji im. Anny Lindh, poświęcona ubieganiu się o środki na realizację wspólnego projektu polskiej sieci Fundacji, z udziałem członków sieci i koordynatorów – Joanny Sanetry-Szeligi i dr. Roberta Kuska

EMPIK. *Kultura i polityka* – spotkanie z cyklu *Wokół „Herito”* promujące 6. numer kwartalnika „Herito” z udziałem dr Katarzyny Jagodzińskiej, dr Żanny Komar i Łukasza Galuska

Od lewej: dr Żanna Komar, dr Katarzyna Jagodzińska, Łukasz Galusek

26/04

W cieniu Magritte’a: Paul Nougé – wykład Marca Quaghebeura w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Wierność obrazów. René Magritte i fotografia*

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady Muzeum Historycznego Miasta Krakowa; prof. J. Purchla został wybrany przewodniczącym Rady w 3. kadencji (na lata 2012–2015)

26–28/04

Belgia, Bruksela. Udział prof. Jacka Purchli w panelu ekspertów ds. Znak Dziedzictwa Europejskiego. Prof. Jacek Purchla został desygnowany przez Komisję Europejską na członka panelu ekspertów ds. Znak Dziedzictwa Europejskiego (European Heritage Label). Zadaniem panelu ekspertów jest ocena i ewaluacja aplikacji miejsc ubiegających się o ten tytuł. Znak Dziedzictwa Europejskiego jest przyznawany obiektom – symbolom europejskiej historii i kultury, wzmacniającym integrację i poczucie przynależności do Unii Europejskiej, w szczególności wśród młodzieży

MAJ

4/05 Inauguracja VI edycji programu stypendialnego Thesaurus Poloniae

Od lewej: Anna Depowska, prof. Viktorija Aladžić, Barbara Szyper, dr Natalija Katrenczikowa, dr hab. Petr Kaleta i dr Konstantin Jerusalimskij

7/05 Wizyta Anne-Catherine de Perrot, ekspertki Szwajcarskiej Fundacji dla Kultury Pro Helvetia, spotkanie z prof. Jackiem Purchlą, związane z planowanym zakończeniem działalności Fundacji w Polsce (w 2014 roku)

7-20/05 Rosja, Petersburg. Udział dr Beaty Nykiel w programie Cultural Fellowship Russia 2012

9/05 Austria, Wiedeń. Robocze spotkanie prof. Jacka Purchli i dr Żanny Komar z dr. Wolfgangiem Kosem, dyrektorem Muzeum Miasta Wiednia, w sprawie przygotowań do wiedeńskiej odsłony projektu *Mit Galicji*

10/05 Wizyta delegacji przedstawicieli Rady Miasta Bratysławy oraz Wydziału Kultury Urzędu Miasta Bratysławy. Podpisanie umowy o współpracy z instytucją Via Cultura – Instytutem Polityki Kulturalnej w Bratysławie, której przewodniczy Magda Vášáryová, kierująca także powołanym pod egidą Via Cultura Centrum Kultury Písztory

Umowę o współpracy podpisują Magda Vášáryová i prof. Jacek Purchla

Zanim Magritte. Poważna tradycja humoru w sztuce belgijskiej – wykład dr. hab. Andrzeja Pieńkosa w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Wierność obrazów. René Magritte i fotografia*

Polska Akademia Umiejętności. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu z przedstawicielami The Royal Society of Edinburgh, m.in. prof. Grahamem D. Caie, Clerk of Senate and Vice Principal University of Glasgow, oraz prof. Stevenem P. Beaumontem, Vice Principal Research & Enterprise University of Glasgow

11/05

Wizyta króla Norwegii Haralda V i królowej Sonji. Para królewska, w towarzystwie Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego i jego małżonki, zwiedziła siedzibę mck, zmodernizowaną dzięki wsparciu w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2004–2009; goście zapoznali się także z projektami badawczymi, wystawienniczymi i wydawniczymi, które w ostatnich latach zostały przeprowadzone w mck wspólnie z partnerami z Norwegii. Król Harald V nadał prof. Jackowi Purchli Krzyż Oficerski Królewskiego Norweskiego Orderu Zasługi

Prof. Jacek Purchla oprowadza po mck króla Haralda V i królową Sonję oraz prezydenta Bronisława Komorowskiego z małżonką

12-16/05

Rosja, Petersburg. Udział prof. Jacka Purchli i dr Beaty Nykiel w seminarium *Doświadczenia w ochronie dziedzictwa miast historycznych*, zorganizowanym przez Międzynarodową Fundację im. Dymitra Sergiejewicza Lichaczowa, Petersburski Oddział Ogólnorosyjskiego Towarzystwa Ochrony Pomników Historii i Kultury, Radę ds. Ochrony Dziedzictwa Architektonicznego i Historycznego Petersburskiego Związku Architektów, we współpracy z Instytutem Polskim w Petersburgu i MCK oraz przy wsparciu Państwowej Komisji ds. Planowania Washington DC, Międzynarodowego Centrum Woodrowa Wilsona z Waszyngtonu oraz Centrum im. Prezydenta Borysa Jelcyna w Moskwie. Prof. J. Purchla wygłosił referat *Heritage and Development. The Experience of Krakow*, a dr B. Nykiel – referat *Cultural Park The Old City of Krakow – an Adequate Remedy to Face New Challenges and the UNESCO Criteria?*

15/05

Oryginał – Kopia – Powtórzenie. Spotkanie 1. – w ramach programu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów* w MCK, towarzyszącej wystawie *Wierność obrazów. René Magritte i fotografia*

16-17/05

Bydgoszcz. Udział Joanny Sanetry-Szeligi i dr. Roberta Kuska w spotkaniu polskiej sieci Fundacji im. Anny Lindh

18/05

Noc surrealizmu w MCK na wystawie *Wierność obrazów. René Magritte i fotografia*, w ramach *Nocy Muzeów* w Krakowie

18-20/05

Zakopane. Udział prof. Jacka Purchli w xxxv Sympozjum *Współczesna Gospodarka i Administracja Publiczna* zorganizowanym przez Małopolską Szkołę Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Prof. J. Purchla poprowadził wykład mistrzowski prof. Andrzeja Jajszczyka *Gwarancje jakości w Internecie – wyzwania nie tylko techniczne*

21/05

Oficjalna wizyta Walentyny Matwijenko, przewodniczącej Rady Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej, Bogdana Borusewicza, marszałka Senatu RP, i Jerzego Millera, wojewody małopolskiego, w związku z IV Forum Regionów Polska – Rosja. Siedzibę i działalność MCK, w tym realizowane projekty polsko-rosyjskie, zaprezentował gościom prof. Jacek Purchla. W trakcie spotkania w MCK została otwarta wystawa *Polacy w Petersburgu*, prezentująca interesujący aspekt wspólnych dziejów Polaków i Rosjan oraz polski wkład w dziedzictwo kulturowe byłej stolicy Rosji

Prof. Jacek Purchla oprowadza Walentinę Matwijenko i Bogdana Borusewicza po wystawie *Polacy w Petersburgu*

22/05

Oryginał – Kopia – Powtórzenie. Spotkanie 2. – w ramach programu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów w MCK*, towarzyszącego wystawie *Wierność obrazów. René Magritte i fotografia*

Wizyta prof. Klaus-Dietera Lehmana, przewodniczącego Instytutu Goethego, spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik; prof. J. Purchla i dyr. A. Wąsowska-Pawlik uczestniczyli też w wieczorze jubileuszowym Instytutu

Warszawa. Udział Magdaleny Wrońskiej-Sudoł w gali konkursu *GrandFront 2011* na Zamku Królewskim, podczas której odebrała nagrodę dla kwartalnika „Herito” za projekty graficzne okładek

23/05

Wizyta studentów architektury z Politechniki w Poczdamie; wykład dr. Michała Wiśniewskiego na temat ochrony dziedzictwa kulturowego w Krakowie po 1989 roku

23-25/05

Białoruś, Nieśwież. Udział prof. Jacka Purchli w międzynarodowej konferencji *World Heritage Properties: Conservation and Use for sustainable development*, zorganizowanej przez National

Historical and Culture Museum-Reserve „Nesvizh” i UNESCO World Heritage Center. Prof. J. Purchla wygłosił referat *Heritage and development*

25/05

Zarządzanie w instytucjach kultury – Muzeum Pałac w Wilanowie – wykład dyrektora Pawła Jaskanisa w ramach cyklu Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa

28/05

Oryginał – Kopia – Powtórzenie. Spotkanie 3. – w ramach programu *Dojrzałość do sztuki. Spotkania dla seniorów w MCK*, towarzyszącego wystawie *Wierność obrazów. René Magritte i fotografia*

xx Liceum Ogólnokształcące im. Leopolda Staffa. Udział prof. Jacka Purchli w sesji *Nowoczesna edukacja w zabytkowym gmachu*. Prof. J. Purchla wygłosił wykład na temat postaci Jana Zawiejskiego, architekta gmachu szkoły w setną rocznicę jego wzniesienia

30/05–2/06

Portugalia, Lizbona. Udział prof. Jacka Purchli w kongresie Europa Nostra

31/05

Wrzeczona tamtych dni – krótka historia czeskiej fotografii surrealistycznej, fotomontażu i fotoperformance'u (1934–1954) – wykład dr. Davida Vody w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Wierność obrazów. René Magritte i fotografia*

31/05-2/06

Gubin. Udział Ewy Wojtoń w konferencji *Spółeczeństwo obywatelskie a ochrona zabytków na pograniczu polsko-niemieckim*, zorganizowanej przez Warsztat Konserwatora Gubińskiej Fary, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Zielonej Górze, Uniwersytet Europejski Viadrina we Frankfurcie nad Odrą i Polski Komitet Narodowy Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków ICOMOS. E Wojtoń zaprezentowała inicjatywy mck w tym zakresie, m.in. kwartalnik „Herito” i studia podyplomowe Akademia Dziedzictwa

CZERWIEC**1/06**

Collegium Novum UJ. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w uroczystym posiedzeniu Senatu UJ, z okazji nadania tytułu Profesora Honorowego oraz Odnowienia Doktoratu po 50. latach Profesora Stanisława Waltosia

1-3/06

Szklarska Poręba. Udział dr. hab. Krzysztofa Brońskiego w konferencji *Z dziejów przemysłu na ziemiach polskich*, podczas której wygłosił referat *Rozwój przemysłu młynarskiego w Galicji*

4/06

sMoCzKi – w Galerii z Maluchem – oprowadzanie po wystawie *Wierność obrazów. René Magritte i fotografia opiekunów z małymi dziećmi*

5/06

Czy federalizm belgijski jest surrealistyczny? – wykład Zénona Kowala w ramach spotkań towarzyszących wystawie *Wierność obrazów. René Magritte i fotografia*

Warszawa. Posiedzenie Rady Programowej mck w Zamku Królewskim

6-12/06

Seminarium objazdowe *Przestrzeń kulturowa Europy Środkowej. Dawne Prusy Wschodnie i obwód kaliningradzki*, w ramach którego mck zorganizowało polsko-rosyjski okrągły stół *Kaliningrad: laboratorium środkowoeuropejskiego miasta (rewitalizacja i dziedzictwo kulturowe)*

Prof. Maria Poprzeczka

Katedra królewiecka

Prof. Andrzej Rottermund

Wystąpienie dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik podczas obrad polsko-rosyjskiego okrągłego stołu

10/06 Finisaż wystawy *Wierność obrazów. René Magritte i fotografia*, w programie: zwiedzanie wystawy z przewodnikiem, warsztaty dla dzieci *Latające statki wyobraźni*, *Remake* – spotkanie z Polą Dwurnik i Tadeuszem Rolke

13/06 *Stanisław Lem. L'homme machine á écrire* – wykład prof. Petera Swirskiego, stypendysty programu Thesaurus Poloniae, w ramach cyklu *Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa*

Małopolski Urząd Wojewódzki. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu Małopolskiej Rady Ładu Przestrzennego z wojewodą małopolskim Jerzym Millerem

14/06 Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli, przewodniczącego Rady Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, w uroczystości zakończenia drugiego etapu prac budowlanych w ramach projektu *Krzysztoforzy od-nowa*

Wernisaż wystawy *Chiny – Zachód* organizowanej przez Instytut Konfucjusza UJ w średniowiecznych piwnicach MCK

15/06 Collegium Novum UJ. Udział prof. Jacka Purchli w międzynarodowej konferencji *Towards a common higher education area in the Visegrad region. New modalities of co-operation in international relations and European studies programmes*, inaugurującej projekt Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego *Visegrad Network of Research, Education and Academic Mobility VNDREAM*

18/06 Opera Krakowska. Udział prof. Jacka Purchli, dyr. Anny Gawron, dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, dr. hab. Krzysztofa Brońskiego, Edyty Gajewskiej, Joanny Sanetry-Szeligi i Reginy Pytlik w jubileuszowym spotkaniu w dwudziestą rocznicę Europejskiego Miesiąca Kultury. Otwarcie przygotowanej przez MCK wystawy planszowej, dokumentującej najważniejsze wydarzenia EMK 1992

Collegium Novum uJ. Udział dr. hab. Krzysztofa Brońskiego w posiedzeniu Komitetu Sterującego Krakowskiego Zespołu Bibliotecznego

19/06

Wrocław. Spotkanie dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i dr. Michała Wiśniewskiego z prof. Josephem Patrouchem z Wirth Institute for Austrian and Central European Studies University z Edmonton w Kanadzie

20/06

Początki rosyjskiej emigracji: Moskwićini w Rzeczypospolitej xv–xvii wieku – wykład dr. hab. Konstantina Jerusalimskiego, stypendysty programu Thesaurus Poloniae, w ramach cyklu *Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa*

21/06

Wernisaż wystawy *NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma*

Daniel Göpfert, dyrektor Instytutu Goethego w Krakowie

Wystąpienie dr Moniki Rydiger, kuratorki wystawy

Posiedzenie komisji kwalifikacyjnej VII edycji programu The-saurus Poloniae, w którym wyłoniono sześciu stypendystów. Program Senior: Tim Buchen (Bamberg, Niemcy), Wołodymyr Hucuł (Użgorod, Ukraina), Wu Lan (Pekin, Chiny). Program Junior: Joanna Bardzińska (Madryt, Hiszpania), Peter Michalík (Bratysława, Słowacja), Ivanna Papa (Lwów, Ukraina)

Polska Akademia Umiejętności. Udział prof. Jacka Purchli w jubileuszowym 50. Spotkaniu Herbaciarni Naukowej *Aromaty Wiedzy*, organizowanym przez Fundację Panteon Narodowy

Aula Politechniki Krakowskiej. Udział Marty Gaj w konferencji *Zwyciężyć w drugiej połowie – rzecz o seniorach*. M. Gaj zaprezentowała program *Dojrzała do sztuki. Spotkania dla seniorów w MCK*

22/06 Teatr Nowy. Udział dyr. Anny Gawron w *V Krakowskich Spotkaniach Europejskich: Partnerstwo Wschodnie w Kulturze*

Warszawa. Udział dr. Michała Wiśniewskiego w posiedzeniu Komitetu ds. Znaków Dziedzictwa Europejskiego zorganizowanym w MKiDN

23/06 Polska Akademia Umiejętności. Udział prof. Jacka Purchli w Walnym Zgromadzeniu PAU i uroczystym Posiedzeniu Publicznym PAU

26/06 EMPIK. *Opowieści z krajów, których już nie ma* – spotkanie z cyklu *Wokół „Herito”* z udziałem dr. Moniki Rydiger, dr. Michała Wiśniewskiego i Łukasza Galuska

27/06 *Architektura secesyjna Wojwodiny* – wykład prof. Viktoriji Aladźić, stypendystki programu Thesaurus Poloniae, w ramach cyklu *Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa*

28/06

Spotkanie z Haraldem Hauswaldem i Marcem Thümmlesem oraz pokaz filmu *Radfahrer* w ramach spotkań towarzyszących wystawie *NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma*, prowadzenie: Sebastian Mrozek

Od lewej: Marc Thümmle, Harald Hauswald i Sebastian Mrozek

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w inauguracyjnym posiedzeniu Rady Fundacji im. Stefana Kuryłowicza. • Udział w uroczystości pożegnania Pavli Foglovej, dyrektor Instytutu Czeskiego w Warszawie, kończącej swoją kadencję w Polsce

29/06

Dani Karavan. Sztuka w kontekście miejsca – spotkanie z artystą izraelskim Danim Karavanem, prowadzenie: Hagai Segev. Wydarzenie zorganizowane w mck i włączone do programu Festiwalu Kultury Żydowskiej w Krakowie

29/06–1/07

Turcja, Stambuł. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Komitetu Doradczego Fundacji im. Anny Lindh

LIPIEC

2/07

Instytut Europeistyki UJ. Udział prof. Jacka Purchli i dr Katarzyny Jagodzińskiej w inauguracji VII Międzynarodowej Szkoły Letniej – Nauczanie o Holokauście, organizowanej przez Centrum Badań Holokaustu UJ

2–5/07

Węgry, Kószeg. Udział Ewy Wojtoń w 17th International Summer University *Reinventing the Future: Europe and Beyond*. E. Wojtoń wygłosiła referat *Krakow – creative city? The Polish experience*

3/07

Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu z prezydentem Jackiem Majchrowskim; rozmowa robocza na temat strategii miasta oraz prezentacja publikacji *Architektura Krakowa. Przewodnik*, autorstwa profesorów Jacka Purchli oraz Marcina Fabiańskiego

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu z Ambiką Soni, Minister Informacji Radiofonii i Telewizji Indii w Ambasadzie Indii

4/07

Lwów jako soczewka. Spojrzenie na pamięć kulturową Europy Środkowo-Wschodniej – wykład dr. Roberta Pyraha, stypendysty programu Thesaurus Poloniae, w ramach cyklu Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa

5/07

Instytut Goethego. Rozmowa Adama Krzemińskiego i dr. Stefana Wollego – autora książki *Wspaniały świat dyktatury. Codziennosc i władza w NRD 1971* – w ramach programu towarzyszącego wystawie *NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma*, prowadzenie: Daniel Göpfert, dyrektor Goethe-Institut w Krakowie

Od lewej: Adam Krzemiński, Daniel Göpfert, dr Stefan Woll

6-11/07

Lubelszczyzna. Seminarium objazdowe z zakresu zarządzania obiektami dziedzictwa kulturowego, zorganizowane w ramach programu VI edycji studiów podyplomowych Akademii Dziedzictwa

O zabytkach Kazimierza Dolnego opowiada prof. Piotr Krasny

9/07

Konsulat Generalny Niemiec. Udział prof. Jacka Purchli w uroczystości pożegnalnej w związku z zakończeniem misji dyplomatycznej w Polsce Konsulów Generalnych: Heinza Petersa (RFN) i Allena S. Greenberga (USA)

9-16/07

Management of UNESCO World Heritage Cultural Sites in Visegrad Countries – Szkoła Letnia MCK dla osób zajmujących się ochroną dziedzictwa kulturowego, zorganizowana we współpracy z partnerami z Czech, ze Słowacji i z Węgier; edycja poświęcona ochronie krajobrazu kulturowego polskich, słowackich oraz węgierskich miejsc wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO

Wykład wprowadzający dr. Gábora Soósa

Spotkanie z Kristíną Markušovou, dyrektorką koszyckiego oddziału Urzędu Ochrony Zabytków Republiki Słowackiej

Zwiedzanie nowoczesnych zabudowań winnicy Disznókő nieopodal Tokaju

Panorama góry Tokaj

10/07

Wakacyjna szkoła (foto)reportażu – warsztaty edukacyjno-plastyczne w ramach programu towarzyszącego wystawie NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma

12/07

Historia niebyła kina PRL – wykład prof. Tadeusza Lubelskiego w ramach programu towarzyszącego wystawie NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma

15-20/07

Niemcy, Norymberga. Udział prof. Jacka Purchli i dr Katarzyny Jagodzińskiej w 33. Kongresie Międzynarodowego Komitetu Historii Sztuki CIHA (Comité International d'histoire de l'art). Prof. J. Purchla, jako ustępujący wiceprezydent CIHA, wziął udział w posiedzeniu zarządu oraz moderował sesję *Restitution*; K. Jagodzińska, stypendystka The Getty Foundation, wzięła udział w sesji *Charged Cities* z prezentacją zatytułowaną *Museums, History and Politics. Charged Cities for Art in Poland*; podczas Kongresu został również zaprezentowany kwartalnik „Herito”

17/07

Wakacyjna szkoła (foto)reportażu – warsztaty edukacyjno-plastyczne w ramach programu towarzyszącego wystawie *NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma*

Urząd Miasta Krakowa. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w spotkaniu z Li Hongfengiem, wiceministrem kultury Chin

19/07

Pokaz filmu *Für Mord kein beweis* (*Brak dowodów na morderstwo*, 1956) w reżyserii Horsta Reineckiego w ramach programu towarzyszącego wystawie *NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma*

Jarosław. Wizyta studyjna dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, Joanny Sanetry-Szeligi, Łukasza Galuska i dr. Michała Wiśniewskiego na zaproszenie Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia; udział w seminarium *Kultura dla rozwoju miasta – wstęp do nowej strategii rozwoju Jarosławia*

20/07

Biblioteka Główna uEK. Udział Anny Strzebońskiej w zebraniu dyrektorów bibliotek Krakowskiego Zespołu Bibliotecznego w sprawie projektu KoHa – zintegrowanego systemu informatycznego dla bibliotek, opartego na zasadzie *open source*

22/07

(N) *Ostalgitczna niedziela w MCK* – dzień otwarty towarzyszący wystawie *NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma*, w programie: warsztaty dla dzieci *W to mi zagraj*, pokaz filmu *Toys* (reż. Andrzej Wolski), zwiedzanie wystawy z przewodnikiem w językach polskim i angielskim, warsztaty wyplatania z makułatury połączone z gawędą o czasach NRD i PRL *Wpleć swoje wspomnienia*

23/07 Udział Ewy Wojtoń w warsztatach MKiDN dla beneficjentów funduszu norweskiego – Program *Promowanie różnorodności kulturalnej i artystycznej w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego* zorganizowanych w MCK

Collegium Maius. Udział prof. Jacka Purchli i dr Katarzyny Jagodzińskiej w seminarium *Towards a common education area in The Visegrad region: Joint Master Programme in International Relations: Europe in the Visegrad Perspective* organizowanym przez Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ

24/07 *Wakacyjna szkoła (foto)reportażu* – warsztaty edukacyjno-plastyczne w ramach programu towarzyszącego wystawie *NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma*

25/07 Wizyta nowego Konsula ds. Prasy i Kultury Stanów Zjednoczonych w Krakowie, Briana George'a; spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

26/07 Wizyta prof. Piotra Piotrowskiego z grupą studentów Uniwersytetu Humboldta w Berlinie; spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dr Katarzyną Jagodzińską na temat problematyki muzealnej i wystawienniczej w Europie Środkowej, ze szczególnym uwzględnieniem Krakowa i działalności MCK

Pokaz filmu *Treffpunkt Aimée* (Spotkanie w „Aimée”, 1956) w reżyserii Horsta Reineckego w ramach programu towarzyszącego wystawie *NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma*

Wizyta prof. Fredericka M. Ashera, University of Minnesota, przewodniczącego amerykańskiej sekcji CIHA (Comité International d'histoire de l'art); spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dr Katarzyną Jagodzińską

Dziedziniec Collegium Maius. Udział prof. Jacka Purchli w Śniadaniu Profesorskim w 612. rocznicę wykładu w odnowionej Akademii Krakowskiej

SIERPIEŃ

14/08 *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów w MCK w ramach programu towarzyszącego wystawie NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma*

Urząd Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w konferencji *Policja w ochronie dziedzictwa narodowego*, zorganizowanej przez Stowarzyszenie Muzeum Policji

21/08 *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów w MCK w ramach programu towarzyszącego wystawie NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma*

23/08-1/09 Polska, Białoruś. *Dziedzictwo Kresów, część 3.* – seminarium objazdowe poświęcone dziedzictwu Kresów dawnej Rzeczypospolitej, przygotowane dla grupy japońskich badaczy historii i kultury polskiej w ramach wieloletniej współpracy MCK z instytucjami naukowymi Japonii, służącej szerzeniu wiedzy o Polsce i Europie Środkowej. Program seminarium obejmował wizyty studyjne i spotkania z ekspertami w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego na Białorusi i na pograniczu polsko-białoruskim

Uczestnicy seminarium pod pomnikiem Adama Mickiewicza w Nowogródku

28/08 *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów w MCK w ramach programu towarzyszącego wystawie NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma*

29/08 Seminarium *Sommerakademie* organizowane przez Studienstiftung des deutschen Volkes. Dr Michał Wiśniewski wygłosił dla gości wykład *Heritage of Krakow: past – present – future* oraz oprowadzał grupę po Krakowie

29/08–2/09 Czechy, Praga. Udział Łukasza Galuska w *11th International Conference on Urban History* zatytułowanej *Cities & Societies in Comparative Perspective*. Ł. Galusek wygłosił referat *Cities as places of common memory in Poland at the turn of the 21st century – two cases: Wrocław and Sejny* w ramach sesji *Towns are made of memory places – towns as memory places of urban life in the 19th and 20th centuries*

WRZESIEŃ

1/09 Rozpoczęcie VII edycji programu Thesaurus Poloniae

Od lewej: Ivanna Papa, Joanna Bardzińska, Wołodimir Hucuł, Peter Michalík

2/09 *Aukcja na Ma(r)ksa!* – finisaż wystawy *NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma*

Niektóre z licytowanych przedmiotów produkcji enerdowskiej lub pamiątek z „krajów, których już nie ma”

Jan Tutaj, autor rzeźb będących częścią aranżacji wystawy

3-8/09

Wielka Brytania, Edynburg, Belfast. Wizyta prof. Jacka Purchli w Ulster Museum w Belfaście, na zaproszenie Konsula Generalnego RP w Edynburgu. Prof. J. Purchla wygłosił wykład *Heritage and development – Polish experience*

4/09

Wizyta Iriny Bokowej, Dyktor Generalnej unesco; spotkanie z dyr. Anną Gawron i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

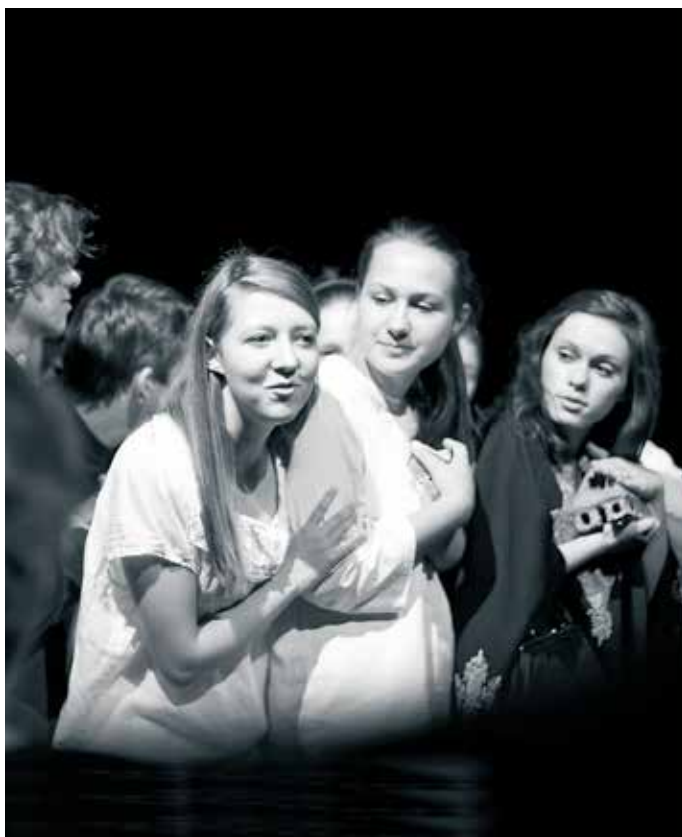
7/09

Z Sejn do Krakowa – warsztaty pamięci – warsztaty dla nauczycieli i warsztaty teatralne dla młodzieży prowadzone przez Bożenę Szroeder i młodzież z pracowni *Kronik sejneńskich* działającej w Ośrodku „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów” w Sejnach

8/09

Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna. *Kroniki sejneńskie* – spektakl w reżyserii Bożeny Szroeder i w wykonaniu młodzieży z pracowni *Kronik sejneńskich* działającej w Ośrodku „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów” w Sejnach

10/09

Wizyta Jerzego Fedorowicza, posła na Sejm RP, oraz prof. Marka Stella-Sawickiego z Londynu, spotkanie z prof. Jackiem Purchlą, dotyczące polskiego dziedzictwa za granicą

Udział prof. Jacka Purchli w Święcie Narodowym Republiki Słowacji zorganizowanym w siedzibie MCK

11/09

Wizyta dr. Wernera Köhlera, nowego Konsula Generalnego Niemiec w Krakowie; spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

Auditorium Maximum uJ. Udział prof. Jacka Purchli w polsko-francuskiej konferencji *Metropolie XXI wieku. Rozwój przestrzenny miast: Paryż – Kraków*, zorganizowanej przez Instytut Europeistyki uJ. Jako wiceprzewodniczący Polskiego Komitetu UNESCO prof. J. Purchla wygłosił wprowadzenie do tematycznej części obrad

12/09

II Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski. *Obce – swoje. Narracja od wewnątrz – Białoruś* – spotkanie ze „świadkami historii”: ks. kanonikiem Janem Wasilewskim (Wołczyn), Anatolijem Jewmienkowem (Zaosie) i Józefem Porzeckim (Grodno); prowadzenie: prof. Robert Traba i dr Beata Nykiel

Od lewej: ks. kanonik Jan Wasilewski i dyr. Anatolij Jewmienkow

Z powrotem w Europie Środkowej – prof. Jacek Purchla i tłumaczka Anna Śliwa prezentują tom szkiców i esejów dr. Emila Brixa, wydanych nakładem MCK w serii Biblioteka Europy Środka

Wernisaż wystawy *Witold Skulicz. Grafika nade wszystko...* w ramach Międzynarodowego Triennale Grafiki

Wystąpienie prof. Jacka Purchli

Od lewej: prof. Adam Wsiołkowski i ks. infułat Jerzy Bryła

12-14/09

Nowohuckie Centrum Kultury. Udział Ewy Wojtoń w II Kongresie Rewitalizacji Miast, zorganizowanym przez Instytut Rozwoju Miast w Krakowie. E. Wojtoń wygłosiła referat *Nowa funkcja w starych murach – rewitalizacja terenów fortecznych jako szansa na rozwój i promocję regionu (na wybranych przykładach)*

13/09

II Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski. *Dziedzictwo i pamięć* – wspólne seminarium MCK i Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie, w ramach którego odbyły się dwa panele: *Narodowe miejsca pamięci w konfrontacji z transnarodową historią Europy* – z udziałem dr. Miloša Řezníka, prof. Hansa Henniga Hahna, prof. Roberta Traby – oraz *Dziedzictwo w perspektywie badań nad pamięcią* – z udziałem prof. Jacka Purchli, prof. Roberta Traby, prof. Csaby G. Kissa i dr Simony Škrabec

Od lewej: profesorowie Jacek Purchla, Hans Hennig Hahn, Robert Traba i dr Miloš Řezník

Wystąpienie prof. Csaby G. Kissa; w tle od lewej: prof. Jacek Purchla, dr Simona Škrabec i prof. Robert Traba

Wernisaż wystawy *VIRIBUS UNITIS? Polscy parlamentarzyści w monarchii habsburskiej 1848–1918*, zorganizowanej we współpracy ze stacją PAN w Wiedniu

Od lewej: prof. Jacek Purchla, prof. Bogusław Dybaś, dyrektor Stacji Naukowej PAN w Wiedniu i dr Werner Köhler, Konsul Generalny Niemiec w Krakowie

13-15/09

Auditorium Maximum UJ. Udział mck w Targach Książki Historycznej, towarzyszących II Kongresowi Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski

14/09

Wernisaż wystawy *Joanna Piech. Grafika. Grand Prix MTG 2009* w ramach Międzynarodowego Triennale Grafiki

Joanna Piech wśród swoich prac

15-21/09

Indonezja, Yogyakarta. Udział dr Beaty Nykiel w piątym spotkaniu ministrów kultury ASEM. B. Nykiel wygłosiła referat *Cultural Park 'The Old City' of Krakow – an Adequate Remedy to face New Challenges and the UNESCO Criteria* w ramach warsztatu *Historic Urban Landscapes in Response to Challenges and Disasters*

19-21/09

Przemyśl. Udział dr. hab. Krzysztofa Brońskiego w posiedzeniu Rady Naukowej Międzynarodowego Zespołu Badawczego *Galicja 1772–1918* i konferencji *Zapomniane mosty, drogi i przeprawy w Galicji*. Dr hab. K. Broński wygłosił referat *Problemy rozwoju sieci dróg wodnych w Galicji* oraz moderował sesję *Formalnoprprawne ramy rozwoju systemu komunikacyjnego w Galicji*

20/09

Grafik(a) na czwartek – Cynkoryt – warsztaty w ramach programu towarzyszącego wystawom Międzynarodowego Triennale Grafiki

23/09-1/10

Management of UNESCO World Heritage Sites in Central Europe and India – seminarium z udziałem przedstawicieli Indian National Trust for Art and Cultural Heritage

W pracowni konserwatorskiej pałacu w Wilanowie

24/09 Wykład prof. Jacka Purchli *Monument restoration in Poland* dla uczestników seminarium *Management of UNESCO World Heritage Sites in Central Europe and India*

Wizyta stypendystów Programu Stypendialnego im. Lane'a Kirklanda; spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik, która zaprezentowała gościom działalność mck

Wizyta studentów animacji społeczno-kulturalnej Uniwersytetu Śląskiego, spotkanie z Łukaszem Galuskim, który zapoznał gości z działalnością mck

Siedziba Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Małopolskiej Rady Ładu Przestrzennego

27/09 *Grafik(a) na czwartek – Nadruk na tkaninie* – warsztaty w ramach programu towarzyszącego wystawom Międzynarodowego Triennale Grafiki

28/09 Słowacja, Czerwony Klasztor. Posiedzenie Komitetu Sterującego Grupy Państw Wyszegradzkich ds. Dziedzictwa z udziałem m.in. przewodniczącego INTACH gen. Lalita Kumara Gupty, prof. Jacka Purchli, dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, dr. Michała Wiśniewskiego i Barbary Szyper

Dr Gábor Soós oraz indyjscy uczestnicy seminarium *Management of UNESCO World Heritage Sites in Central Europe and India*, w środku gen. Lalita Kumara Gupta

PAŹDZIERNIK

1/10 Muzeum Narodowe w Krakowie – Galeria Sztuki Polskiej. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w spotkaniu z okazji „urodzin” Muzeum, połączonym z prezentacją zakupionych dzieł malarstwa europejskiego z XVII wieku; spotkanie z ministrem Bogdanem Zdrojewskim

4/10

Grafik(a) na czwartek – Linoryt – warsztaty w ramach programu towarzyszącego wystawom Międzynarodowego Triennale Grafiki

9/10

Laboratorium grafiki – spotkanie w ramach programu *Dojrza-li do sztuki. Spotkania dla seniorów* w MCK, towarzyszącego wystawom Międzynarodowego Triennale Grafiki

Miasto i filozofia: Kraków jako metafora dobrego życia? – wykład Petra Michalíka, stypendysty Thesaurus Poloniae, w ramach *Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa*

Vita Activa – Vita Contemplativa – prezentacja pism zebranych prof. Jacka Woźniakowskiego z udziałem Nawojki Cieślińskiej-Lobkowicz, ks. Adama Bonieckiego, red. Adama Michnika, prof. Jacka Purchli, prof. Stanisława Rodzińskiego i Henryka Woźniakowskiego

Od lewej: prof. Jacek Purchla, prof. Stanisław Rodziński i ks. Adam Boniecki

Od lewej: Adam Michnik, Henryk Woźniakowski i Nawojka Cieślińska-Lobkowicz

Od prawej: prof. Władysław Stróżewski, Grzegorz Gauden, Franz Thun

11/10

Grafik(a) na czwartek – Kolograf – warsztaty w ramach programu towarzyszącego wystawom Międzynarodowego Triennale Grafiki

Wizyta prof. Andreasa Lawaty'ego z Institut für Kultur und Geschichte der Deutschen in Nordosteuropa w Lüneburgu; spotkanie z prof. Jackiem Purchlą

Collegium Novum uJ. *Cracow – the heart of Poland* – wykład inauguracyjny prof. Jacka Purchli podczas konferencji *Der Mensch und seine Umwelt – Man and Environment*, zorganizowanej przez Humboldt-Kolleg SHP (Stowarzyszenia Stypendystów Fundacji Alexandra von Humboldta) – Oddział Krakowski

11-14/10

Chorwacja, Split. Udział dr Katarzyny Jagodzińskiej w dorocznym spotkaniu RIHA

12/10

Wizyta Prezydenta Republiki Czeskiej Václava Klause z małżonką. Z siedzibą i działalnością MCK, zwłaszcza realizowanymi projektami polsko-czeskimi, zapoznał gości prof. Jacek Purchla. W sali „Pod Kruki” para prezydencka spotkała się z przedstawicielami mniejszości czeskiej w Polsce – mieszkańcami Zelowa – oraz wysłuchała koncertu zespołu Zelowskie Dzwonki, zrzeszającego młodych zelowian czeskiego pochodzenia

Prezydent Václav Klaus z małżonką w towarzystwie prof. Jacka Purchli i Jana Sechtera, Ambasadora Republiki Czeskiej w Polsce

Koncert zespołu Zelowskie Dzwonki

14/10

Dzień Otwarty w Galerii MCK, w programie: warsztaty dla dzieci, spotkanie z Joanną Piech, oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Joanna Piech. Grafika – Grand Prix MTG 2009*, happening i warsztaty artystyczne

15/10

Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu naukowym Wydziału II Historyczno-Filozoficznego PAU, podczas którego prof. Daniel Beauvois prezentował swoją książkę *Wilno – polska stolica kulturalna zaboru rosyjskiego 1803–1832*

16/10

Laboratorium grafiki – spotkanie w ramach programu *Dojrzała do sztuki. Spotkania dla seniorów* w MCK, towarzyszącego wystawom Międzynarodowego Triennale Grafiki

Obraz „Bitwa pod Orszą” – propaganda dworska czy epos rycerski? – wykład Wołodymyra Hucuła, stypendysty Thesaurus Poloniae, w ramach *Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa*

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków. Prof. Jacek Purchla przewodniczył posiedzeniu Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków

17/10

Akademia Sztuk Pięknych. Udział prof. Jacka Purchli i dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w dyskusji *Sztuka a biznes*

18/10

Grafik(a) na czwartek – Typografia – warsztaty w ramach programu towarzyszącego wystawom Międzynarodowego Triennale Grafiki

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady Powierniczej Zamku Królewskiego w Warszawie, • spotkanie z dr Moniką Smoleń, Podsekretarz Stanu w MKiDN, • spotkanie z Krzysztofem Dudkiem, dyrektorem Narodowego Centrum Kultury

19/10

Wizyta Petra Janyški, dyrektora Czeskiego Centrum Kultury w Warszawie; spotkanie z prof. Jackiem Purchlą

Udział prof. Jacka Purchli w konferencji *Finansowanie projektów badawczych w Polsce – teoria i praktyka*, zorganizowanej w MCK przez Narodowe Centrum Nauki

Inauguracja VII edycji studiów podyplomowych Akademia Dziedzictwa, z udziałem m.in. Piotra Żuchowskiego, Sekretarza Stanu w MKiDN oraz Generalnego Konserwatora Zabytków; prof. Jacek Purchla wygłosił wykład inauguracyjny *Znak Dziedzictwa Europejskiego*

Wystąpienie ministra Piotra Żuchowskiego

23/10

Laboratorium grafiki – spotkanie w ramach programu *Dojrza-li do sztuki. Spotkania dla seniorów* w mck, towarzyszącego wy-stawom Międzynarodowego Triennale Grafiki

24/10

Konferencja *Kultura i biznes. Partnerstwo?* zorganizowana we współpracy z Ambasadą Królestwa Niderlandów i Przedsta-wicielstwem Rządu Flandrii, przybliżająca holenderskie i fla-mandzkie doświadczenia i zestawiająca je z sytuacją w Polsce

Wystąpienie dr Moniki Smoleń, Podsekretarz Stanu w MKiDN

Od lewej: drs. Annabelle Birnie, Kamila Kujawska-Krakowiak, prezes zarządu *Commitment to Europe arts & business*, Jadwiga Czarторыska, prezes Fundacji Orange

25/10

EMPIK. *Narody – historia i pamięć* – spotkanie z cyklu *Wokół „Herito”*, z udziałem dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, Wojciecha Wilczyka i red. Justyny Nowickiej

Udział prof. Jacka Purchli w debacie *Pamięć Europy Środkowej: balast czy kapitał?* zorganizowanej w mck przez Europejską Sieć Pamięć i Solidarność. Prof. J. Purchla wygłosił wprowadzenie do debaty

25-28/10

Targi w Krakowie. Udział mck w 16. Targach Książki w Krakowie

26/10

Rosja i Rosjanie w zwierciadle współczesnej literatury rosyjskiej – wykład Iriny Prochorowej w ramach cyklu *Dialog Polsko-Rosyjski* w mck, współorganizowanego z Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia w Warszawie

Wrocław. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i Joanny Sane-try-Szeligi w spotkaniu roboczym z udziałem prof. Jerzego Hausnera i przedstawicieli Wrocławia – Europejskiej Stolicy Kultury 2016, poświęconym planowanemu projektowi monitoringu zmian miasta

26-27/10

Polsko-węgierska sesja naukowa *Mosty w cywilizacji i kulturze Europy Środkowej*, współorganizowana przez Uniwersytet Jagielloński, Polską Akademię Umiejętności i мск. Prof. Jacek Purchla moderował finałowy panel sesji

30/10

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady ds. Ochrony Zabytków, działającej przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego, podczas której prof. J. Purchla odebrał nominację na Przewodniczącego Rady na kolejną czteroletnią kadencję

31/10

Graficzna mapa Europy Środkowej: Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie – spotkanie z dr Martą Raczek-Karcz w ramach programu towarzyszącego wystawom Międzynarodowego Triennale Grafiki

LISTOPAD

5/11

Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Udział prof. Jacka Purchli w promocji książki Zygmunta Starachowicza *Sonderaktion Krakau. Wspomnienie z akcji przeciwko profesorom uniwersyteckim w Krakowie (6–10 listopada 1939 roku)*; spotkanie zorganizowane przez Muzeum UJ oraz Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

Warszawa. Udział dr Katarzyny Jagodzińskiej w spotkaniu nt. konkursów dotacyjnych realizowanych przez Departament Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej MSZ w 2013 roku

5-7/11

Ukraina, Lwów. Udział dr Żanny Komar w konferencji *Ukraińskie i żydowskie środowiska artystyczne i architektoniczne, Lwów / Lemberg / Lviv: od Ausgleich do Holokaustu* zorganizowanej przez Centrum Historii Miejskiej Europy Środkowo-Wschodniej we Lwowie, Centrum Sztuki Żydowskiej na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie, Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata w Warszawie [Polish Institute of World Art Studies, Warsaw], The Leonid Nevzlin Research Center for Russian and East European Jewry w Jerozolimie oraz Ukrainian Jewish Encounter Initiative w Toronto. Dr Ż. Komar wygłosiła referat *Działalność architekta Józefa Awina w stanisławowskim województwie (lata dwudzieste XX wieku)*

6/11

Graficzna mapa Europy Środkowej: Biennale w Brnie – spotkanie z Olą Woźniak i Hanką Niemierowicz w ramach programu towarzyszącego wystawom Międzynarodowego Triennale Grafiki

Wizyta Francka Pezzy, Delegata Rządów Wspólnoty Francuskiej i Regionu Walonii przy Ambasadzie Belgii; spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

7-9/11

Polski Petersburg – pierwsze spotkanie polskich ekspertów dotyczące projektu *Polski Petersburg* (2012–2015) z licznym udziałem przedstawicieli MKiDN i MSZ

Od prawej: Cezary Karpiński, dyrektor Instytutu Polskiego w Petersburgu, Piotr Jamski, dr Hieronim Grala, prof. Wiesław Caban, dr hab. Katarzyna Błachowska, dr hab. Anna Barańska, ambasador Jerzy Bahr

7-11/11

Hiszpania, Barcelona. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i dr. Michała Wiśniewskiego w dorocznym spotkaniu sieci City History Museums and Research Network of Europe zorganizowanym w Muzeum Historii Barcelony (МУНБА). Sieć, której członkiem jest także МСК, zrzesza muzea miejskie i ośrodki prowadzące badania w zakresie studiów miejskich w Europie

8/11

Wizyta dr. Ivána Gyurcsíka, Ambasadora Węgier w Polsce, oraz dr. Imre Molnára, Radcy ds. Kultury i Prasy w Ambasadzie Węgier; spotkanie z prof. Jackiem Purchlą

8-12/11

Cypr, Nikozja. Udział Joanny Sanetry-Szeligi i dr. Roberta Kuska w spotkaniu koordynatorów Fundacji im. A. Lindh

11/11

Aula Florianka. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu z okazji Narodowego Święta Niepodległości, zorganizowanym przez Jerzego Millera, wojewodę małopolskiego

13/11

Warsztaty fotograficzne *Wokół konkursu „Życie w architekturze”*

Dyskusja historyków-mediewistów jako „wojna”? (na przykładzie „bellum genealogicum” końca XIX i początku XX wieku) – wykład Ivanny Papy, stypendystki Thesaurus Poloniae, w ramach cyklu Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa

14-16/11

Warszawa. Udział dr Beaty Nykiel w międzynarodowym kongresie naukowym *Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej* w Pałacu Rzeczypospolitej. Dr B. Nykiel wygłosiła referat *Kolekcja grodzkich i ziemskich ksiąg sądowych w CDIAUK w Kijowie w świetle projektu „Zapomniane pomniki cywilizacji europejskiej”*

15/11

Nowy Targ. Udział dr Moniki Rydiger i Agnieszki Antos w Dniach Belgijskich w Miejskim Ośrodku Kultury. Dr M. Rydiger wygłosiła wykład na temat sztuki belgijskiej, ze szczególnym uwzględnieniem kierunków artystycznych i twórców prezentowanych w Galerii MCK

18/11

Finisaż wystaw *Joanna Piech. Grafika. Grand Prix MTG – Kraków 2009* i *Witold Skulicz. Grafika nade wszystko...*

19/11

Zakończenie internetowego plebiscytu VII edycji konkursu *Życie w architekturze*, w którym do tytułu Ulubieńca Polski była nominowana *Przebudowa i rozbudowa Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie*

20/11

Na tropie polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą. Polacy w kinie hiszpańskim – polskie kino w Hiszpanii – wykład Joanny Bardzińskiej, stypendystki Thesaurus Poloniae, w ramach cyklu Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa

Kraków – Zagrzeb. Przeszłość i przyszłość środkowoeuropejskich metropolii – seminarium z udziałem profesorów Antoniego Cetnarowicza, Jacka Purchli i Damira Agičića oraz Magdaleny Najbar-Agičić i Macieja Czerwińskiego – redaktorów albumu *Kraków Zagrzebiowi*, prowadzenie: Łukasz Galusek. Spotkaniu towarzyszyła wystawa ukazująca związki Zagrzebia i Krakowa w XIX wieku prezentowana w MCK

Od lewej: prof. Jacek Purchla, prof. Antoni Cetnarowicz, dr Magdalena Najbar-Agičić, prof. Damir Agičić, dr Maciej Czerwiński

21-24/11

Finlandia, Helsinki. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady Europa Nostra

23/11

Aby życie nie sprzeciwiało się przyjętej godności. W poszukiwaniu korzeni i jedności Europy – debata zorganizowana przez Opactwo Benedyktynów w Tyńcu, we współpracy z MCK oraz Konrad Adenauer Stiftung, z udziałem m.in. Jana Olbrychta, wiceprzewodniczącego Europejskiej Partii Ludowej, prof. Czesława Porębskiego oraz bp. Grzegorza Rysia

- 27/11** *Miłosz o Kresach polskich i chińskie pojęcie Kresów* – wykład prof. Wu Lan, stypendystki Thesaurus Poloniae, w ramach cyklu *Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa*

Pisarz a społeczeństwo – wykład Wiktora Jerofiejewa w ramach cyklu *Dialog Polsko-Rosyjski* w MCK współorganizowanego z Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia w Warszawie

- 28/11** Polska Akademia Umiejętności. Udział prof. Jacka Purchli w forum dyskusyjnym *Kraków – wschodni kierunek rozwoju*, zorganizowanym przez PAU i Towarzystwo Urbanistów Polskich
- 29/11** Wizyta Jana Sechtera, Ambasadora Republiki Czeskiej w Polsce; spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik
- 29-30/11** Warszawa. Udział dr Katarzyny Jagodzińskiej w konferencji *Rola muzeów w międzynarodowej polityce kulturalnej: Europa Środkowo-Wschodnia – studium przypadku* oraz w posiedzeniu PKN ICOM

29/11-2/12 Wrocław. Udział mck we Wrocławskich Promocjach Dobrych Książek w Muzeum Architektury

30/11 Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu z Bogdanem Zdrojewskim, Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, który wręczył prof. J. Purchli powołanie na stanowisko dyrektora Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie. Min. B. Zdrojewski i prof. J. Purchla podpisali umowę wytyczającą cele mck na najbliższe 5 lat. • Udział prof. J. Purchli w Gali sześćdziesięciolecia Rocznika *Muzealnictwo* w Zamku Królewskim

GRUDZIEŃ

1/12 Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha”. Udział prof. Jacka Purchli w 18. rocznicy otwarcia Centrum

1-2/12 Niemcy, Berlin. Udział dr Katarzyny Jagodzińskiej w spotkaniu Rady Naukowej projektu *Modi Memorandi*, realizowanego przez Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk w Berlinie

3/12 Wizyta Tomáša Drdáckiego, burmistrza praskiej dzielnicy Troja oraz wiceprezydenta czeskiego icomos; spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

4/12 Udział Łukasza Galuska w panelu *Litwa. Czy to jeszcze przyjaźń?* podczas konferencji *Dobrze mieć sąsiada. Obywatelski i samorządowy wymiar polskiej polityki zagranicznej*, zorganizowanej w mck przez Fundację Tygodnika Powszechnego

5/12 Wizyta Ellen Germain, Konsul Generalnej USA w Krakowie, i Briana Georga, Konsula ds. Pracy i Kultury; spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

6-7/12 Kędzierzyn-Koźle. Udział dr Beaty Nykiel w konferencji *W kręgu tradycji wojskowych. Fortyfikacje, nauki pomocnicze historii, Kędzierzyn-Koźle – historia lokalna*, zorganizowanej przez Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle, Pracownię Historii Wojskowości Instytutu Historii Uniwersytetu Opolskiego, Wydział Historyczno-Pedagogiczny Uniwersytetu Opolskiego oraz Kędzierzyńsko-Kozielskie Towarzystwo Historyczne. Dr B. Nykiel wygłosiła referat *Cmentarz wojenny nr 123 Łużna Pustki*

8/12 Mikołaj w mck pod hasłem *Fabryka prezentów. The Factory 3* – zapowiedź wystawy *Andy Warhol. Konteksty*

7/12 Wizyta prof. Wu Lan z gośćmi z Soochow University z Tajwanu – prof. Shioh-duan Hawang, prof. Mab Huang oraz Heng Chun Liu; spotkanie z prof. Jackiem Purchlą

10/12 Wernisaż wystawy *Andy Warhol. Konteksty*, z udziałem m.in. Jerzego Millera, wojewody małopolskiego, prof. Jacka Majchrowskiego, Prezydenta Miasta Krakowa, Vasila Grivny, Ambasadora Republiki Słowackiej w Polsce, Ellen Germain, Konsul Generalnej USA w Krakowie, Marka Lisánskiego, Konsula Generalnego Republiki Słowackiej w Krakowie, oraz Ivety Ledeckiej, właścicielki i dyrektorki Zoya Museum w Modrze na Słowacji

Wystąpienie konsul Ellen Germain

Od lewej: prof. Jacek Purchla, prof. Jacek Majchrowski, Jerzy Miller, Vasil Grivna, Marek Lisánsky

Natalia Żak, jedna z kuratorek wystawy

Od lewej: Dorota Segda, prof. Stanisław Waltoś, prof. Jan K. Ostrowski

11/12

Antysemityzm w Galicji. Agitacja, przemoc i polityka przeciw Żydom w monarchii habsburskiej ok. 1900 – wykład Tima Buchena, stypendysty Thesaurus Poloniae, w ramach cyklu Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa

12/12 Spotkanie polskiej sieci Fundacji im. Anny Lindh

Corinne Grassi z Sekretariatu Fundacji w Aleksandrii

Od lewej: Zied B. Abizid, Lude Reno, Marta Górską

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady Powierniczej Zamku Królewskiego w Warszawie

13/12 Oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Andy Warhol. Konteksty* w ramach programu towarzyszącego wystawie

Helena Postawka-Lech, jedna z kuratorek, oprowadza po wystawie

14/12 Urząd Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniach Prezydium sejmiku oraz Zebraniu Plenarnym sejmiku

Nowy Sącz. Udział prof. Jacka Purchli w V Forum Organizacji Pozarządowych zorganizowanym przez Stowarzyszenie A POSTERIORI. Prof. J. Purchla wygłosił wykład *Kapitał społeczny a dziedzictwo kulturowe*

14-15/12 Wrocław. Udział Joanny Sanetry-Szeligi w debacie *Partnerstwo miast polskich a europejska współpraca kulturalna*, zorganizowanej przez Biuro Festiwalowe Wrocław – Europejska Stolica Kultury 2016

17/12 Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady Programowej Małopolskiej Szkoły Administracji Publicznej UEK

KONFERENCJE SEMINARIA

OD GIOTTA DO MAXXI

WŁOSKA SZTUKA I MUZEALNICTWO U PROGU XXI WIEKU

28 LUTEGO, 20 MARCA, 27 MARCA, 19 KWIETNIA

Wspólnie z Włoskim Instytutem Kultury w Krakowie Międzynarodowe Centrum Kultury zorganizowało drugi już cykl wykładów o sztuce, architekturze i muzealnictwie włoskim. Dzięki tej współpracy zgromadzona publiczność mogła wysłuchać czterech różnych, połączonych jednym wątkiem, narracji.

Pierwsza to opowieść o Giotcie na nowo odczytanym. Prof. Giuliano Pisani z Padwy oparł swój wykład *Tajemnice Giotto* na badaniach fresków w kaplicy Scrovegnich w Padwie, ogłoszonych w publikacji *I volti segreti di Giotto* (Rizzoli, 2008). Profesor udowadniał, iż to, do czego współczesny człowiek podchodzi stereotypowo, nie przyglądając się uważniej freskom, odczytując je według posiadanej, często szkolnej wiedzy, tak naprawdę nie znajduje potwierdzenia w malarskiej rzeczywistości. Czterej Ewangeliści mogą się bowiem ukazać pod innymi niż tradycyjne symbole i atrybuty, a prawdy wiary mogą zostać uszeregowane według hierarchii przyjętej przez artystę, odbiegając od kanonu Tomasza z Akwinu.

Opowieść druga, o przeszłości, która łączy się z teraźniejszością. W czasie wykładu *Il Vittoriale degli Italiani* prof. Giordano Bruno Guerri przeniósł publiczność w zupełnie inną epokę i zespół pojęć. Prelegent, znany polskim czytelnikom jako autor książki *I ja odpuszczam Tobie...* (Starling, 1996) to nietuzinkowa postać: historyk specjalizujący się w dziejach faszyzmu, pisarz, publicysta, gospodarz programów telewizyjnych. W Krakowie wystąpił w swej głównej roli – prezesa fundacji i gospodarza Vittoriale degli Italiani. Ta położona w Gardone Riviera, na zachodnim brzegu jeziora Garda willa stanowiła onegdaj własność i mieszkanie kontrowersyjnego pisarza Gabriele'a D'Annunzia. Budynek wraz z otaczającym go parkiem został przejęty przez rząd Mussoliniego z rąk Henry'ego Thode'a, a następnie zrekonstruowany i przebudowany przez Giancarla Maroniego. W roku 1923 został nazwany Il Vittoriale i ofiarowany Narodowi Włoskiemu. Prof. Guerri, prowadząc słuchaczy po tym obiekcie, snuł opowieść o życiu D'Annunzia. W kompleksie Vittoriale jest miejsce zarówno dla rzeczy minionych, jak i dla przyszłości, z jednej strony bowiem budynek i wszystkie zgromadzone w nim sprzęty trwają tak, jak pozostawił je poeta zmarły w 1938 roku, z drugiej – w okalającym willę parku, obok modernistycznych altan i pomników, znalazły miejsce współczesne dzieła sztuki, a dumny z tego faktu dyrektor udowadniał, że to, co zakorzenione w historii, może trwać i rozwijać się dalej.

Trzeci wykład, zatytułowany *MAXXI – fabryka kultury*, to opowieść o współczesnej sztuce, dla której powstaje nowy dom. Pio Baldi, architekt i dyrektor rzymskiego Museo Nazionale delle Arti del XXI Secolo, podzielił się nie tylko swoimi przemyśleniami na temat współczesnej, włoskiej i światowej sztuki,

Publiczność w sali „Pod Kruki” podczas wykładu prof. Giuliana Pisaniego

Prof. Giordano Bruno Guerri

ale także jej miejsca w żyjącym, bardzo zakorzenionym w swej historycznej tradycji mieście. Budynek przeznaczony na muzeum poświęcone najnowszej sztuce i architekturze został wzniesiony według projektu Zahy Hadid w dzielnicy zamieszkałej przez wielopokoleniowe rzymskie rodziny, wywodzące się głównie z klasy średniej. Fascynująca była opowieść Pia Baldiego o stopniowej akceptacji nowo powstającej budowli: od całkowitej niechęci, wyrażającej się w protestach, aż do pełnego uznania jej za swoją, w czym zresztą udział miało najmłodsze pokolenie. Dzięki pomysłowemu posunięciu ze strony MAXXI, jakim było urządzenie warsztatów plastycznych dla dzieci z okolicznych szkół, dokonał się przełom. To one przekonały rodziców i dziadków, którzy zaakceptowali muzeum jako coś, z czego mogą być dumni, i stało się ono jednym z ulubionych miejsc, celem spacerów i plenerów do zdjęć ślubnych, a „widok na MAXXI” zwiększył atrakcyjność okolicznych mieszkań.

Ostatnia opowieść, o sztuce współlistniejącej z naturą, została zawarta w wykładzie *Sztuka środowiskowa jako ochrona przyrody i jako powrót do historycznej relacji między artystą a zleceniodawcą* i była niejako podsumowaniem

Prof. Giuliano Pisani

Fabio Gori

wszystkich poprzednich. W położonym pod Santomato koło Pistoï majątku Fattoria di Celle od 1982 roku rozwija się pierwsza na świecie kolekcja sztuki środowiskowej, eksponowana w starych budynkach folwarcznych i otaczającym je parku, zapoczątkowana przez Giuliana Goriego, o której opowiedział jego syn, Fabio. Ogólnym założeniem wciąż rozwijającej się kolekcji jest warunek, że każda praca musi uzupełniać otoczenie, ma z nim korespondować; stawia się go także artystom. Obecnie można tam zobaczyć prace twórców z całego świata, w tym również Magdaleny Abakanowicz.

Cykl wykładów pokazał, że sztuka Włoch, podobnie jak język Dantego, znajduje bardzo zainteresowaną i liczną publiczność, bez względu na to, czy dotyczy klasyki, czy zagadnień nowych. Niezależnie od tematu dyskusji słuchaczy na żadnym ze spotkań nie brakowało.

Anna Kępińska

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

DZIEDZICTWO KULTUROWE I JEGO OCHRONA BIAŁORUSKO-POLSKI OKRĄGŁY STÓŁ

28-31 MARCA

Krakowskie spotkanie, zorganizowane przez mck we współpracy z Instytutem Polskim w Mińsku, stanowiło pokłosie ubiegłorocznego seminarium objazdowego Rady Programowej mck po Białorusi. Konstruując program spotkania w porozumieniu z radcą ministrem Piotrem Kozakiewiczem, dyrektorem Instytutu Polskiego w Mińsku, podjęto decyzję o skoncentrowaniu dyskusji panelowej na czterech zasadniczych zagadnieniach: *Obiekty na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO – perspektywa współpracy polsko-białoruskiej*; *Muzea i kolekcje – wyzwania nowoczesności*; *Białoruś i Polska – pamięć i tożsamość*; *Dziedzictwo komunizmu – co dalej?*. Oprócz ekspertów zasiadających w Radzie Programowej mck w obradach udział wzięli przedstawiciele ministerstw kultury i korpusu dyplomatycznego Polski i Białorusi oraz przedstawiciele instytucji, w gestii których leży kształtowanie polityki kulturalnej obu państw – łącznie 29 osób. W składzie delegacji białoruskiej znaleźli się przedstawiciele instytucji państwowych (dyrektorzy muzeów) i działacze niezależnej kultury i nauki (jak dr Artur Klinau, dr Hienadź Sahanowicz), badacze dziejów i spuścizny kulturowej Białorusi oraz specjaliści w zakresie ochrony zabytków, reprezentujący obok Mińska takie ośrodki, jak: Homel, Nieśwież, Brześć Litewski czy Grodno. Rangi spotkaniu przydała obecność cenionego przez obie strony i niezwykle zasłużonego dla ochrony dóbr kultury na Białorusi prof. Andrzeja Ciechanowieckiego oraz Jima Dingleya, przewodniczącego Anglo-Belarusian Society w Londynie.

Otwierając obrady, prof. Jacek Purchla odniósł się do dwudziestoletniej historii współpracy mck z Białorusią oraz do okresu transformacji, który znacząco wpłynął na dziedzictwo kulturowe obu krajów. Ambasador *ad personam* i przewodniczący Narodowego Komitetu UNESCO Republiki Białorusi Uładzimir Szczasny zachęcał stronę polską do kontynuacji prac nad transgranicznym wpisem Kanału Augustowskiego, sugerował również rozważenie możliwości poszerzenia polsko-ukraińskiego wniosku dotyczącego cerkwi drewnianych o cerkwie w białoruskiej części Polesia. Ihar Czerniauski, kierownik Departamentu ds. Ochrony Dziedzictwa Historyczno-Kulturalnego i Konserwacji Zabytków Ministerstwa Kultury RB przedstawił listę dziesięciu białoruskich obiektów dziedzictwa kulturowego wpisanych oraz kandydujących do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. W odpowiedzi prof. J. Purchla zaprezentował polskie obiekty na tej liście i ich funkcjonowanie w warunkach transformacji ustrojowej oraz presji wolnego rynku. Dr Beata Nykiel zasugerowała utworzenie w Nieświeżu centrum zdobywania know-how oraz wymiany doświadczeń w zakresie dziedzictwa i jego ochrony dla specjalistów z Białorusi, Polski

Od lewej: amb. Uładzimir Szczasny, prof. Andrzej Rottermund, dyr. Jacek Miler

Od lewej: prof. Robert Traba, dr Hienadź Sahanowicz, dr Beata Nykiel

Prof. Andrzej Ciechanowiecki przysłuchujący się obradom

i Litwy, postulując poszerzenie tematyki proponowanych warsztatów konserwatorskich nie tylko o nowoczesne zarządzanie, ale również krajobraz kulturowy.

Odwołując się do własnych doświadczeń z Berlina, prof. Robert Traba zgłosił ideę powołania stacji PAN w Mińsku, która mogłaby być polem wspólnych badań naukowych. Dr Hienadź Sahanowicz, podkreślił z kolei, omawiając pojęcie pamięci w kontekstach historycznym i kulturowym, że jest ono dopiero osławiane na Białorusi, co skutkuje brakiem specjalistycznej refleksji w tym zakresie. Jego zdaniem istnieje jednak otwartość na dialog. Współprowadzący ostatni z paneli dr Artur Klinau zwrócił uwagę, że ochrona dziedzictwa w rozumieniu europejskim winna uwzględniać także dziedzictwo komunizmu. Tymczasem dziś zespół urbanistyczny centrum Mińska – idealnego „miasta słońca” jest zagrożony przez nową wysokościami zabudowę. Dalej dyskusja potoczyła się wokół fenomenu tego i innych miast komunistycznych (Nowa Huta czy Bukareszt). Większość polskich uczestników dyskusji podkreślała unikatowy walor komunistycznego Mińska, między innymi skalę założenia, oryginalność rozwiązań architektonicznych, jakość wykonania detalu, uniwersalizm rozwiązania, ale też kontekst historyczny, argumentując nawet za wpisaniem centrum Mińska na Listę UNESCO. Można było odnieść wrażenie, że dla strony białoruskiej takie stanowisko było zaskoczeniem.

Wielu uczestników dyskusji wskazywało na brak podstawowej wiedzy merytorycznej o partnerze na poziomie akademickim, w tym trudności w pozyskiwaniu publikacji czy nawet informacji internetowych. Całe spotkanie trzeba uznać przede wszystkim za deklarację gotowości strony polskiej (pomimo napięcia politycznego) do prowadzenia otwartej dyskusji nad wieloma ważnymi i trudnymi zagadnieniami dotyczącymi dziedzictwa kulturowego, które znajdują się w obszarze wspólnych zainteresowań Białorusi i Polski. Spotkanie przyczyniło się też do lepszego zrozumienia stanowisk stron, wskazując na pola ewentualnej merytorycznej współpracy. Możliwość zapoznania się z nowymi placówkami muzealnymi Krakowa oraz pracowniami konserwatorskimi na Wawelu wniosło element praktyczny, bezpośrednio ilustrujący część poruszanych w trakcie obrad zagadnień.

W kontekście Listy UNESCO w toku obrad pojawiły się następujące propozycje: a) rewizja odrzuconego transgranicznego wpisu Kanału Augustowskiego i ewentualne złożenie zmodyfikowanego wniosku na podstawie postulowanego przez stronę polską rozszerzonego uzasadnienia, b) wobec niedoboru wpisów na Listę Dziedzictwa Niematerialnego UNESCO sugestia wspólnego białorusko-litewsko-polskiego wpisu trzech Statutów Litewskich (1529, 1566 i 1588) jako podstawowego normatywu ustrojowego, determinującego system prawny i życie społeczne Rzeczypospolitej Obojga Narodów od XVI do początku XIX wieku; c) sugestia strony polskiej dotycząca spojrzenia na komunistyczny Mińsk w kontekście białoruskiego tentatywnego wpisu na Listę UNESCO; d) możliwość skorzystania z polsko-ukraińskich doświadczeń w zakresie wpisu architektury drewnianej – rozważenie podjęcia próby transgranicznego wpisu późnośredniowiecznych kościołów inkastelowanych – po polskiej stronie m.in. Brochów, Kodeń i Supraśl; e) wskazanie na transgraniczne szlaki kulturowe jako poligon doświadczalny dla dalszej współpracy w zakresie ochrony wspólnego dziedzictwa kulturowego; f) pogłębianie współpracy w zakresie polsko-białoruskich warsztatów konserwatorskich, poszerzając ich formułę na przykłady o aspekty związane z zarządzaniem już istniejącymi wpisami.

dr Beata Nykiel

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

MIĘDZYNARODOWE SEMINARIUM KRAKÓW – PETERSBURG – WASZYNGTON DOŚWIADCZENIA W OCHRONIE DZIEDZICTWA MIAST HISTORYCZNYCH

14-15 MAJA

Celem dwudniowego trójstronnego seminarium była wymiana doświadczeń w zakresie szeroko pojętej ochrony dziedzictwa kulturowego miast historycznych, ze szczególnym uwzględnieniem takich zagadnień, jak: ochrona historycznych centrów miast wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO oraz nowe metody skuteczniejszej ochrony objętej wpisem historycznej zabudowy, współczesne budownictwo w centrach miast historycznych, adaptacja obiektów zabytkowych na potrzeby nowych użytkowników oraz sukcesy i porażki w tym zakresie na przykładzie amerykańskich i rosyjskich realizacji z ostatnich kilkunastu lat, a w końcu rola mediów w kształtowaniu świadomości społecznej i ochronie dziedzictwa kulturowego. Współpraca pomiędzy mck a Międzynarodową Fundacją im. Dymitra S. Lichaczowa, będącą inicjatorem seminarium, rozpoczęła się w roku 2008, z kolei współpraca Fundacji z partnerami amerykańskimi – Państwową Komisją ds. Planowania (Washington DC / DC Office of Planning) i Międzynarodowym Centrum Woodrowa Wilsona – Instytutem Kennana (Woodrow Wilson International Center – The Kennan Institute) – datuje się od roku 2010. W trakcie seminarium, które współorganizowały również Petersburski Oddział Ogólnorosyjskiego Towarzystwa Ochrony Pomników Historii i Kultury (ООПНІК) i Rada ds. Ochrony Dziedzictwa Architektonicznego i Historycznego Petersburskiego Związku Architektów, doszło po raz pierwszy do trójstronnej wymiany doświadczeń w opisanym powyżej zakresie.

Duże wrażenie na wszystkich uczestnikach seminarium wywarło inauguracyjne wystąpienie prof. Małgorzaty Omilanowskiej, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, która na przykładzie Warszawy poruszyła kwestię rekonstrukcji obiektów zabytkowych. Wychodząc od uzasadnionej historycznie i emocjonalnie fali rekonstrukcji po zniszczeniach wojennych, poruszyła zagadnienie mnożących się, zwłaszcza w Europie Środkowo-Wschodniej, współczesnych rekonstrukcji obiektów nieistniejących co najmniej od kilku dziesięcioleci. Tę niebezpieczną tendencję wypełniania dawno ukształtowanych przestrzeni miast historycznych pseudozabytkami podsycają w równej mierze zarówno elity polityczne realizujące określone polityki historyczne, jak i potrzeby marketingowe przemysłu turystycznego.

Wystąpienie Rafaela M. Dejanowa, dyrektora pracowni architektonicznej „Lietiejnaja Czast-91” w Petersburgu, specjalizującej się w rewitalizacji architektury

Prof. Małgorzata Omilanowska i inni mówcy podkreślali w tym kontekście niedostatki w systemie kształcenia, skutkujące niedostrzeganiem przez przeciętnego odbiorcę różnicy pomiędzy oryginałem a kopią. W dalszej części obrad prof. Jacek Purchla przedstawił na przykładzie Krakowa skutki dwudziestu lat transformacji ustrojowej oraz ewolucję zagadnień związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego miasta. Następnie kolejno głos zabrali przedstawiciele Waszyngtonu i Petersburga, którzy w swoich bogato ilustrowanych wystąpieniach omówili przekrojowo zagadnienia związane z procedurami prawnymi, planowaniem przestrzennym, zaangażowaniem społecznym oraz kontrowersyjnymi inwestycjami w zabytkowej przestrzeni miejskiej. Pierwszym z nich był reprezentujący DC Office of Planning David Maloney, drugim prof. Siergiej Gorbatenko. Popołudniową część programu wypełniła wycieczka kanałami Petersburga poprowadzona przez przedstawicieli inicjatywy „Żywe miasto”, zrzeszającej głównie młodych ludzi (Живой город, www.save-spb.ru). Hasłem przewodnim były „Problemy ochrony zabytków i nowych inwestycji w historycznej części miasta”, a w trakcie dyskutowano o społecznym monitoringu stanu zabytków Petersburga oraz nadużyciach w zakresie łamania przepisów i ich ochronie.

W drugim dniu obrady rozpoczęły wystąpienia Amy Ballard z Smithsonian Institution w Waszyngtonie i zastępcy dyrektora Instytutu Naukowego „Spetsproyektrestavratsiya” z Petersburga Michaiła Mitczika. Oboje wypowiadali się na temat nowych obiektów w centrach historycznych swoich miast, odwołując się do konkretnych, dobrze ilustrowanych przykładów. A. Ballard skoncentrowała się na pozytywnych wzorcach i podkreśliła rolę systemu rozbudowanych konsultacji społecznych oraz rzeczywisty udział lokalnej społeczności w kształtowaniu przestrzeni publicznej miasta. Z kolei Michaił Mitczik położył nacisk na zjawiska negatywne, a zwłaszcza ich konteksty prawny i estetyczny, i zwrócił szczególną uwagę słuchaczy na brak odniesienia obowiązujących regulacji do zagadnień związanych z ochroną krajobrazu. Następną parę mówców stanowili dwaj czynni zawodowo architekci, specjalizujący się w adaptacjach obiektów zabytkowych na potrzeby nowych użytkowników. Hany Hassan z Waszyngtonu omówił trzy realizacje reprezentowanego

Wycieczka kanałami Petersburga z przedstawicielami inicjatywy „Żywe miasto”

prezeń biura architektonicznego Beyer Blinder Belle Architects & Planners – DC Historic Courthouse, US Diplomatic Museum oraz budynek hotelu „Hilton” w Waszyngtonie. Z kolei dyrektor studia architektonicznego Studio 44 Nikita Jawiejn przedstawił projekty architektoniczne oraz prace adaptacyjne w gmachu Sztabu Generalnego, remontowanym na potrzeby nowego oddziału Ermitażu, prace adaptacyjno-rekonstrukcyjne w pałacu Mikołaja II Aleksandria w Carskim Siole oraz projekt rewitalizacji wzniesionych przez Piotra I składów drewna, tak zwanej Nowej Holandii.

Ostatnią część obrad stanowiły trzy wystąpienia. Otworzyła je prezentacja dyr. Macieja Wilamowskiego, podczas której przedstawił okoliczności utworzenia, zasady finansowania i funkcjonowania oraz najważniejsze osiągnięcia Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. Jako druga głos zabrała dr Beata Nykiel, wygłaszając ilustrowany referat na temat wchodzącej w życie inicjatywy krakowskiego magistratu, powołującej na terenie historycznego centrum Krakowa w ramach wpisu na Listę UNESCO Park Kulturowy „Stare Miasto”. Jako ostatni głos zabrał prof. Aleksandr Margolis, który w szerokim ujęciu historycznym przedstawił dzieje Fundacji Lichaczowa oraz podejmowanych w niej inicjatyw społecznych, mających na celu ochronę i opiekę nad dziedzictwem kulturowym miasta, zwracając szczególną uwagę na współczesne problemy i wyzwania.

Wyrażając wolę kontynuowania współpracy, uczestnicy seminarium podkreślali walor poznawczy spotkania oraz fakt, iż pomimo różnych doświadczeń i skali zjawisk pewne problemy są dla wszystkich miast wspólne. W rozmowach szczegółowych na ten temat ze stroną rosyjską i stroną amerykańską prof. Jacek Purchla zadeklarował, że MCK podejmie się organizacji kolejnego trójstronnego seminarium w roku 2014 w Krakowie. Na zakończenie należy podkreślić duże zainteresowanie miejscowych mediów, które przełożyło się na kompetentne szczegółowe relacje w czołowych rosyjskich dziennikach („Sankt-Petersburskije Wiedomosti” i „Nowaja Gazieta”).

dr Beata Nykiel

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

PRZESTRZEŃ KULTUROWA EUROPY ŚRODKOWEJ DAWNE PRUSY WSCHODNIE I OBWÓD KALININGRADZKI

5-12 CZERWCA

Seminarium Rady Programowej mck odbywa się każdego roku pod wspólnym tytułem *Przestrzeń kulturowa Europy Środkowej*. Rok 2012 został poświęcony historii dawnych Prus Wschodnich, znajdujących się po obu stronach granicy polsko-rosyjskiej – obszarowi Warmii i Mazur oraz obwodowi kaliningradzkiemu.

Pierwszym przystankiem w programie był kościół w Ukcie oraz spotkanie z Krzysztofem Worobcem ze Stowarzyszenia na rzecz Ochrony Krajobrazu Kulturowego Mazur „Sadyba” w Kadzidłowie. Kolejne dwa dni były w całości poświęcone studiowaniu przestrzeni kulturowej Warmii i Mazur. Uczestnicy seminarium mieli okazję zarówno zapoznać się z przeszłością tego obszaru, jako dawnego państwa zakonu krzyżackiego (zamki w Rynie, Bezławkach i Reszlu), dominium junkrów pruskich (pałace i dwory w Baranowie, Sorkwicach, Nakomiadach, Sztynorcie, grobowiec w Rapie), jak również jako regionem o silnych tradycjach militarnych, dziewiętnasto- i dwudziestowiecznych (twierdza Boyen w Giżycku oraz Kwatera Główna Niemieckich Wojsk Lądowych w Mamerkach), nie zapominając o ważnych miejscach kultu – sanktuarium w Świętej Lipce.

W kolejnych dniach uczestnicy seminarium mieli możliwość skonfrontować, jak było i jest traktowane dziedzictwo Prus po stronie rosyjskiej. Kolejne odwiedzane miasta to Oziorsk, Gusiew, Nieman, Sowieck, Czerniachowsk, Swietłagorsk, Zielenogradsk, wreszcie Kaliningrad. Cztery dni po stronie rosyjskiej pozwoliły zapoznać się ze śladami dawnej świetności tego obszaru, zarówno jako dziedzictwa Krzyżaków (ruiny zamków m.in. w Majowce, Czerniachowsku, Niżowym), epoki napoleońskiej (obelisk ku czci gen. Barclaya de Tolly’ego, most Królowej Luizy w Sowiecku, dom Napoleona i pomnik gen. Piotra I Bagrationa w Czerniachowsku), łącznika dziejowego tych ziem z historią Prus, Cesarstwa Niemieckiego, Republiki Weimarskiej i Trzeciej Rzeszy (wieża Bismarcka, dawne kościoły ewangelickie, kurorty w Swietłagorsku i Zielenogradsku, katedra królewiecka, fortyfikacje dawnego Königsbergu), jak i jako części najbardziej współczesnej historii tych ziem (po 1945 roku) – pomniki W.I. Lenina, tak zwany Dom Rad i Muzeum Oceanu Światowego w Kaliningradzie.

Należy dodać, że począwszy od Gołdapi, gdzie grupa przekraczała granicę polsko-rosyjską, dzielącą Prusy, aż po Kaliningrad, uczestnikom seminarium towarzyszył filozof Immanuel Kant – od pomnika, jaki poświęciły mu władze Gołdapi, po mauzoleum, płytę pamiątkową, pomnik i maskę pośmiertną, które można oglądać w stolicy obwodu kaliningradzkiego.

Zabytkowa chata mazurska w Kadzidłowie

Kościół parafialny w Uckie, od lewej: Krzysztof Worobiec, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, prof. Maria Poprzęcka, prof. Andrzej Rottermund

Ostatni dzień pobytu na terenie Federacji Rosyjskiej poświęcono głównemu wydarzeniu seminarium – obradom polsko-rosyjskiego okrągłego stołu. Całość obrad prowadził dr Wiktor M. Romanowski, reprezentujący partnera po stronie rosyjskiej, jakim była Rossijskaja Akademija Narodnego Chozajstwa i Gosudarstwiennoj Służby pri Priezidentie Rossijskoj Fiedieracii, Kaliningradskaja filiał.

Spotkanie zostało podzielone na dwa panele: *Rewitalizacja miast historycznych* oraz *Dziedzictwo i pamięć*. W pierwszym na podstawie doświadczeń dwóch miast: Krakowa (prof. Jacek Purchla) i Warszawy (prof. Andrzej Rottermund)

Zwiedzanie twierdzy Boyen w Giżycku

Profesorowie Jacek Purchla i Andrzej Chwalba dyskutują na dziedzińcu pałacu w Galinach

profesorowie zaprezentowali polską szkołę konserwatorską, podejście do problemu zabytku, jego ochrony, wreszcie sytuację dóbr kultury w dobie globalizacji i komercjalizacji. Po stronie rosyjskiej zostały wygłoszone dwa referaty: pierwszy dotyczył historii twierdzy Królewiec (Awenir P. Owsjanow), jej wpływu na miasto, dbałości o te jej elementy, które przetrwały do obecnych czasów, a także ich wykorzystania w przyszłości; drugie wystąpienie było poświęcone nieistniejącemu już symbolowi dawnego Königsberga – zamkowi królewskiemu. Dyrektor Anatolij A. Wałujew zaprezentował zebranym długą historię debaty toczącej się wokół relikwów tego zabytku, problemu jego ewentualnej

Tak zwana Wioska Rybacka
w Kaliningradzie – próba
odtworzenia atmosfery
dawnego Królewca

Epitafia Radziwiłłów w prezbiterium katedry królewieckiej

Obrady polsko-rosyjskiego „okrągłego stołu”

rekonstrukcji, bądź przynajmniej uczytelnienia i wyeksponowania fundamentów oraz piwnic zamkowych.

Drugi panel, poświęcony dziedzictwu i pamięci, otworzyły wystąpienia dyr. Pawła Jaskanisa (dotyczyło troski o dziedzictwo obce, zachowania ładu przestrzennego i krajobrazu kulturowego) oraz Wojciecha Czecha, który na przykładzie Górnego Śląska starał się zaprezentować zebranym skomplikowane i zawiłe historie na pograniczach. Uzupełnieniem tych wypowiedzi były referaty po stronie rosyjskiej. Prof. Irina S. Kuzniecowa przedstawiła powojenne i współczesne dzieje katedry, charakteryzując jej nowe funkcje. Natomiast prof. Giennadij W. Kretinin przedstawił problem pamięci historycznej w obwodzie kaliningradzkim, zagadnienie kształtowania się nowej świadomości i tożsamości miejsca, który to proces właśnie się domyka, wraz z nowym pokoleniem, patrzącym na dziedzictwo „obcego” już nie wyłącznie poprzez konteksty

Pomnik Immanuela Kanta w Kaliningradzie

historyczny i emocjonalny, ale jako na wartość oswojoną, uznawaną za własną i godną ochrony.

Przedostatnim przystankiem programu, już w Polsce, był zespół pałacowo-dworski w Galinach, dawna siedziba rodu zu Eulenburg. Zakończeniem seminarium była wizyta we wsi Sudwa pod Olsztynkiem, gdzie do 1945 roku znajdował się monumentalny pomnik bitwy pod Tannenbergiem wraz z mauzoleum marszałka Paula von Hindenburga, symbol potęgi państwa Adolfa Hitlera. Obecnie o jego dawnej obecności świadczy tablica informacyjna i znacznej wielkości nieckowaty teren porośnięty trawą i krzewami.

Ewa Wojtoń

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

Od lewej: profesorowie Hans Hennig Hahn i Robert Traba oraz dr hab. Miloš Řezník

Od lewej: prof. Jacek Purchla, dr Simona Škrabec, profesorowie Robert Traba i Csaba G. Kiss

Od lewej: prof. Jacek Purchla, dr Simona Škrabec, prof. Csaba G. Kiss

II KONGRES ZAGRANICZNYCH BADACZY DZIEJÓW POLSKI

12–15 WRZEŚNIA

W ramach II Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski, który odbywał się w Krakowie w dniach 12–15 września pod hasłem *Polska w Europie Środkowej*, MCK we współpracy z Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie przygotowało dwa wydarzenia. Pierwsze to moderowane przez prof. Roberta Trabę, dyrektora CBH PAN w Berlinie, oraz dr Beatę Nykiel spotkanie ze „świadkami historii” zatytułowane *Obce – swoje. Narracja od wewnątrz – Białoruś*. Intencją pomysłodawców spotkania było wprowadzenie w tematykę zaplanowanej na dzień następny w ramach sesji *Dziedzictwo i pamięć* akademickiej dyskusji oraz jej dopełnienie poprzez ukazanie aspektu praktycznego poruszanych zagadnień. W rozmowie ilustrowanej pokazem slajdów z miejsc stanowiących obszar ich działania uczestniczyło trzech gości z Białorusi: ks. kanonik Jan Wasilewski, proboszcz w Kamieńcu Lit., Wysokiem Lit. i Wołczynie, Józef Porzecki, historyk z Grodna, wieloletni wiceprezes Związku Polaków na Białorusi, oraz Anatolij Jewmienkow, dyrektor Muzeum-Folwarku Mickiewiczów w Zaosiu. Wszyscy trzej to niezwykle osobowości zakorzeniane w skomplikowanej polsko-białoruskiej rzeczywistości, na co dzień stykające się z problematyką pamięci historycznej i wielokulturowości, posiadające wieloletnie i bogate doświadczenia w działalności społecznej, edukacyjnej i muzealnej.

W formie wolnej od sztywnych ram konferencyjnego wystąpienia goście snuli opowieść o codzienności i wyzwaniach życia na granicy pomiędzy swoim a obcym, o trudach, ale też satysfakcji z przezwyciężania uprzedzeń i barier kulturowych. Opowieść dyr. Jewmienkowa dotyczyła między innymi tożsamości Adama Mickiewicza, którego za swojego uważają nie tylko Białorusini, Litwini i Polacy, ale również Rosjanie i Francuzi, a pokrewieństwa duchowego z nim doszukują się nawet tak dalekie nacje jak Chińczycy. Drugim wątkiem jego wystąpienia była specyfika funkcjonowania oddalonego od cywilizacji i pozbawionego oryginalnych eksponatów muzeum. Warto w tym miejscu dodać, że to właśnie osobowość dyrektora placówki będącego jedynym w swoim rodzaju przewodnikiem po życiu i twórczości wieszczki stanowi o tym, że jest ona niewątpliwą atrakcją dla turystów. Ksiądz kanonik Wasilewski opowiadał na przykładzie losów związanego z królem Stanisławem Augustem Wołczyna o skomplikowanych relacjach między polską przeszłością i białoruską teraźniejszością, na którą – prócz narodowościowych – nakładają się także różnice kulturowe i wyznaniowe. Wymieniając ich jasne i ciemne strony, udawał z właściwym sobie optymizmem, że wspólne życie, choć trudne, mimo problemów i konfliktów jest jednak możliwe. Podsumowując wystąpienia poprzedników, Józef Porzecki naszkicował problematykę szkolnictwa i organizacji polonijnych na Białorusi, zwłaszcza w kontekście wyzwań stojących aktualnie przed tamtejszą polską społecznością. Wyjątkowy klimat tego spotkania w dużej mierze był zasługą gości, których charyzma i zaangażowanie w omawiane zagadnienia wywarły ogromne wrażenie na zgromadzonej w Sali Panoramicznej MCK publiczności.

Od lewej: ks. kanonik Jan Wasilewski i dyr. Anatolij Jewmiejekow

Dwupanelowa sesja *Dziedzictwo i pamięć* miała z kolei przybliżyć różne aspekty dyskursu o dziedzictwie i pamięci poprzez wciągnięcie publiczności do rozważań nad takimi zagadnieniami, jak ewolucja pojęcia dziedzictwa kulturowego, transnarodowe miejsca pamięci w konfrontacji z tradycją narodową czy nowe perspektywy badania pamięci. Wstępne ramy dyskusji nakreślił prof. Jacek Purchla w swoim inauguracyjnym sesję wystąpieniu na temat fenomenu i ewolucji pojęcia dziedzictwa kulturowego, form jego ochrony oraz interakcji pomiędzy dziedzictwem a pamięcią.

Gospodarzami pierwszego panelu *Transnarodowe miejsca pamięci* byli koordynatorzy projektu *Polsko-niemieckie miejsca pamięci / Deutsch-polnische Erinnerungsorte* prof. Hans Henning Hahn z Oldenburga i prof. Robert Traba (Berlin/Olsztyn) oraz dr hab. Miloš Řežník z Chemnitz, który moderował dyskusję. W trakcie ożywionej rozmowy poruszono różne wątki konfrontacji narodowych miejsc pamięci oraz przedstawiono zasady typowania ich transnarodowych odpowiedników, zwracając uwagę zarówno na trudności metodologiczne, jak i niespodzianki badawcze. Uczestnicy dyskusji, w którą szybko włączyła się międzynarodowa publiczność, przedstawili efekty kilkuletnich wspólnych polsko-niemieckich badań oraz zaprezentowali jedną z zaplanowanych na osiem tomów publikacji książkowych podsumowujących cały projekt. Warto podkreślić, że w tym pionierskim projekcie wzięło udział 130 autorów z Niemiec i Polski.

Panel drugi, moderowany wspólnie przez prof. Jacka Purchlę i prof. Roberta Trabę, *Dziedzictwo w perspektywie badań nad pamięcią* służył skupieniu się na takich zagadnieniach, jak: analiza materialnych i niematerialnych nośników pamięci, tradycje regionalne, specyfika pamięci mniejszości narodowych, kulturowych i społecznych w kontekście spojrzenia z różnych perspektyw narodowych i geograficznych. Do dyskusji nad tymi zagadnieniami zostali zaproszeni: dr Simona Škrabec z Barcelony i prof. Csaba G. Kiss z Budapesztu.

Józef Porzecki w rozmowie z prof. Robertem Trabą

Także i ten panel, koncentrujący się z racji zainteresowań MCK i hasła całego kongresu na gruncie środkowoeuropejskim, spotkał się z zainteresowaniem publiczności, która aktywnie uczestniczyła w rozmowie, zarówno komentując wypowiedzi dyskutantów, jak i zadając wiele pytań. Jako że w tym samym czasie w ramach II Kongresu odbywało się kilka spotkań środkowoeuropejskich, godną podkreślenia jest wysoka frekwencja na tej właśnie sesji. Warto również odnotować, że podczas przerwy między panelami nastąpiło uroczyste otwarcie przygotowanej przez Stację Naukową PAN w Wiedniu i MCK wystawy *VIRIBUS UNITIS? Polscy parlamentarzyści w monarchii habsburskiej 1848–1918*.

dr Beata Nykiel

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

KULTURA I BIZNES PARTNERSTWO?

24 PAŹDZIERNIKA

Kontynuując zainteresowania ekonomiką kultury, polityką kulturalną i połączeniem świata kultury i świata biznesu w Międzynarodowym Centrum Kultury we współpracy z Ambasadą Królestwa Niderlandów i Przedstawicielstwem Rządu Flandrii w Polsce zorganizowano jednodniową konferencję *Kultura i biznes. Partnerstwo?*, przybliżającą holenderskie i flamandzkie doświadczenia i zestawiającą je z sytuacją w Polsce. Współpraca między instytucjami wynikała z przekonania o wspólnocie problemów w Europie oraz korzyściach z wymiany doświadczeń i dobrych praktyk.

W kontekście kryzysu gospodarczego i ograniczeń budżetowych temat współpracy obu środowisk wydał się organizatorom szczególnie potrzebny. Konieczne okazało się zastanowienie się nad tym, kto i dlaczego powinien wspierać finansowo rozwój szeroko rozumianej kultury, jaką rolę mogą – a nawet powinny – odgrywać środowiska biznesowe, czy instytucje kultury nie powinny bardziej zwracać uwagę na urynkowanie swoich działań, jakie jest miejsce innych uczestników tej współpracy, na przykład mediów. Zaproszeni eksperci zastanawiali się nad powiązaniem sektorów kultury i biznesu oraz korzyściami płynącymi z ich współpracy. Stawiano pytania o świadomość potencjału takiego współdziałania w obu środowiskach i w związku z tym z realnym zakresem podejmowanych razem działań.

Podczas spotkania ponad 140 przedstawicieli instytucji i organizacji kultury wraz z reprezentantami świata biznesu przedstawiło swoje doświadczenia i skonfrontowało oczekiwania, jakie mają wobec siebie oba sektory. Konferencję otworzyli dr Monika Smoleń, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP, oraz prof. Jacek Purchla, dyrektor MCK. Wstępu do tematyki spotkania dokonał Hugo de Greef, pełniący między innymi funkcję doradcy ministra kultury Flandrii ds. międzynarodowej polityki kulturalnej, który podkreślił, że obecny kryzys, chociaż trudny, może stanowić nie tylko wyzwanie, ale i szansę dla sektora kultury. Dalsza dyskusja toczyła się w dwóch panelach tematycznych: *Mecenat nad sztuką – szerokie spojrzenie* oraz *Kultura i biznes. Nowi interesariusze, nowa publiczność*.

W pierwszym panelu wystąpiła dr Renée Steenbergen, doradca strategiczny ds. rozwoju prywatnych donacji, badaczka, dziennikarka i historyczka sztuki, która wprowadziła temat prywatnego wspierania kultury przez osoby prywatne i sponsorów korporacyjnych. Kamila Kujawska-Krakowiak, prezes zarządu *Commitment to Europe arts & business*, kolejna prelegentka, opowiadała o szansach i zagrożeniach w relacjach biznesu i kultury. Jej zdaniem instytucje kultury powinny sobie uświadomić potencjał, jakim dysponują, i nie ustawiać się w stosunku do partnerów biznesowych w pozycji proszącego i niedającego nic w zamian, bowiem to, co oferuje sektor kultury, jest równoważne do wkładu strony biznesowej w projekt. Na koniec panelu Jadwiga Czartoryska, prezes

Paul Dujardin

Prof. Jerzy Hausner

Fundacji Orange, zaprezentowała model mecenatu kultury według Fundacji Orange, którego podstawą jest teza, że udział w kulturze jest warunkiem pełnego uczestnictwa w społeczeństwie XXI wieku.

Drugi panel otworzyła drs. Annabelle Birnie, rozważająca wyjątkowe cechy konkurencyjne sektora kultury i sztuki. Według niej firmy poszukują obecnie inicjatyw kulturalnych wpisujących się w ich misję, a podstawą długofalowych relacji między przedsiębiorstwem a instytucją kulturalną są partnerstwo i wspólne działania zmierzające do wypracowania efektu synergii. O tym, jaki jest charakter sponsoringu kultury w Polsce, czy jest to przyjemność, misja czy interes, mówił Andrzej Zdebski, prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie. Dyrektor zarządzający i artystyczny Centre for Fine Arts Brussels, Paul Joseph Rudi Dujardin akcentował rolę kreatywności i innowacji w relacjach pomiędzy światem kultury a biznesem, podając przykłady inicjatywy Arteconomy, Cittadellarte i swojej instytucji – BOZAR.

Koen Haverbeke, przedstawiciel rządu Flandrii

W części podsumowującej prof. Jerzy Hausner z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie mówił o obecnej sytuacji w kulturze, zwracając uwagę na konieczność reformy całego systemu, ponieważ, jego zdaniem, to nie jest kryzys w systemie, a kryzys całego systemu. Niezbędne są nowe reguły i instytucjonalna innowacyjność w całej Europie, ale szczególnie w Polsce, gdzie klasa średnia nie jest wystarczająco rozwinięta, by na jej barkach mogło spocząć finansowanie kultury – w dalszym ciągu na pierwszym miejscu pozostają środki publiczne.

Konkludując spotkanie, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, zastępczyni dyrektora mck, dodała, że sektor kultury w ostatnich latach bardzo się sprofesjonalizował, czerpiąc wiele rozwiązań ze sfery biznesu. Wydaje się jednak, że kopiowana ze sfery komercyjnej konkurencja między instytucjami a organizacjami kulturalnymi może być katastrofalna w skutkach. Należy nauczyć się ponownie współdziałać, a o swoich działaniach myśleć w kontekście zmian, jakie przynoszą w społeczeństwie, przyczyniając się do budowania nowego kapitału społecznego ludzi otwartych i kreatywnych.

Seminarium spotkało się z bardzo dużym zainteresowaniem publiczności, co potwierdziło wstępną tezę, że w dalszym ciągu relacje sektora kultury i biznesu wymagają budowania i pogłębiania. Paneliści podkreślali wzajemne korzyści, jakie oba sektory odnoszą ze współpracy, negując popularne przekonanie, że dla biznesu takie zaangażowanie nie jest opłacalne. Niestety udział przedstawicieli kultury znacząco przekraczał reprezentację firm i sfery komercyjnej, co z kolei wiele mówi nie tyle o braku zainteresowania kulturą jako taką, ile o braku świadomości korzyści wynikających z nawiązania i kultywowania współpracy z sektorem kultury. Pokazuje to, że ta ścieżka tematyczna w programie mck ma potencjał na szerszy rozwój i kolejne projekty.

Joanna Sanetra-Szeliga

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

DIALOG POLSKO-ROSYJSKI W MIĘDZYNARODOWYM CENTRUM KULTURY

26 PAŹDZIERNIKA, 27 LISTOPADA

W październiku i listopadzie odbyły się dwa pierwsze wykłady, z planowanego szerszego cyklu, realizowanego wspólnie przez мск i Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia. Koncepcja spotkań mających dotyczyć szeroko zakreślonej problematyki polsko-rosyjskiego dialogu, rosyjskich kultury, literatury, architektury i sztuki, wydaje się o tyle frapująca, że mimo geograficznego sąsiedztwa oraz historycznych zaszłości w sferze kultury, zwłaszcza współczesnej, oba narody tak naprawdę niezbyt wiele o sobie wiedzą, a nawet posiadana wiedza, poza oczywistym wąskim gronem specjalistów i osób szczególnie tą tematyką zainteresowanych, jest znikoma i bardzo stereotypowa. O ile dzieła wielkich klasyków prozy rosyjskiej wydają się być powszechnie znane, o tyle już literatura współczesna dla przeciętnego Polaka stanowi pewne intelektualne wyzwanie. Dobrze się więc stało, że pierwsze dwa wykłady dotyczyły właśnie literatury, dając szansę poszerzenia wiedzy, a jednocześnie i nieco paradoksalnie, próbując zadać kłam powyższym stwierdzeniom. Przede wszystkim obydwie wykłady zgromadziły bardzo liczną i bardzo zróżnicowaną publiczność, a wykład Wiktora Jerofiejewa pokazał, że czytelnicy znad Wisły nie tyle znają, ile wręcz darzą współczesną literaturę rosyjską prawdziwym zamięłowaniem.

Wykład otwierający cykl miał charakter poniekąd teoretyczny, bowiem zaproszonym gościem była Irina Prochorowa, właścicielka i dyrektor jednego z największych rosyjskich domów wydawniczych Nowoje Litieraturnoje Obozrienije (Nowy Przegląd Literacki) promującego w Rosji literaturę współczesną, między innymi również polską, a także redaktor naczelną literackiego czasopisma pod tym samym tytułem. Z jej inicjatywy została powołana Fundacja Michaiła Prochorowa, która zajmuje się wspieraniem interesujących inicjatyw kulturalnych, szczególnie w prowincjonalnych ośrodkach Rosji. W swoim wystąpieniu, zatytułowanym *Rosja i Rosjanie w zwierciadle współczesnej literatury rosyjskiej* opowiedziała, jak z punktu widzenia wydawcy i działacza społecznego rysuje się kwestia postrzegania rosyjskiej codzienności przez współczesnych pisarzy, szczególnie młodego, mniej znanego w Polsce pokolenia. Zilustrowała swój wykład krótkimi, filmowymi przykładami happeningu związanego z przyznawaniem dorocznej nagrody literackiej „nos” (New prOSE), którą Fundacja Michaiła Prochorowa ufundowała w związku z 200 rocznicą urodzin Mikołaja Gogola. Celem nagrody jest wspieranie nowych trendów we współczesnej literaturze rosyjskiej oraz jej przekładów na języki obce.

Drugi z kolei wykład ukazywał spojrzenie na literaturę od wewnątrz, od drugiej strony, nie czytelnika-interpretatora, ale tego swoistego nadawcy poglądów, jakim jest autor dzieła literackiego. Prelegentem był autor licznych powieści, wydawanych i wznawianych również w języku polskim, Wiktor Jerofiejew. Swoje

Wiktor Jerofiejew

wystąpienie zatytułował *Pisarz a społeczeństwo* i to właśnie stanowiło główny wątek jego wykładu: stosunek między pisarskim „ja” a czytelnickým „oni”. Podzielił się refleksją o tym, co stanowi o byciu pisarzem, problemie postrzegania siebie i swojej twórczości w konfrontacji ze społeczeństwem – odbiorcą, o wewnętrznym, nieustającym konflikcie twórcy, czy pisać dla siebie, w zgodzie z sobą, czy dla czytelnika, i jak on odpowiada sobie samemu na wewnętrzny konflikt pisarza: czy starać się dokonać w nim przemiany, czy też wręcz przeciwnie, starać się trafić w jego gust, tak aby go nie stracić. Przedstawił też fragment filmu dokumentalnego *Russian Libertine* (*Venäjän vapain mies*) w reżyserii Ariego Matikainena, zrealizowanego w 2012 roku przez fińską telewizję, poświęconego jego życiu i twórczości. Warto wspomnieć, że Wiktor Jerofiejew był obecny w Krakowie nie tylko tego wieczoru, krakowski Teatr Nowy ma bowiem w repertuarze od kilku sezonów spektakl na podstawie jego powieści *Encyklopedia duszy rosyjskiej*.

Jak wspomniano, obydwie wykłady cieszyły się bardzo dużą frekwencją, a co najważniejsze – każdy z nich spotkał się ze szczerym zainteresowaniem i reakcją słuchaczy. Zarówno Irina Prochorowa, jak i Wiktor Jerofiejew nie pozostawili publiczności obojętną. Po każdym spotkaniu zadawano liczne pytania, dzielono się własnymi refleksjami na temat treści i przedmiotu wykładów, rosyjskiej literatury i kultury w szerszym pojęciu, różnic i podobieństw między Polską a Rosją, a także doświadczeniami w zakresie spotkań z kulturą rosyjską.

Anna Kępińska

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

Od lewej: dr Mariusz Korzeniowski, dr Mariusz Kulik, prof. Andrzej Majdowski, dyr. Ewa Figiel, dr Beata Nykiel, prof. Jacek Purchla, dyr. Jacek Miler

Od lewej: Michał Michalski, dr hab. Eugeniusz Niebelski, dr hab. Franciszek Nowiński, dr hab. Zbigniew Opacki, dr Stanisław Stępień, dr hab. Renata Suchowiejko, Sławomir Szyller, Marta Uzdowska-Lis, dr hab. Mariusz Wołos, Ewa Ziółkowska

POLSKI PETERSBURG

ROBOCZE SPOTKANIE POLSKIEJ GRUPY EKSPERTÓW

7-9 LISTOPADA

Spotkanie eksperckie polskiej grupy badaczy i specjalistów zainaugurowało projekt *Polski Petersburg* (2012–2015). Celem przedsięwzięcia, obejmującego między innymi kwerendy archiwalne w wybranych instytucjach i archiwach Petersburga, którego zwieńczenie będzie stanowić wystawa planszowo-multimedialna, jest przybliżenie roli i znaczenia Polaków w życiu społecznym, kulturalnym, naukowym, artystycznym, gospodarczym i politycznym stolicy Rosji w wiekach XVIII–XX. Wystawa ta zostanie pokazana w roku 2015 w ramach Sezonu Polskiego w Rosji najpierw w Petersburgu, a następnie w innych miastach Federacji Rosyjskiej. МСК podjęło się na zlecenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego koordynacji projektu po stronie polskiej. Koordynatorem projektu po stronie rosyjskiej jest mianowany przez Ministerstwo Kultury Federacji Rosyjskiej prof. Aleksandr R. Sokołow, dyrektor Państwowego Archiwum Historycznego w Petersburgu.

W krakowskim spotkaniu udział wzięło 34 badaczy polskiej społeczności w Rosji, a zwłaszcza w Petersburgu, reprezentujących takie ośrodki uniwersyteckie, jak: Kraków, Kielce, Warszawa, Rzeszów, Przemyśl, Lublin, Toruń i Gdańsk. Są to specjaliści z różnych dziedzin, z przewagą historyków i historyków sztuki, mający już doświadczenie w badaniach archiwalnych na terenie Rosji. Wyjątkowo licznie i na wysokim szczeblu reprezentowane były również Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Departamenty Dziedzictwa Kulturowego i Współpracy z Zagranicą) oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych (Departamenty Europy Wschodniej, Departament Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej oraz Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą). W grupie znaleźli się także dyplomaci związani z Rosją, jak były ambasador RP w Moskwie (2006–2010) Jerzy Bahr czy byli i obecni dyrektorzy Instytutu Polskiego w Petersburgu – dr Hieronim Grała i Cezary Karpiński, a wreszcie były kierownik Stacji Naukowej PAN w Moskwie dr hab. Mariusz Wołos.

Słowo wstępne podczas inauguracyjnej obrady kolacji wygłosiła prof. Małgorzata Omilanowska, Podsekretarz Stanu w MKiDN. Przedstawiła zebrany zwięzłą informację o planach Ministerstwa związanych z organizacją w roku 2015 Sezonu Polskiego w Rosji, a zwłaszcza dwóch wystaw – „eksponatowej”, przygotowywanej we współpracy z Ermitażem przez Zamek Królewski i Łazienki Królewskie, oraz „planszowo-multimedialnej” o Polakach w Petersburgu. W swoim wystąpieniu podkreśliła wolę MKiDN wykorzystania tej drugiej wystawy do podjęcia szerszych działań w postaci projektu naukowo-badawczego. Bilateralne konferencje i kwerendy archiwalne mają się przyczynić do pogłębienia stanu wiedzy o tym fragmencie wspólnej historii, który nadal w wielu aspektach pozostaje niezbadany. Właściwe obrady toczyły się w dwóch sesjach. Poprowadzili je wymiennie prof. Jacek Purchla, dyrektor МСК, oraz dr Beata

Nykiel, zastępca kierownika Instytutu Dziedzictwa Europejskiego, wyznaczona na koordynatora projektu z ramienia MCK.

Nawiązując do prezentowanej w tym czasie w MCK wystawy o polskich parlamentarzystach w Wiedniu oraz do projektu *Mit Galicji* jako modeli ekspozycji odchodzących od tradycyjnej wystawy planszowej, prof. Jacek Purchla odniósł się do pomysłu prezentacji polskiej obecności w Petersburgu. Podkreślił sondażowy charakter krakowskiego spotkania (zdefiniowanie grupy badaczy, stanu badań oraz zakresu dotychczasowych kwerend), które dopiero pozwoli doprecyzować charakter projektu i jego zasięg organizacyjno-merytoryczny. Po tym wystąpieniu nastąpiły krótkie autoprezentacje uczestników spotkania, w których scharakteryzowali oni swoje profile badawcze oraz reprezentowane przez siebie instytucje.

Tę część obrad zamknęło wystąpienie dr B. Nykiel. Przedstawiła ona i poddała pod dyskusję wstępną koncepcję projektu i jego elementy składowe. Omawiając skrótowo stan wiedzy o polskim środowisku w Petersburgu, zauważyła, że dostępne w Polsce publikacje na ten temat powstawały zasadniczo do lat 80. XX wieku, w większości bez dostępu do źródeł archiwalnych. U progu XXI wieku nadal brak opracowań naukowych, oddających w pełni stan i zakres wiedzy, poza popularnonaukowym przewodnikiem po polskim Petersburgu autorstwa obecnej na spotkaniu Ewy Ziółkowskiej (2010). Tymczasem różnorodność polskiej obecności nad Newą oraz zmieniająca się liczebność osób polskiego pochodzenia w tym mieście wymagają dalszych szczegółowych studiów. Zaplanowaną na rok 2015 wystawę należy więc potraktować jako punkt kulminacyjny, a jednocześnie inspirację i pretekst to podjęcia przy tej okazji szerzej zakrojonych badań naukowych, które zaowocowałyby towarzyszącymi wystawie konferencjami, wykładami,

specjalnym programem wydarzeń kulturalnych (tj. „spacerownik po polskim Petersburgu”, koncerty muzyki działających nad Newą polskich kompozytorów), a wreszcie publikacjami (tj. ilustrowany katalog, recenzowane opracowanie naukowe, strona internetowa projektu), zwłaszcza że strona rosyjska wstępnie deklaruje wolę współpracy w tym zakresie. Wspólne polsko-rosyjskie badania mogłyby być kontynuowane po zakończeniu projektu poprzez wygenerowanie kolejnych – być może bardziej szczegółowych – tematów badawczych, opartych na bezpośredniej współpracy zainteresowanych instytucji. Część popołudniową obrad w całości wypełniła dynamiczna dyskusja merytoryczna nad stroną organizacyjną i poszczególnymi elementami projektu. W jej toku podkreślano między innymi potencjał i ogromną skalę projektu, jak również spore uzależnienie powodzenia całego przedsięwzięcia od czynników zewnętrznych.

Obok intensywnych rozmów, prowadzonych także poza salą obrad, uczestnicy krakowskiego spotkania mieli okazję do zapoznania się z kilkoma wystawami, zarówno w formie stałej ekspozycji (Fabryka Schindlera), jak i o charakterze czasowym (wystawa *VIRIBUS UNITIS?* oraz film dokumentujący wystawę MCK z roku 2007 *Świat przed katastrofą. Żydzi krakowscy w dwudziestolecie międzywojennym*), które reprezentując różne modele narracji, mogą stanowić inspiracje dla scenariusza wystawy petersburskiej. Wzięli również udział w zorganizowanym w Bibliotece Fundacji Książąt Czartoryskich pokazie archiwaliów związanych z Petersburgiem i obecnością Polaków nad Newą, który poprowadził dr hab. Janusz Pezda z Działu Rękopisów tejże biblioteki.

dr Beata Nykiel

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

MIT GALICJI

Zgodnie z harmonogramem prac, w ramach kontynuowanego w Międzynarodowym Centrum Kultury wspólnie z Institut für den Donauraum und Mitteleuropa międzynarodowego projektu pod tytułem *Mit Galicji*, rok 2012 poświęcono merytorycznemu przygotowaniu wystawy pod tym tytułem. Ekspozycja ma być nie tylko wędrówką po znaczących dla polskiego odbiorcy galicyjskich motywach i tematach, ale także szansą przyjrzenia się mitowi Galicji „oczami innego”. Zaprezentowane zostanie szerokie spektrum wyobrażeń o Galicji z różnych perspektyw: polskiej, ukraińskiej, żydowskiej i austriackiej, które będą pokazane przez pryzmat sztuki, dokumentu, filmu, literatury i poezji.

Pierwszą połowę roku poświęcono opracowaniu wstępnej koncepcji scenariusza, struktury działów i wybraniu ważniejszych wątków narracyjnych. W tym celu od stycznia do czerwca odbywały się regularne spotkania koordynatorów wystawy, konsultacje eksperckie z członkami rady naukowej. Wystawa, obejmująca ekspozyty muzealne, materiały archiwalne, druki oraz materiały multimedialne, będzie próbą połączenia topografii z „ideografią”; konfrontacji świadomości mitycznej z rzeczywistością historyczną. Wystawa będzie się składać z tematycznych bloków, które mają na celu zilustrowanie różnorodnego oblicza Galicji – między innymi Galicja Felix, „Mit dobrego cesarza”, „Mit pani matki Austrii”, ale też Galicja jako Apokalipsa, jako teatr działań wojennych pierwszej wojny światowej oraz miejsce pamięci. Przedstawione zostaną mity założycielskie Galicji widziane z różnych perspektyw narodowych: austriackiej, polskiej, ukraińskiej, żydowskiej, pokazana również będzie Galicja jako produkt geopolityki mocarstw; Galicja jako Piemont narodów, w powiązaniach z mitami nowoczesności i nędzy galicyjskiej. Wizualna i tekstowa narracja ekspozycji ma prowokować do refleksji nad fenomenem mitu, dociekania jego wielowątkowej złożoności i ambiwalencji oraz racji jego współczesnego funkcjonowania.

W drugiej połowie roku projekt przeszedł w stadium opracowania listy ekspozatów niezbędnych dla realizacji założeń wystawy. Zostały rozpoczęte kwerendy w Polsce, na Ukrainie i w Austrii. Przystąpiono do opracowywania zasad wypożyczania i transportu ekspozatów. Jednocześnie trwa proces ustaleń i koordynacja współpracy z instytucjami, które obok MCK będą prezentowały wystawę u siebie. Otwarcie wystawy w Galerii MCK zaplanowano na jesień 2014 roku.

dr Żanna Komar

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

WYSTAWY

POLOWANIE NA AWANGARDĘ ZAKAZANA SZTUKA W TRZECIEJ RZESZY

18 PAŹDZIERNIKA 2011 – 29 STYCZNIA 2012

Wystawa dotyczyła bolesnego i dramatycznego okresu w dwudziestowiecznej historii Niemiec, kiedy po dojściu Adolfa Hitlera do władzy w roku 1933 politykę kulturalną państwa podporządkowano ideologii nazistowskiej. Hitlerowska koncepcja kultury została ściśle uzależniona od celów politycznych i stała się narzędziem represji wobec tych twórców, których dzieła nie wpisywały się w zalecany i propagowany przez nazistów kanon sztuki.

Ekspozycja została pomyślana jako przegląd „potępionych” dzieł nie tylko plastycznych – malarstwa, grafiki, rzeźby – ale również dzieł literackich i muzycznych tego okresu, co miało przypomnieć ogromną skalę i natężenie represji. Szczególną częścią wystawy był *Aneks polski*, sygnalizujący niezwykle złożoną i dramatyczną sytuację polskich twórców, którzy z chwilą wybuchu drugiej wojny światowej 1 września 1939 roku i zajęcia ziem polskich przez wojska hitlerowskie znaleźli się w orbicie nazistowskiej „polityki kulturalnej”. Kluczową kwestią dla kuratorów wystawy było stworzenie ekspozycji, która ukazywałaby problem na wielu płaszczyznach: jako prezentację awangardowych tendencji tego okresu, reprezentujących je dzieł i twórców – zarówno tych znanych, jak i zapoznanych; jako swoistą kronikę wydarzeń politycznych i faktów historycznych, które diametralnie przeorientowały niemiecką kulturę tego okresu, czyniąc z niej narzędzie propagandy i represji; oraz jako wstrząsający zapis ludzkich, jednostkowych losów – twórców odrzuconych przez reżim, wykluczonych, skazanych na zagładę.

Wystawa została podzielona na pięć części. Część pierwsza: *Zwierciadło czasu 1914–1933* – rodzaj prologu – odnosiła się do okresu poprzedzającego dojście Hitlera do władzy, ukazując poprzez wybrane dzieła (między innymi Heinricha Marii Davringhausena, Maxa Pechsteina, Carla Rabusa, George’a Grosza, Armina Wegnera, Ernsta Tollera, Bertolta Brechta) traumatyczne doświadczenia niemieckich twórców po pierwszej wojnie światowej i sytuację społeczno-polityczną w Republice Weimarskiej, która stała się podatnym gruntem dla narodzin ideologii narodowego socjalizmu.

Drugi rozdział: *Nadejście awangardy* – stanowił kluczową część ekspozycji, ukazując twórców napiętnowanych przez władze hitlerowskie za awangardową ekspresję dzieł, poglądy polityczne bądź rasę czy pochodzenie etniczne. Przypomniane zostały tak drastyczne wydarzenia jak akcje palenia książek, wystawa *Entartete Kunst* w 1937 roku w Monachium oraz wystawa *Entartete Musik* w roku 1938.

Część trzecia: *Uchodźstwo i prześladowania* opowiadała o dramatycznych losach tych twórców (między innymi Ottona Freundlicha, Maxa Ernsta, Hellmutha Weissenborna, Liona Feuchtwangera, Anny Seghers), którzy zmuszeni byli opuścić Niemcy, pozbawieni niemieckiego obywatelstwa, uciekając, szukali schronienia we Francji, w Wielkiej Brytanii, Norwegii i Stanach Zjednoczonych.

Część czwarta: *Opór*, to historie tych artystów, pisarzy, muzyków (między innymi Hansa i Lei Grundigów, Georga Netzbanda, Leo Haasa, Rudiego Goguela), którzy zarówno na uchodźstwie, jak i pozostając w kraju, swoją twórczością wspierali ruch oporu wobec totalitarnych władz i starali się zwrócić uwagę zagranicznej opinii publicznej na sytuację w hitlerowskich Niemczech.

Część zamykającą wystawę stanowił *Aneks polski*, ukazujący trudną i dramatyczną sytuację polskich twórców (między innymi Karola Hillera, Władysława Strzeмиńskiego, Katarzyny Kobro, Melchiora Wańkowicza, Zofii Kossak, Witolda Hulewicza) po agresji militarnej hitlerowskich Niemiec we wrześniu 1939 roku. Głównym motywem ich prześladowania była polska tożsamość narodowa, zgodnie z przyjętą przez nazistów militarną i polityczną strategią wymazywania z mapy i kart historii Europy państwa polskiego, jego kultury i eliminowania tworzącej ją elity intelektualnej. *Aneks* przypominał również polskich twórców pochodzenia żydowskiego (między innymi Jonasza Sterna, Romana Kramsztyka, Brunona Schulza, Icchaka Kacnelsona, Artura Golda, Józefa Kofflera), którzy zostali skazani na zagładę z chwilą wprowadzenia w życie planu „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej” w roku 1942.

Wystawa została pomyślana nie tylko jako ekspozycja o perspektywie historycznej, ale również jako wciąż aktualna przestroga przed współczesnymi systemami totalitarnymi i lekcja, jak je rozpoznawać, by walczyć w obronie ich ofiar.

Wystawę przygotowano we współpracy z Landschaftsverband Rheinland w ramach Sezonu Kultury Nadrenii Północnej-Westfalii w Polsce 2011/2012

oraz w ramach programu kulturalnego polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Wsparcia przedsięwzięciu udzieliła Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej. Prezentacja w Niemczech: 17 marca – 28 maja 2012 w Kunstmuseum w Mülheim an der Ruhr.

dr Monika Rydiger

GALERIA MCK

AUTORKI I KURATORKI WYSTAWY

Judith Schönwiesner, dr Monika Rydiger (Aneks polski)

ORGANIZACJA

Anna Śliwa (MCK), Judith Schönwiesner, Eva Gebhard (LVR)

ARANŻACJA WYSTAWY

Malwina Antoniszczak, Monika Bielak

PROJEKT ALBUMU

Kuba Sowiński

REDAKTOR PROWADZĄCA

Marzena Daszewska

BLASK OŁTARZ MARIACKI WITA STWOSZA

2 GRUDNIA 2011 – 29 STYCZNIA 2012

Wystawa przygotowana przez TAIWPN Universitas i Międzynarodowe Centrum Kultury to pokłosie publikacji, która ukazała się pod tym samym tytułem. Dwadzieścia siedem fotogramów wykonanych przez Andrzeja Nowakowskiego stanowi niezwykle dokumentację ikonograficzną ołtarza głównego Bazyliki Mariackiej w Krakowie.

Postęp w fotografii i cyfrowej obróbce zdjęć umożliwił po raz pierwszy przedstawienie dzieła Wita Stwosza tak monumentalnie. Makrofotografia, plany ogólne i szczegółowe przedstawiają ołtarz w sposób, jaki nie był możliwy do tej pory, a na który z całą pewnością to arcydzieło zasługiwało. Zdjęcia wykonane przy wykorzystaniu profesjonalnego oświetlenia i podnośników pokazują ołtarz z zupełnie nowej perspektywy. Nowakowski wydobył detale i ujęcia niedostępne na co dzień oku widza, pozwalające z bliska obcować z jednym z najcenniejszych dzieł średniowiecznej rzeźby w Europie.

Regina Pytlik

GALERIA MCK

AUTOR I KURATOR WYSTAWY

Andrzej Nowakowski

WSPÓŁCZESNA ARCHITEKTURA NORWESKA 2005–2010

13 LUTEGO – 1 KWIETNIA

Wystawa miała swoją premierę w Nasjonalmuseet – Arkitektur (Muzeum Architektury, oddział Narodowego Muzeum Sztuki, Architektury i Projektowania) w Oslo w roku 2011. Jej skrócona, krakowska wersja prezentowała najlepsze projekty architektów norweskich z lat 2005–2010, które bez wątpienia przyniosły im światowy rozgłos i uznanie dla wypracowanej przez lata specyficznej filozofii architektury, czerpiącej impulsy z rodzimej tradycji, wpisującej się w kontekst naturalnego ukształtowania terenu, wykorzystującej naturalne materiały, niezwykle racjonalnej, ale zarazem pięknej w swej prostocie i logice.

Składające się na wystawę filmy, zdjęcia, plany, rysunki, wizualizacje architektoniczne i modele przybliżyły polskiej publiczności najnowszą architekturę norweską. Nie zabrakło projektów tak znanych pracowni jak biuro projektowe Snøhetta, Kristin Jarmund Arkitekten AS, Lund Hagem Arkitekter, Jarmund/Vigsnæs AS Arkitekter MNAL, Helen & Hard AS.

Przyjmując kryterium pełnionej przez architekturę funkcji, kuratorzy zaproponowali klarowną dla widza narrację ekspozycji w formie działów grupujących projekty architektów w dziedzinie kultury, rekreacji i sportu, edukacji, budownictwa mieszkaniowego i jednorodzinne, rewitalizacji zabytkowych przestrzeni i obiektów, projektów rządowych oraz specjalnego programu Narodowych Szlaków Turystycznych.

Architektura norweska od kilku lat cieszy się ogromnym międzynarodowym zainteresowaniem, tak profesjonalistów – architektów, krytyków i historyków architektury – jak i szerokiej publiczności. Przyznanie prestiżowej Nagrody im. Ludwiga Miesa van der Rohe pracowni Snøhetta za projekt Narodowego Teatru Opery i Baletu w Oslo w roku 2009 sprawiło, że architektura norweska zyskała światowy rozgłos i wysunęła się na czoło promocyjnych atutów kraju, wyprzedzając dotychczas najmocniejsze norweskie marki, takie jak łosoś i fiordy. Opera z białego marmuru o niekonwencjonalnej rzeźbiarskiej formie przypominającej wynurzający się z fiordu lodowiec od momentu otwarcia, w kwietniu 2008 roku, urosła do rangi symbolu Norwegii. Gmach ten zwrócił uwagę na spektakularne wykorzystanie krajobrazu jako elementu projektu, na nawiązywanie do procesów geologicznych, imitowanie działań natury, kreowanie swoistej geomimikry.

„Myślenie krajobrazem” to specyficzna cecha współczesnej architektury norweskiej, czego genezy należałoby poszukiwać zarówno w tradycyjnym budownictwie tego regionu, jak i w twórczości najwybitniejszego norweskiego architekta XX wieku – Sverrego Fehna, ujawniającego w swoich projektach niezwykłą umiejętność respektowania naturalnego otoczenia. Wyjątkowa osobowość tego architekta bez wątpienia wciąż wywiera wpływ na kolejne pokolenie norweskich architektów, o czym świadczą takie obiekty, jak Muzeum Pettera Dassa w Alstadhang (proj. Snøhetta), Bank Nasion Svalbard Global w SvalSatveien

PETIT

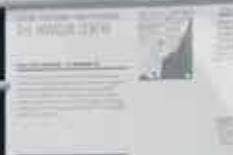
MUZEUM PETIT

MUSEUM PETIT

TATRA MARIKLOSTER

TATRA MARIKLOSTER

CENTRUM KULTURY

LOCAL CULTURAL INSTITUTIONS

THE HANSUN CENTRE

UNION TERRACE

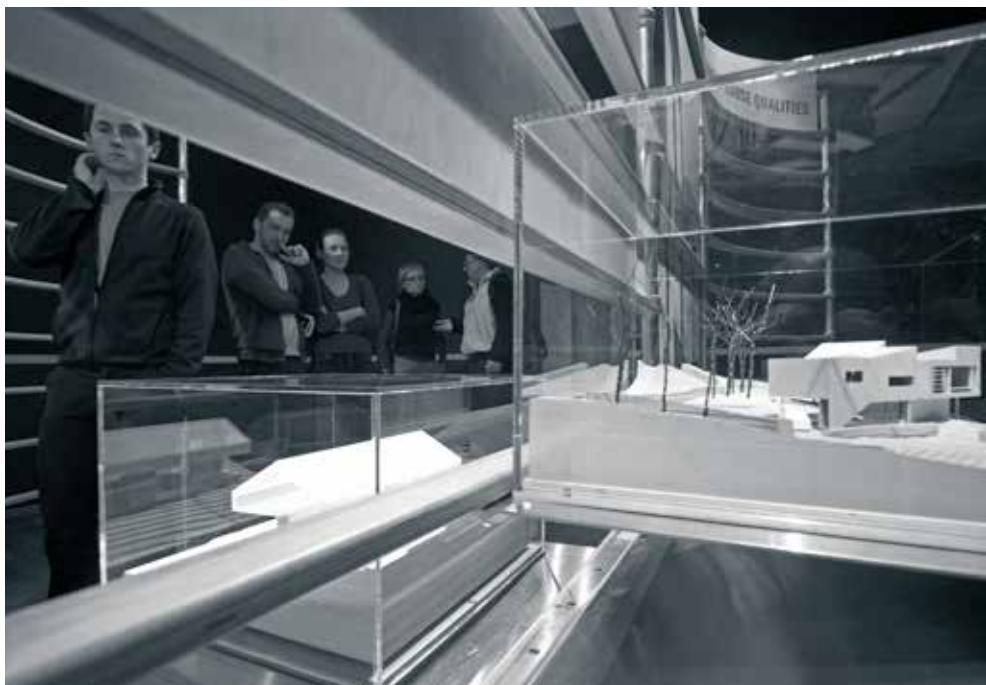

(proj. Barlindhaug Consult AS), punkt widokowy Sohlberg (2006) Carla-Viggo Hølmebakka, w których uderza ogromny szacunek dla otaczającej natury i dla kontekstu architektury oraz dbałość o logiczne wpisanie nowych budowli w krajobraz. Wśród tych utalentowanych twórców architektki z biura Jensen & Skodvin wykazali wyjątkową zdolność „wsluchiwania się” w naturę i w mistrzowski sposób wykreowali architektoniczne formy Juvet Landscape Hotel (2010, trasa Geiranger–Trollstigen), który tworzą wolno stojące pokoje-pawilony pozostające w niezwyklej syntonii z lasem, ze skałami, z rzeką.

Wystawa, która spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem krakowskiej publiczności, potwierdziła, że współczesną architekturę norweską należy postrzegać jako odrębną i wyjątkową jakość. Respektująca strategię zrównoważonego rozwoju, zachwyca i wzbudza emocje wysokim poziomem artystycznym i znakomitą współbrzmieniem z zapierającym dech surowym pięknem północnego krajobrazu, jednocześnie zachowując tak racjonalne priorytety, jak precyzyjną funkcjonalność form, techniczną doskonałość, wyrafinowaną prostotę i wygodę użytkowników. Integrując architekturę z naturą, odbudowuje jedność środowiska.

dr Monika Rydiger
GALERIA MCK

NASJONALMUSEET FOR KUNST, ARKITEKTUR OG DESIGN, OSLO /
NARODOWE MUZEUM SZTUKI, ARCHITEKTURY I PROJEKTOWANIA, OSLO
KURATORKA
Nina Berre

WSPÓŁKURATORKA
Eva Madshus

KIEROWNIK PROJEKTU
Ole Gaudernack

PROJEKT ARCHITEKTONICZNY WYSTAWY
mmw sivilarkitekter as, Magne Magler Wiggen

PROJEKT GRAFICZNY WYSTAWY
Anti as, Kjetil Wold

MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KULTURY W KRAKOWIE
KONSULTACJA MERYTORYCZNA
dr Monika Rydiger, Łukasz Galusek

ORGANIZACJA I KOORDYNACJA
Anna Śliwa, dr Monika Rydiger

KONSULTACJA ARTYSTYCZNA
Rafał Bartkowicz

PROJEKT WKŁADKI POLSKIEJ DO KATALOGU
I DRUKÓW TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE
mill studio

WIERNOŚĆ OBRAZÓW RENÉ MAGRITTE I FOTOGRAFIA

17 KWIETNIA – 10 CZERWCA

Wystawa przybliżała mało znany rozdział w twórczości jednego z najwybitniejszych twórców surrealizmu. René Magritte, znany głównie z realizacji malarских, uprawiał także fotografię, choć ten nurt jego twórczości przez długie lata pozostawał nieznany. Po raz pierwszy fotograficzna spuścizna artysty została zaprezentowana szerokiej publiczności dopiero po śmierci malarza, na wystawie w 1976 roku zatytułowanej *Wierność obrazów* (*La Fidélité des images*). Tytuł prezentacji, który z czasem zaczął być używany jako oficjalna nazwa zbioru, został wymyślony przez Louisa Scutenaire'a, bliskiego przyjaciela artysty, i odwoływał się do słynnej pracy Magritte'a *Zdradliwość obrazów* (*La Trahison des images*) z 1929 roku, na której wyobrażenie fajki opatrzone jest podpisem: „To nie jest fajka”. Stanowił również aluzję do pochodzącego z tego samego roku i powstałego z udziałem Magritte'a cyklu fotografii *Obalanie obrazów* (*La Subversion des images*) autorstwa Paula Nougé. Louis Scutenaire nie tylko „wydobył” z domowych archiwów malarza zdjęcia powstałe w ciągu kilkudziesięciu lat, ale też wprowadził datowanie i opatrzył każde z nich tytułem. Tak jak kiedyś wielokrotnie doradzał Magritte'owi w wyborze nazw dla jego obrazów, tak już po jego śmierci zatytułował również fotografie przyjaciela.

Zaprezentowane prace powstały w latach 1928–1955. Tych kilkadziesiąt fotografii daje wgląd w prywatny świat artysty, jego codzienne życie. Magritte malarz istnieje w nich na równi z Magritte'em człowiekiem. Scenerią dla tych zdjęć były banalne krajobrazy i pospolite wnętrza. W przypadku fotografii z lat 1928–1930 są to okolice Le Perreux-sur-Marne na przedmieściach Paryża, gdzie Magritte'owie wynajmowali mieszkanie w trakcie ich krótkiego pobytu we Francji. Późniejsze prace powstawały podczas wyjazdów w rodzinne strony malarza i jego żony czy pobytów w nadmorskich kurortach belgijskiego wybrzeża. Gros spośród tych przedstawień rozgrywa się także w dekoracjach ich mieszkania przy rue Essegheem, gdzie małżeństwo Magritte'ów mieszkało przez kilkadziesiąt lat. Bohaterami zdjęć Magritte'a, oprócz Georgette, ukochanej żony i jedynej modelki, byli przyjaciele malarza – pisarze i poeci, którzy współtworzyli grupę surrealistów belgijskich. Byli wśród nich wspomniani już Louis Scutenaire wraz z żoną Irène Hamoir, jedyną kobietą poetką w grupie, Paul Nougé uważany za przywódcę brukselskich surrealistów, Camille Goemans, Marcel Lecomte, Paul Colinet oraz najmłodszy spośród wymienionych – Marcel Mariën. Twórczość tego ostatniego była zresztą prezentowana w Galerii Międzynarodowego Centrum Kultury w 1997 roku. Często pojawiali się również brat artysty Paul wraz z żoną Betty.

Fotografie Magritte'a charakteryzuje nastrój bliski jego malarstwu – element zaskoczenia, atmosfera tajemnicy, gra obecności z nieobecnością. Wiele z nich jest utrzymanych w żartobliwej, bliskiej dadaistycznej maskaradzie atmosferze. Można także dostrzec charakterystyczne dla artysty motywy, chętnie poruszane w jego realizacjach malarskich wątki. Między innymi często pojawiająca się w innych pracach męska sylwetka czy określony sposób budowania

kompozycji – artysta wybiera pospolite rekwizyty, odwzorowuje banalne wnętrza i konstruuje z nich nowe całości. Powstanie wielu fotografii wiązało się z towarzyskim rytuałem – zdjęcia były robione pod wpływem chwili, w trakcie wspólnych wyjazdów, niezobowiązujących spotkań. Wtedy też aparat fotograficzny często przechodził z rąk do rąk, stąd niektóre fotografie – jak te, na których widać samego malarza, zostały wykonane przez jego kompanów i stanowiły najprawdopodobniej kompilację wspólnych, rodzących się na gorąco pomysłów. Wiele z pokazywanych zdjęć służyło rozrywce, urozmaiceniu czasu spędzanego w towarzystwie bliskich i przyjaciół. Inne zaś zastępowały pracę z modelem, odgrywały rolę wizualnego szkicownika kompozycji malarskich i projektów reklamowych. Fotografia stawiała się dla Magritte’a także okazją do rozwinięcia wcześniejszych idei i pomysłów.

Uzupełnieniem ekspozycji były wybrane filmy artysty. Magritte – prywatnie wielki wielbiciel kina – w połowie lat 50. zaczął kręcić pierwsze obrazy filmowe, które charakterem odpowiadały wykonywanym wcześniej fotografiom. Wśród pokazanych na wystawie filmów znalazły się: zwracający uwagę przewrotną kompozycją *Deser antylski* (*Dessert des Antilles*), zawierający zbiór cytatów z prac malarskich artysty film *Maski* (*Masques*) oraz *Georgette* – intymny dokument z żoną malarza w roli głównej.

Wystawa została zorganizowana we współpracy z Wallonie-Bruxelles International.

Natalia Żak

GALERIA MCK

AUTORKA I KURATORKA WYSTAWY

Natalia Żak

ORGANIZACJA

Regina Pytlik

ARANŻACJA PLASTYCZNA WYSTAWY

Malwina Antoniszczak, Monika Bielak, dr Bogdan Achimescu (współpraca)

PROJEKT ALBUMU I DRUKÓW TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE

Kuba Sowiński

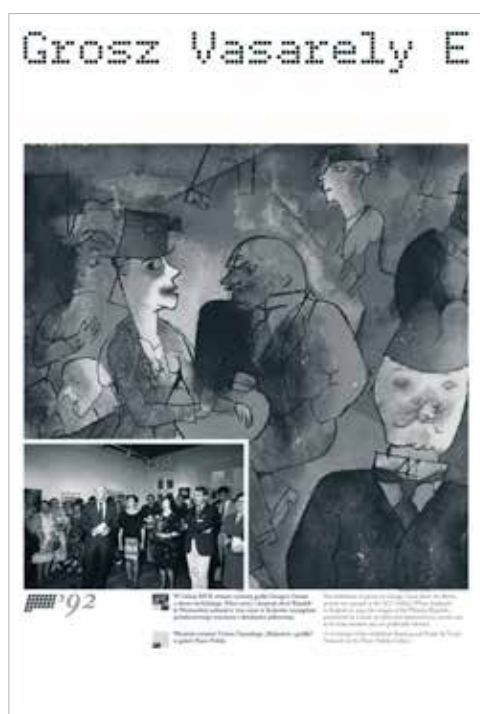
KRAKÓW, CZERWIEC, 1992

EUROPEJSKI MIESIĄC KULTURY –

20 LAT PO

15 CZERWCA – 5 LIPCA

Rok po upadku muru berlińskiego, na samym początku transformacji ustrojowej i gospodarczej, pół roku po odrodzeniu się samorządu lokalnego w Polsce, Kraków został nominowany przez Radę Europejską na gospodarza pierwszego Europejskiego Miesiąca Kultury. Po sympozjum KBWE w 1991 roku i towarzyszącym mu festiwalu kultury był to kolejny krok na drodze przekształcenia Krakowa w metropolię kulturalną o europejskim znaczeniu oraz wielka manifestacja woli Polski w kwestii akcesji do Wspólnot Europejskich, szczególnie istotnej w wymiarze psychologicznym. U podstaw decyzji o powierzeniu Krakowowi tego prestiżowego zadania przygotowania w czerwcu 1992 roku wielkiego festiwalu sztuki, pokazującego różnorodność, a zarazem jedność naszego kontynentu, leżało przekonanie, że niepowtarzalne *genius loci* Krakowa będzie doskonałym pomostem między Wschodem a Zachodem Europy. Powołany przez Wspólnoty Europejskie po zniesieniu żelaznej kurtyny Europejski Miesiąc Kultury – w pewnym sensie pochodna celebracji Europejskich Miast/Stolic Kultury – miał na celu zbliżenie Zachodu i Wschodu Europy, włączenie nowych demokracji w nurt kultury europejskiej, konfrontację różnorodności kulturowej kontynentu, dialog międzykulturowy i wzajemne poznanie. Dla Krakowa była to ogromna szansa na wydostanie się z izolacji i otwarcie się na świat poprzez pokazanie wybitnych osiągnięć kultury europejskiej i prezentację rodzimych

prac. Dla polskich obiorców była to także pierwsza okazja do tak intensywnego kontaktu z kulturą zagraniczną. Mimo trudnej sytuacji politycznej i finansowej w czerwcu 1992 roku Międzynarodowemu Centrum Kultury, głównemu organizatorowi wydarzenia, udało się skumulować ponad 240 wydarzeń kulturalnych, podzielonych na takie kategorie, jak muzyka, teatr, plastyka, film, imprezy plenerowe. W trakcie trwania Miesiąca w Krakowie zaprezentowało się 8 tysięcy wykonawców, ponad jedna czwarta z nich reprezentowała jeden z 25 krajów obecnych na EMK.

W dwudziestą rocznicę tego wyjątkowego przedsięwzięcia MCK zorganizowało w foyer Opery Krakowskiej wystawę przypominającą szeroki zakres wydarzenia i jego niepowtarzalną atmosferę.

Joanna Sanetra-Szeliga

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

AUTORZY WYSTAWY

prof. dr hab. Jacek Purchla, Joanna Sanetra-Szeliga

ORGANIZACJA I KOORDYNACJA

Regina Pytlik

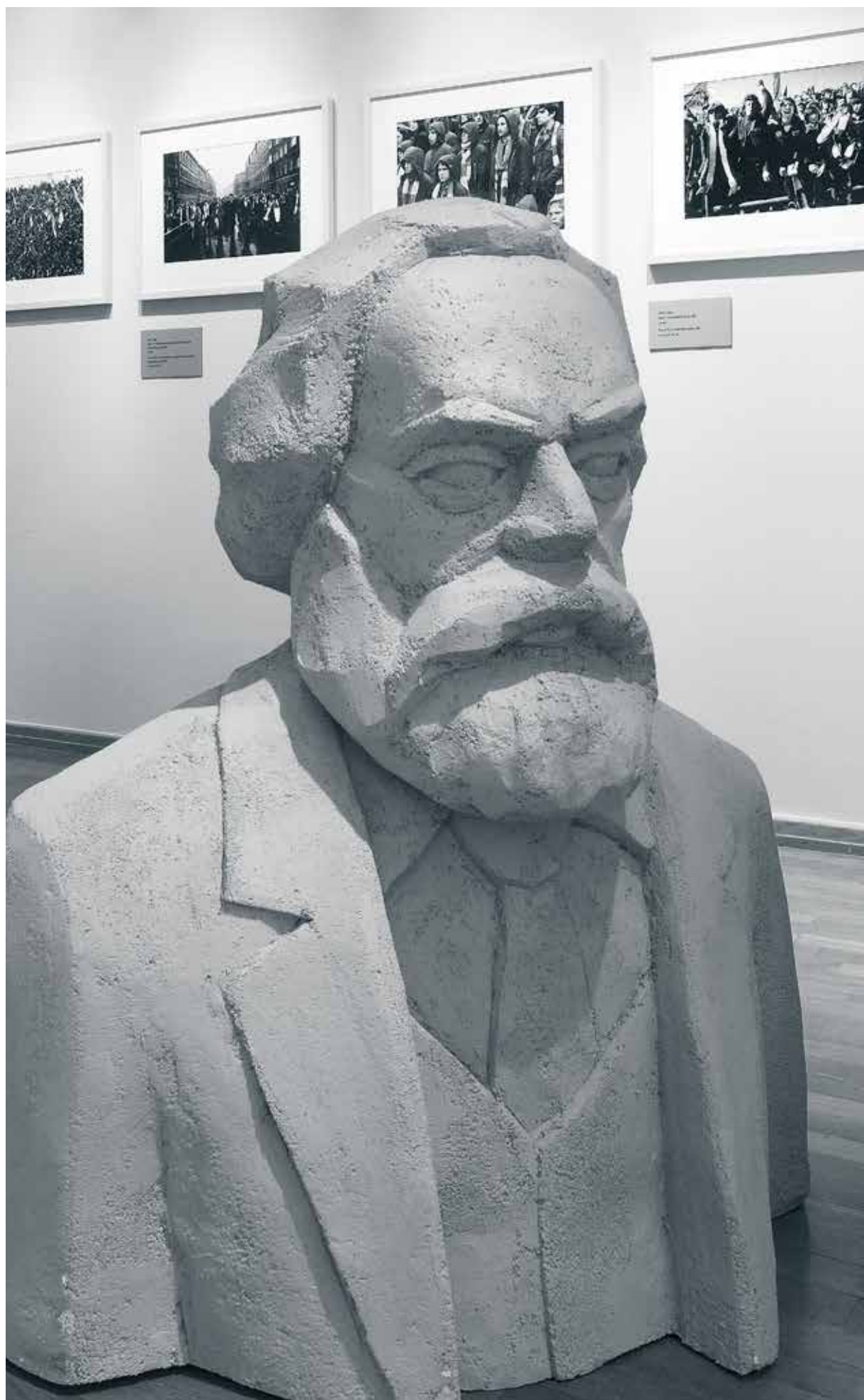
PROJEKT PLANSZ

prof. Władysław Pluta

OPRACOWANIE PLANSZ

Małgorzata Puntzet, Piotr Hrehorowicz (Inter Line)

NRD OPOWIEŚCI Z KRAJU, KTÓREGO JUŻ NIE MA

22 CZERWCA – 2 WRZEŚNIA

Kto z nas pamięta NRD? Nieistniejące już państwo niemieckie, które powstało 7 października 1949 roku na terenie byłej radzieckiej strefy okupacyjnej, zlikwidowane w 1990 roku?

Wystawa *NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma*, której premierowy pokaz miał miejsce w Haus der Kulturen der Welt w Berlinie w 2009 roku to zbiór stu siedemdziesięciu czarno-białych fotografii, będących swoistym dokumentem socrealistycznej codzienności byłej NRD. Ulice z królującymi wszędzie trabantami i wartburgami, kolejki przed sklepami, codzienne rozrywki – kawiarniane spotkania, dancingi, wiejskie koncerty, rodzinne sceny przed telewizorem to obrazy zwykłej szarej egzystencji obywateli wschodnich Niemiec, które uchwycone w kadrze układają się w fascynującą opowieść o kraju, którego już nie ma.

Autorzy fotografii – Sibylle Bergemann, Harald Hauswald, Ute i Werner Mahlerowie, Maurice Weiss – to twórcy związani z prestiżową niemiecką agencją fotograficzną OSTKREUZ, którą założyli w 1990 roku na wzór słynnej agencji Magnum.

Prezentowane w ramach ekspozycji zdjęcia ich autorstwa to prace wyjątkowe w swej materii artystycznej, ujawniające fotograficzny talent twórców, a przede wszystkim doskonałą umiejętność dostrzegania intrygujących i niepowtarzalnych tematów w otaczającej rzeczywistości.

Mając jednak na względzie polskiego odbiorcę, wystawa została nieco przeformułowana, a większy nacisk został położony na kontekst czasowy, historyczny i znaczeniowy prezentowanych fotografii. Koncepcja kuratorska polskiej prezentacji polegała na opracowaniu i włączeniu do ekspozycji komentarzy historycznych oraz wybraniu fragmentów publikacji z tego okresu, przewodników turystycznych, wydawnictw propagandowych, a także ważnych cytatów z książek Stefana Wollega i Timothy'ego Gartona Asha – dwóch współczesnych wybitnych znawców problematyki enerdowskiej.

Ten zabieg miał przypomnieć widzom charakterystyczny, absurdalny „chroniczny dualizm” tamtych czasów. Czasów, w których życie biegło na dwóch równoległych płaszczyznach – tej oficjalnej, propagandowej, zgodnej z wytycznymi komunistycznej władzy, i tej prywatnej, nieoficjalnej, w obszarze „wolności wewnętrznej”.

Osadzenie wystawy w kontekście historycznym spełniło dodatkowy cel. Zwróciło uwagę, że coraz silniej ujawniające się zjawisko ostalgii (niem. *Ostalgie*, połączenie wyrazów *Ost* – wschód i *Nostalgie* – nostalgia), czyli tęsknoty za dawnym NRD, powinno być rozpatrywane znacznie głębiej, nie tylko w powierzchownej reklamowo-zabawowej formie mody na trabanty, enerdowskie emblematy, zabawne filmy, jak kultowy *Good bye Lenin!*.

Ostalgii należy postrzegać przede wszystkim jako próbę rozrachunku z przeszłością, próbę uporania się z tak trudnym dziedzictwem, jakim jest

historia NRD dla współczesnych Niemiec i Europy w obecnym geopolitycznym kształcie. O tym zresztą, że ostalgia przestaje być tylko naszą środkowo-europejską perspektywą przekonuje wystawa *Ostalgia*, przygotowana przez Massimiliana Gioniego i Jarretta Gregory'ego – kuratorów New Museum w Nowym Jorku w 2011 roku – którzy wybrali prace ponad pięćdziesięciu artystów pochodzących z krajów określanych kiedyś potocznie jako „demoludy”, po to, aby ukazać specyficzną psychologiczną mapę dziedzictwa komunizmu w dzisiejszej Europie.

Niezwykle ważnym elementem koncepcji krakowskiej ekspozycji była aranżacja, która przypominając charakterystyczne elementy muru berlińskiego z kopią słynnego muralu Birgit Kinder *Trabi*, nakłaniała widzów do jego

symbolicznego przekroczenia, do swoistej retrospekcji i cofnięcia się w czasie do lat 70. i 80. ubiegłego wieku, do czasów, których socrealistyczny koloryt przypomniały cykle Ute Mahler: *Wspólne życie* (1972–1985), *1 Maja, Międzynarodowy Dzień Solidarności Ludzi Pracy* (1980), *Moda* (1977–1982); Haralda Hauswalda: *Codzienność* (1980–1990), *Na krańcach Republiki* (1982–1989); Wenera Mahlera *Górnictwo* (1975), *Berka* (1977–1980), *Absolwenci* (1977–2009), *Klub* (1980); Sybille Bergemann, *P2* (1974), *Clärchens Ballhaus* (1976), *Pomnik* (1975–1986); Maurice'a Weissa *Przełomy* (1989–1990).

dr Monika Rydiger
GALERIA MCK

AUTORZY WYSTAWY

Ute Mahler, Annette Hausschild, Jörg Brüggemann (OSTKREUZ)

KURATORKA WYSTAWY (KOMENTARZE I WYBÓR CYTATÓW)

dr Monika Rydiger

KONSULTACJA NAUKOWA

prof. dr hab. Jacek Purchla

ARANŻACJA WYSTAWY

Rafał Bartkowicz

AUTOR FORM RZEŹBIARSKICH

Jan Tutaj

ORGANIZACJA I KOORDYNACJA

Anna Śliwa (MCK), Thomas Buchsteiner (Buchsteiner Art Management)

PROJEKT WKŁADKI POLSKIEJ DO KATALOGU I DRUKÓW TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE

Wojtek Kwiecień-Janikowski

WITOLD SKULICZ

GRAFIKA NADE WSZYSTKO...

12 WRZEŚNIA – 18 LISTOPADA

Grafika w swoisty sposób zdobywa przestrzeń nowej rzeczywistości, zachowując rytm i stabilność ewolucji, czerpiąc ze współczesności, co chce i ile chce.

Witold Skulicz

Słowa artysty stały się nicią narracyjną wystawy. Prowadzi ona od grafika, który wypracował osobisty i rozpoznawalny język wypowiedzi twórczej, do oryginalnego, poszukującego malarza. Trzecim dopełniającym elementem jest działalność społeczna prof. Witolda Skulicza – Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie. W pierwszej sali znalazły się serigrafie z dojrzałego okresu twórczości, w którym ujawniła się odwaga eksperymentowania. W drugiej – wcześniejsze litografie i monotypie, w trzeciej – malarstwo w technikach mieszanych i gwaszu, tak istotne w twórczości artysty.

Spojrzenie „do wewnątrz” w warstwie narracyjnej, kontrastowe do energii rozsadzającej pracę w sferze formalnej, jest wartością twórczości Witolda Skulicza. To pełen emocji i głębokiej refleksji świat, rzeczywistość kreowana w sposób mistrzowski. Dynamiczne kompozycje powstałe w latach 60., 70. i 80. XX wieku są przejrzyste skonstruowane, pełne fantazji. Odkrywają niekonwencjonalną drogę od monochromatycznych litografii, monotypii przez eksperyment z fotografią do dojrzałych serigrafii. Figuracja ustępuje miejsca abstrakcji, budującej napięcie zestawieniami płaskich plam koloru, ich temperaturą i nasyceniem. Grafiki tworzą serie przeplatające się tematycznie i formalnie. Cykle *Nocy*, czarno-białych serigrafii z lat 80., są świadectwem kunsztu i wrażliwości artysty na walory światła. Bogactwo struktur i odcieni szarości budowanych delikatnie rozrastrowanymi płaszczyznami ujawnia maestrię w łączeniu warsztatów. Malarskość gestu pojawia się w graficznej formie, miękkie *sfumato* buduje głębię i dramaturgię przestrzeni. *Altany*, powstałe na bazie przetworzenia fotografii, intrygują wibrującą płaszczyzną odbitki. Zestawienie obu grafik nieoczekiwanie staje się parabolą ludzkiego losu ujętego w klamry czasu. Cykle *Sic transit gloria*, *Lampa magiczna*, *Próby* – dzięki różnorodnemu językowi artystycznemu i kombinowanemu warsztatowi – tworzą bogactwo grafiki, będącej znakiem swoich czasów.

Fenomen malarstwa Witolda Skulicza objawia się w bliskim i osobistym kontakcie z dziełem. W obrazach delikatna malatura gwaszu łączy się z gęstymi impastami i szerokimi plamami koloru. Ekspozycja została skonstruowana w nawiązaniu do serii obrazów o zawężonej, niemal monochromatycznej gamie, w skali chłodnych i ciepłych bieli, perłowo-srebrzystych szarości oraz matoowych i błyszczących czerni. Szlachetne gamy są czasem zestawiane z ostrym i mocnym kolorem. Pojawiają się wątki traktujące o kondycji człowieka, pięknie natury, kwestie filozoficzne, echa wydarzeń politycznych. Cykle *Strach na wróble*, *Czarnobyl*, *Ogród* odwołują się do wyobraźni, prowadząc nić narracji z poetyką lekkością.

Profesor Witold Skulicz był entuzjastą i znawcą grafiki. Wizjonerem otwartym na nowe idee. Oryginalne pomysły wprowadzał w życie. Energia kierowała go w stronę promocji polskiej grafiki, był organizatorem i komisarzem wystaw w Bułgarii, Egipcie, Finlandii, we Francji, w Hiszpanii, Holandii, Japonii, Korei, Niemczech, na Słowacji, w Słowenii, we Włoszech. Inicjatorem i współtwórcą Międzynarodowego Biennale Grafiki w Krakowie. W 1991 roku powołał Stowarzyszenie Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie, którego został prezesem. Był pomysłodawcą współpracy międzynarodowej International Print Network Kraków – Oldenburg – Wiedeń. Ten rys w biografii Profesora prezentowany w formie multimedialnego pokazu dopełnił ekspozycję.

Monograficzna wystawa i towarzyszący jej album powstały dzięki współpracy Międzynarodowego Centrum Kultury, Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie oraz Stowarzyszenia Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie (SMTG) w ramach programu Międzynarodowego Triennale Grafiki – Kraków 2012. Album prezentuje wybór prac graficznych, malarskich, projektowych oraz realizacji monumentalnych, teksty podejmują pierwsze próby krytycznego opracowania twórczości Witolda Skulicza.

dr Monika Wanyura-Kurosad

STOWARZYSZENIE MIĘDZYNARODOWE TRIENNALE GRAFIKI W KRAKOWIE

KURATORKA WYSTAWY
dr Monika Wanyura-Kurosad

ORGANIZACJA
Regina Pytlik

ARANŻACJA PLASTYCZNA WYSTAWY
dr Monika Wanyura-Kurosad

PROJEKT KATALOGU I DRUKÓW TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE
Kuba Sowiński

JOANNA PIECH. GRAFIKA GRAND PRIX MTG – KRAKÓW 2009

14 WRZEŚNIA – 18 LISTOPADA

Prezentacja prac Joanny Piech wpisuje się w długoletnią tradycję wystaw organizowanych we współpracy ze Stowarzyszeniem Międzynarodowego Triennale Grafiki, w ramach której prezentowano sylwetki laureatów Grand Prix MTG w Krakowie. Ekspozycje te były i nadal są nie tylko okazją do spotkania z wybitnymi osobowościami twórczymi, ale również stanowią prezentację aktualnych tendencji w dziedzinie grafiki.

Tym razem w Galerii mck swoje prace pokazywała polska artystka, na co dzień związana z cieszyńską filią Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, gdzie prowadzi autorską pracownię druku wypukłego. Jej zwycięskie prace z roku 2009 *Czas na spacer* i *Wiem wszystko*, również zaprezentowane na wystawie, stanowią kwintesencję stylu artystki – figuratywne, zawsze związane z konkretem grafiki cechuje z jednej strony syntetyczna kompozycja ograniczona do niewielkiej liczby elementów – artystka ukończyła zresztą Akademię Sztuk Pięknych ze specjalizacją z projektowania, stąd predylekcje do skrótowości są być może tego dalekim echem – z drugiej strony drobiazgowo opracowanie powierzchni prac składających się z tysięcy drobnych punktów i kreskowań, dających wrażenie pulsowania materii. Wydaje się również symptomatyczne i chyba celowe, że w dobie cyfryzacji obrazu, dominacji graficznych technik komputerowych główne wyróżnienie w tak prestiżowym konkursie zostało przyznane artystce wiernej tradycyjnym technikom graficznym, odznaczającej się biegłością oprowadzania warsztatu i niezwykłym kunsztem.

Kilkadziesiąt zebranych na wystawie linorytów stanowiło wybór z lat 80. i 90., przez prace powstałe po 2000 roku po najnowsze, niepokazywane do tej pory realizacje. Ekspozycja składała się tym samym na obraz artystycznej ewolucji Joanny Piech, zapis jej fascynacji i poszukiwań zarówno w obrębie poruszanej tematyki, jak i rozwiązań formalnych. Kilkadziesiąt lat artystycznej aktywności wyznaczało nie tylko przeobrażenie, ale i trwanie poszczególnych motywów i rozwiązań. Niezmiennie w centrum zainteresowań artystki pozostaje człowiek. Postać ludzka pojawia się już we wczesnych pracach – takich jak chociażby pochodzący z lat 80. cykl *Mafiofozy*, czyli seria aktów, w których w roli modelek wystąpiły przyjaciółki artystki – i konsekwentnie zajmuje centralne miejsce w późniejszych kompozycjach. Piech opowiada o uczuciach i emocjach, buduje swoje prace z materii codzienności, ulotnych chwil i zapamiętanych sytuacji. Zawsze też nadaje wykonywanym przez siebie przedstawieniom liryczny, poetycki rys, niejednokrotnie wzmacniany jeszcze przez nadawane tytuły. Są wśród nich zdradzające inklinacje filmowe – *Nieznosna lekkość bytu* (2012), *Odmienne stany świadomości* (2012) czy *Rozmowa – samotność* (1994). W jej twórczości można wyodrębnić prace ściśle powiązane z tematyką religijną, duchowością – artystka wykorzystuje popularne motywy ikonograficzne, a także odwołuje się do sfery sacrum

poprzez wyobrażenie form architektonicznych. Interesująca w tym kontekście jest seria prac *U Zmartwychwstańców* (1998), na które składają się kontemplacyjne wyobrażenia wnętrza krakowskiego klasztoru. Ich powstanie było zresztą efektem dłuższego pobytu artystki w tym miejscu, gdzie wykonała monumentalne, barwne polichromie. Twórczość Joanny Piech definiuje kontemplacja, subtelność i niuans – dotyczy to zarówno podejmowanej problematyki, sposobu ujęcia tematu, jak i warstwy formalnej. Istotne – obok ujętej zazwyczaj statycznie postaci ludzkiej – jest drobiazgowo opracowane tło, tkane z tysięcy drobnych kreskowań i punktów. To także opozycja statyczne – dynamiczne, kontrast oddanych nieruchomo sylwetek i linii pulsujących siatkowań, tworzących nakładające się na siebie meandryczne układy. Poza epizodem koloru z przełomu lat 70. i 80. Joanna Piech jest wierna monochromatycznej gamie barw. Jak sama mówi: „Odkryłam kolor w grafice czarno-białej”. Powstanie tych niezwykle zniuansowanych prac poprzedza długi proces twórczy, co jeszcze pogłębiły powiększające się z upływem lat formaty. „Każda z tych grafik to częśćka mojego życia, kilka miesięcy pracy wyrwane z teraźniejszości po to, by mogły powstać” – konstatuje artystka, której prace zachwycają

mistrzostwem techniki, ale też po prostu niezwykłą urodą, sprawiającą przyjemność z samego ich oglądania.

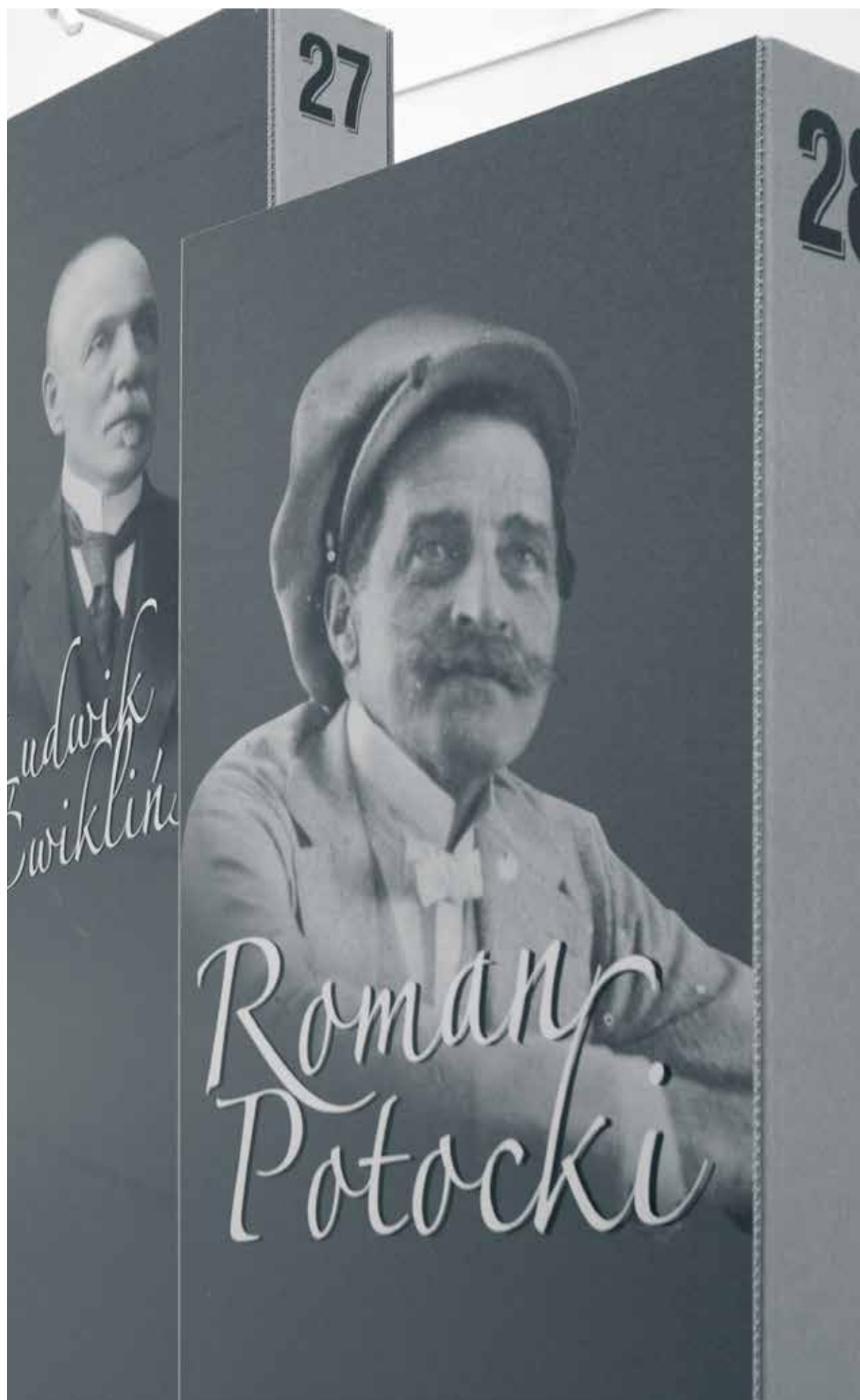
Natalia Żak
GALERIA MCK

AUTORKA I KURATORKA WYSTAWY
Natalia Żak

ORGANIZACJA
Regina Pytlik

ARANŻACJA WYSTAWY
Małgorzata Radnicka

PROJEKT DRUKÓW TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE
Paweł Krzywda

VIRIBUS UNITIS? POLSCY PARLAMENTARZYŚCI W MONARCHII HABSBURSKIEJ 1848–1918

14 WRZEŚNIA – 18 LISTOPADA

Wystawa dotyczyła najważniejszych wątków udziału Polaków z Galicji w parlamentarnym życiu dawnej monarchii naddunajskiej. Współpracę tę najlepiej ilustruje, przyjęta przez cesarza austriackiego Franciszka Józefa I dewiza: wspólnymi siłami – *viribus unitis*.

Zaprezentowany na wystawie zbiór dokumentów – sprawozdań sejmowych, pism urzędowych, wniosków posłów – zdjęć i rysunków odsłaniał mechanizmy ówczesnej polityki i przybliżał postacie polskich parlamentarzystów, którzy pełnili kluczowe funkcje polityczne w monarchii.

Parlament austriacki był kuźnią działania dla polityków z wielu krajów, które pojawią się na mapie Europy po 1918 roku. W tym można upatrywać źródła rosnącego zainteresowania tą instytucją w różnych krajach Europy Środkowej. Temat ten jest wciąż fascynujący także dlatego, że nawet po 150 latach od powstania Rady Państwa w Wiedniu można odnaleźć wiele analogii, a nawet inspiracji łączących parlament wielonarodowej monarchii habsburskiej oraz współczesne instytucje europejskiej wspólnoty.

Narracja wystawy rozpoczyna się od prezentacji Galicji i Lodomerii włączonej do monarchii habsburskiej jako jej najdalsza prowincja. W części *Preludium – Wiosna Ludów* zostały omówione początki polskiej obecności w Wiedniu i przybliżono postać Franciszka Smolki – polskiego symbolu austriackiego parlamentaryzmu. Kolejny podjęty na wystawie temat to *Dyplom październikowy* (niem. Oktoberdiplom) i *Patent lutowy* (niem. Februarpatent) – dwa akty założycielskie ogólnoparlamentarnej wspólnoty.

Powstałe w latach 60. XIX wieku ugrupowanie polskich posłów z Galicji w austriackiej Radzie Państwa zwane Kołem Polskim liczyło około 50–70 osób. Jego specyfice, organizacji, liczebności i znaczeniu w życiu politycznym monarchii poświęcono kilka tablic.

Uzupełnieniem obrazu polskiej reprezentacji w parlamencie były plansze *Nominaci cesarza* – ukazujące Polaków w izbie wyższej Rady Państwa – Izbie Panów oraz *Przedstawiciele ludu* – wybranych polityków z izby niższej – Izby Posłów. Osobno zostały przedstawione podstawy prawne organizacji wyborów zmieniające się w ostatnich dziesięcioleciach XIX wieku i w początkach XX wieku, ich przebieg oraz walka o mandaty.

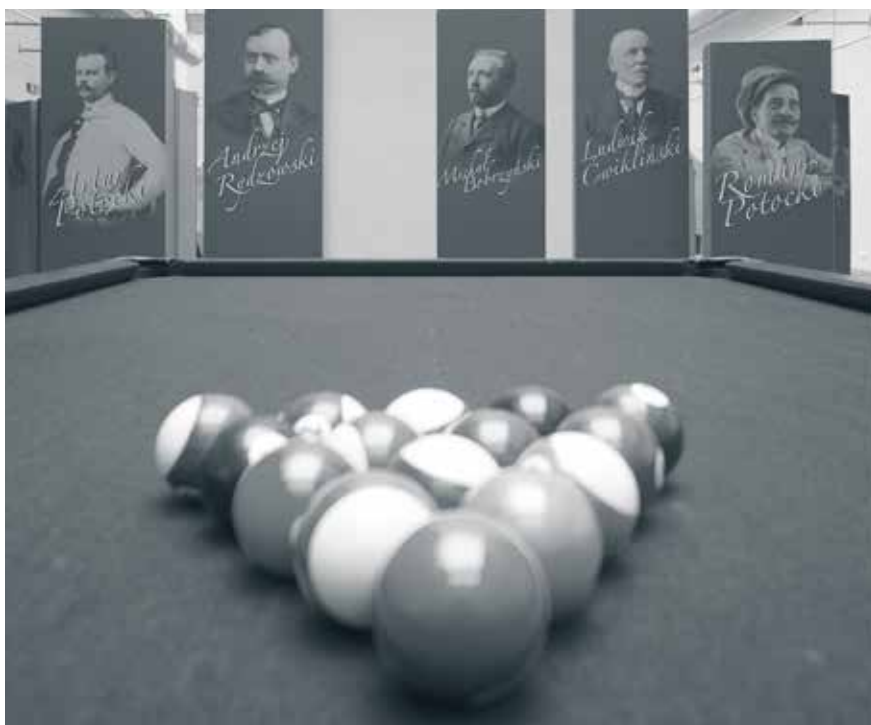
Nie pominięto także niektórych wątków z życia codziennego posłów, pokazano nie tylko ich pracę, ale także częste wizyty w słynnych wiedeńskich kawiarniach, a nawet praktyki nadmiernego wykorzystywania immunitetu poselskiego.

Na wystawie można było prześledzić ewolucję od zaangażowania parlamentarzystów w powstanie styczniowe oraz jego skutki do często tak krytykowanego, lojalistycznego programu politycznego, który znalazł swoje odbicie w słynnym

adresie do cesarza Franciszka Józefa I *Przy Tobie, Najjaśniejszy Panie...* Lojalna postawa wobec monarchii przejawiała się w wielu symbolicznych gestach, jak na przykład udział w koronacji Franciszka Józefa na króla Węgier czy w wodowaniu pancernika Radetzky, symbolizującego rozwój rzekomej morskiej potęgi Austro-Węgier, lecz nade wszystko otworzyła wielu polskim politykom drogę do kariery w austriackiej hierarchii urzędniczej na najwyższych szczeblach, a także stworzyła możliwość wpływania na najważniejsze sprawy państwowe między innymi Kazimierzowi Badeniemu, Agenorowi Gołuchowskiemu mł. czy Julianowi Dunajewskiemu. Te kwestie zostały ukazane w rozdziale pod tytułem *Viribus Unitis*. Polscy posłowie i dygnitarze w Wiedniu nie zapominali o sprawach Galicji i przez dziesięciolecia dążyli do rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego tego kraju koronnego, w tym do poprawy warunków bytowych najbiedniejszych warstw społeczeństwa, a także do rozbudowy sieci kolejowej, fabryk i kopalni ropy naftowej (*Przeciw nędzy galicyjskiej, Wiek żelaza i pary*) oraz do podniesienia poziomu oświaty (*Kaganek oświaty*). Rozległa autonomia z własnymi strukturami urzędniczymi i galicyjskim Sejmem Krajowym, możliwość uczestnictwa w życiu politycznym Przedlitawii, swoboda rozwijania polskiej kultury i nauki, tak kontrastująca z sytuacją rodaków w innych zaborach, przyczyniły się do tego, że wielu Polaków, włącznie z Józefem Piłsudskim, wiązało z Austro-Węgrami nadzieje na odzyskanie niepodległości w czasie wojny, która wybuchła w 1914 roku. W końcowej części wystawy *Wobec wojny światowej* zostały zaprezentowane postawy Polaków wobec światowego konfliktu, zaangażowanie posłów w walkę zbrojną *Pod sztandarami Polskich Legionów* oraz funkcjonowanie Rady Państwa w latach 1914–1918 – *Parlament wojenny*. Finał pierwszej wojny światowej oznaczał upadek monarchii austro-węgierskiej, ale też odrodzenie niepodległej Polski.

Wystawa została przygotowana przez Stację Naukową Polskiej Akademii Nauk w Wiedniu wspólnie z Archiwum Parlamentu w Wiedniu, skąd pochodzi największa część zaprezentowanych dokumentów i materiałów ikonograficznych. Pojedyncze obiekty pozyskano z Austriackiego Archiwum Państwowego,

Austriackiej Biblioteki Narodowej, Biblioteki Uniwersytetu Wiedeńskiego oraz polskich instytucji: Biblioteki Jagiellońskiej, Archiwum Państwowego w Krakowie, Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie, a także z Narodowego Archiwum Cyfrowego.

dr Żanna Komar

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

KONCEPCJA WYSTAWY

prof. dr hab. Jerzy Gaul

KURATORZY WYSTAWY

prof. dr hab. Bogusław Dybaś, Aleksandra Szymanowicz-Hren

ORGANIZACJA

dr Żanna Komar (MCK), Anna Śliwa (MCK), dr Anna Ziemlewska (PAN)

ARANŻACJA WYSTAWY

Danuta Słomczyńska, Ptasia 30 – Pracownia projektowo-dekoratorska

PROJEKT KATALOGU I DRUKÓW TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE

Danuta Słomczyńska, Ptasia 30 – Pracownia projektowo-dekoratorska

PROGRAM EDUKACYJNY TOWARZYSZĄCY WYSTAWIE

Marta Gaj

PROGRAM SPOTKAŃ I WYKŁADÓW TOWARZYSZĄCY WYSTAWIE

Helena Postawka-Lech

ANDY WARHOL

KONTEKSTY

10 GRUDNIA 2012 – 10 LUTEGO 2013

Wystawa Andy'ego Warhola wpisała się w cały szereg ekspozycji Międzynarodowego Centrum Kultury, w ramach których byli prezentowani wybitni twórcy xx wieku i zjawiska, które na stałe weszły do kanonu sztuki ubiegłego stulecia. Na wystawie – co mogło być pewnym zaskoczeniem w kontekście twórcy tak mocno kojarzonego z kulturą amerykańską – pojawiły się również wątki środkowoeuropejskie, wywołane z jednej strony w narracji samej ekspozycji, z drugiej – za sprawą kolekcji, z której pochodziły prezentowane prace. Kilkadziesiąt serigrafii oraz wybrane rysunki są bowiem własnością Zoya Museum w Modrze pod Bratysławą. Warto dodać, że była to też pierwsza prezentacja prac z tego zbioru w Polsce. (Ekspozycję uzupełniały także zdjęcia, między innymi z Agencji Magnum i ze zbiorów Muzeum Andy'ego Warhola w Pittsburghu).

Oś koncepcyjną ekspozycji tworzyły kontrasty i dychotomie, obecne zarówno w twórczości Warhola, jak i dostrzegalne w jego życiorysie. Cechującą artystę „podwójność” znakomicie oddają następujące pary pojęć: kultura niska *versus* wysoka, sacrum – profanum, figuracja – abstrakcja, amerykańska mentalność – tradycje środkowoeuropejskie, publiczne – prywatne. Taki kierunek interpretacji dorobku twórcy przełamywał najbardziej rozpowszechniony schemat widzenia Warhola w kontekście pop-artu i kultury amerykańskiej. Chodziło jednak nie tyle o odcięcie się od takiego postrzegania, co dopełnienie obrazu twórcy o mniej znane wątki i niedostatecznie wyeksploatowane tropy. Ekspozycję otwierały najbardziej ikoniczne prace – portret *Marilyn Monroe* (1967) i *Puszki z zupą Campbell II* (1969). W dalszej części perspektywa uległa jednak odwróceniu, a akcent padał na prace podejmujące problematykę religijną i nawiązujące do malarstwa ikonowego, takie jak te z mało znanego cyklu *Detale obrazów renesansowych* (1984) – grafiki, które powtarzały fragment z obrazu *Św. Jerzy ze smokiem* Paola Uccella. Z kolei serigrafie z cyklu *Kowboje i Indianie* (1986) i portret *Marilyn Monroe* (1967) zostały pokazane w formie kompozycji nawiązującej do ikonostasu. Taki zabieg aranżacyjny miał skłonić do spojrzenia na Warhola jako na twórcę dwudziestowiecznych ikon, wizerunków „świętych” tego stulecia. Sugestii tej towarzyszyło wskazanie na formalne i znaczeniowe pokrewieństwo tych prac z malarstwem ikonowym. Ikony zresztą to nic innego jak przywołanie środkowoeuropejskich korzeni artysty, wychowanego w rodzinie imigrantów – obydwój rodzice Andy'ego Warhola przybyli do Pittsburgha z wioski Miková w dzisiejszej Słowacji. Religia i język – w domu mówiono wyłącznie w mowie ojczystej – były ważnymi elementami tożsamości rodziców artysty. Warto w tym miejscu postawić pytanie o dzisiejszą recepcję Warhola na Słowacji i w Czechach. O wielowarstwowości tego fenomenu świadczą inicjatywy takie, jak powołane na początku lat 90. xx wieku muzeum Andy'ego Warhola w Medzilaborcach czy działalność Zoya Museum – największej prywatnej kolekcji prac artysty na Słowacji, ale również fakt, że w 1996 roku poczta słowacka wypuściła znaczek z reprodukcją jednej z prac Warhola czy historia bacy spod Medzilaborców, który zakupił dla swoich owiec dzwonki

z wygrawerowanymi nań nazwiskiem i imieniem artysty. Naturalną kontynuacją wątku rodzinnego i słowackiego jest prezentacja na wystawie przestrzeni prywatnej Warhola. Na przykład prace z cyklu *Kowboje i Indianie*, ukazujące indiańskie totemy, nawiązywały do kolekcjonowanych przez Warhola artefaktów kultury indiańskiej. O obsesyjnej pasji zbierackiej opowiadały również zdjęcia pokazujące artystę w otoczeniu swojej kolekcji rzemiosła *art déco* i antyków autorstwa Horsta P. Horsta. Nietypowym obiektem pokazanym w tej części była książka dla dzieci autorstwa Jamesa Warhola, bratanka Andy'ego, zatytułowana *Uncle Andy's: A Fabulous Visit with Andy Warhol*, która odnosiła się do relacji dorosłego już artysty ze swoją rodziną. W tej części znalazły się także trzy rysunki: portrety Hermana Hessego (1987), Michela Jacksona (1987) i Hallie May Frowich (1980). Jako kontrast do przestrzeni prywatnej została pokazana pracownia Warhola – Factory – tak ważna dla nowojorskiej bohemy tamtych lat, zaakcentowana pracami takimi, jak portret Micka Jaggera (1975) czy *Po imprezie* (1979). W tej części ekspozycji znalazło się ponadto miejsce na działalność wydawniczą Warhola, reprezentowaną przez egzemplarz czasopisma „Interview” z 1983 roku. W ostatniej sali galerii zgromadzono dwa pokaźnych rozmiarów cykle: *Dziesięć portretów Żydów xx wieku* (1980) i *Kamuflaż* (1986), chcąc wydobyc jeszcze jedną parę przeciwieństw – napięcie między sztuką figuratywną a abstrakcyjną. Dziełem, które zamykało ekspozycję, był autoportret artysty z serii *Mity* noszący tytuł *Cień* (1981) – w edycji *dimond dust*, czyli częściowo pokryty błyszczącym materiałem imitującym pył diamentowy.

Wystawę zwiedziło 21 tysięcy widzów.

Natalia Żak, Helena Postawka-Lech

GALERIA MCK

AUTORKI I KURATORKI WYSTAWY

Natalia Żak, Helena Postawka-Lech

ORGANIZACJA

Regina Pytlik

ARANŻACJA WYSTAWY

Malwina Antoniszczak, Monika Bielak

PROJEKT KATALOGU I Druków towarzyszących wystawie

dr Agnieszka Łakoma

PROGRAM EDUKACYJNY towarzyszący wystawie

Marta Gaj

PROGRAM SPOTKAŃ I WYKŁADÓW towarzyszący wystawie

Helena Postawka-Lech

PARTNERZY WYSTAWY

Konsulat Generalny Stanów Zjednoczonych w Krakowie

Konsulat Generalny Republiki Słowackiej w Krakowie

PROGRAMY EDUKACYJNE

AKADEMIA DZIEDZICTWA

Po dziesięciu latach działania studiów, prowadzonych wspólnie z Małopolską Szkołą Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego, po przeprowadzeniu pięciu edycji, z łączną grupą 122 absolwentów, nadszedł czas na zmiany. Podjęto decyzję o zintensyfikowaniu nauczania tak, aby przy zachowaniu dotychczasowej ilości zajęć program mógł być zrealizowany w całości w ciągu jednego roku. Zainaugurowana jesienią 2011 roku VI edycja Akademii Dziedzictwa stanowiła dla organizatorów nie lada wyzwanie. Doświadczenie zespołu oraz wsparcie wykładowców stale współpracujących z MCK pozwoliło na zrealizowanie zadania z sukcesem!

Wiosną 2012 roku co dwa tygodnie odbywały się bloki intensywnych zajęć i seminariów, które były poświęcone takim zagadnieniom, jak zarządzanie dziedzictwem kulturowym, opieka nad zabytkami, marketing i promocja, muzealnictwo, prawo i administracja oraz planowanie przestrzenne.

Podsumowaniem VII edycji Akademii Dziedzictwa było sześciodniowe seminarium poświęcone zarządzaniu obiektami dziedzictwa kulturowego na Lubelszczyźnie zorganizowane w lipcu 2012 roku. Prace dyplomowe obronione do jesieni 2012 powiększyły grono absolwentów Akademii o 16 osób.

Warto dodać, że od 2005 roku działa Stowarzyszenie Absolwentów Akademii Dziedzictwa (SAAD), organizacja wspierająca dalszą edukację absolwentów oraz wdrażająca ambitne projekty z zakresu promocji i ochrony dziedzictwa kulturowego. Stowarzyszenie, któremu przewodniczy Paweł Baranowski, konserwator zabytków związany z pałacem w Wilanowie, prowadziło w roku 2012 prace konserwatorskie w pałacu Tyszkiewiczów w Zatroczu na Litwie oraz w katedrze ormiańskiej we Lwowie.

Aktywność oraz wysoki poziom badań prowadzonych przez absolwentów Akademii Dziedzictwa stały się inspiracją dla rozpoczęcia prac nad naukową publikacją artykułów, będących skróconymi wersjami prac obronionych w poprzednich latach. Tom zawierający kilkanaście najciekawszych tekstów zostanie opublikowany w 2013 roku i umożliwi szerszą prezentację działań i tematów podejmowanych w ramach Akademii Dziedzictwa. Chcąc upublicznić aktywność Akademii, w 2012 roku został zorganizowany także cykl *Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa*. Wiosną odbyły się dwie prezentacje poświęcone zarządzaniu muzeum w rezydencji historycznej. Pierwszą przedstawił prof. Andrzej Rottermund, dyrektor Zamku Królewskiego w Warszawie, a drugą – Paweł Jaskanis, dyrektor Muzeum Pałac w Wilanowie. Ponadto wiosną i jesienią w ramach *Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa* zostało zorganizowanych dziesięć spotkań z uczestnikami programu stypendialnego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Thesaurus Poloniae.

W październiku zainaugurowano VIII edycję Akademii Dziedzictwa, w której studia podjęło 28 osób. W inauguracji udział wziął Sekretarz Stanu Piotr Zuchowski, Generalny Konserwator Zabytków.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

MANAGEMENT OF UNESCO WORLD HERITAGE CULTURAL SITES IN VISEGRAD COUNTRIES

9-16 LIPCA

W roku 2006 ministrowie kultury państw Grupy Wyszegradzkiej zainicjowali działalność stałego panelu ekspertów ds. dziedzictwa kulturowego, a organizację jego działań powierzono мск. Stałe spotkania przedstawicieli Czech, Polski, Słowacji i Węgier zaowocowały organizacją dwóch konferencji naukowych oraz czterech letnich kursów poświęconych zarządzaniu miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO w krajach Grupy Wyszegradzkiej. Odbywające się w każdym roku międzynarodowe kursy szkoleniowe są adresowane do pracowników służb konserwatorskich oraz instytucji kultury, a także instytucji pozarządowych zaangażowanych w ochronę dziedzictwa. Od 2009 roku stanowią one wyjątkową szansę dla integracji środowisk konserwatorskich oraz umożliwiają wspólną refleksję nad podobnymi wyzwaniami, które na polu ochrony dóbr kultury stoją przed wszystkimi państwami regionu.

Głównym tematem letniego kursu zorganizowanego w roku 2012 był krajobraz kulturowy, jego ochrona i zarządzanie. Składał się z dwóch części: pierwszej – teoretycznej, która obejmowała serię wykładów i prezentacji uczestników – oraz drugiej, która obejmowała wizyty, seminaria i spotkania realizowane w Polsce, na Słowacji i na Węgrzech. W kursie uczestniczyło 16 osób ze wszystkich państw „wyszegradzkiej czwórki” oraz z Ukrainy. Podczas gdy pierwsza część kursu była realizowana w całości w Krakowie, druga umożliwiła zaprezentowanie uczestnikom problematyki ochrony i zarządzania kilkoma zupełnie różnymi typami krajobrazu kulturowego.

Program obejmował wizyty we wpisanych na Listę UNESCO drewnianych kościołach Małopolski: świątyniach w Lipnicy Murowanej oraz w Sękowej, a także w cerkwi w Owczarach, która stanowi część grupy cerkwi z terenów Polski i Ukrainy, będących obecnie przedmiotem starań obu państw o wpis. Uczestnicy zapoznali się także z problemem ochrony cmentarzy wojennych z czasów pierwszej wojny światowej powstałych po bitwie gorlickiej w 1915 roku, odwiedzili cmentarze w Łużnej i na Przełęczy Małastowskiej oraz spotkali się z burmistrzem Gorlic – Witoldem Kochanem, aby rozmawiać o upamiętnieniu stulecia bitwy i ochronie cmentarzy.

Kolejny etap kursu był poświęcony miejscom dziedzictwa kulturowego na Słowacji i na Węgrzech. Na Słowacji uczestnicy kursu wzięli udział w warsztatach dotyczących miejskiego krajobrazu kulturowego Koszyc. Na Węgrzech zapoznali się z problemem ochrony krajobrazu kulturowego regionu Tokaju oraz Parku Narodowego Hortobágy. W regionie Tokaju odwiedzili winnice Disznókő – Yellow Winehouse, Patricius oraz Oremus, a także spotkali się z samorządowcami i konserwatorami zabytków. Tematami rozmów były ochrona krajobrazu

W winnicy Disznókő na zboczach góry Tokaj

Spotkanie z burmistrzem Gorlic Witoldem Kochanem

Wykład Ádáma Arnótha w winnicy w Disznókő

oraz wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przemysłu turystycznego dla rozwoju regionu, który boryka się z jednym z najwyższych na Węgrzech współczynników bezrobocia i podlega procesom depopulacji. Wizyta w Parku Narodowym Hortobágy dała okazję do zapoznania się z kwestiami rekultywacji krajobrazu naturalnego, który po drugiej wojnie światowej był wykorzystywany dla potrzeb intensywnej produkcji rolnej, a także jako poligon wojskowy.

Kurs w 2012 roku, podobnie jak trzy poprzednie, służył pogłębieniu wiedzy o zarządzaniu miejscami wpisanymi na Listę UNESCO wśród osób zajmujących się ochroną dziedzictwa w krajach wyszegradzkich oraz integracji środowisk konserwatorskich w Europie Środkowej. Jego uczestnicy mieli okazję zapoznać się zarówno z techniczną stroną procedury przygotowania wpisu, jego działania i monitorowania, jak również z konkretnymi miejscami objętymi wpisem. Ważnym elementem dydaktycznym było porównanie filozofii ochrony i zarządzania miejscami światowego dziedzictwa w poszczególnych krajach.

Przeprowadzony kurs pomógł osobom zajmującym się ochroną dziedzictwa dostrzec wspólne problemy ochrony dziedzictwa w krajach regionu.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

DZIEDZICTWO KRESÓW MIĘDZYNARODOWE SEMINARIUM OBJAZDOWE, CZĘŚĆ 3.

23 SIERPNIA – 1 WRZEŚNIA

Trzecia edycja programu badawczego, poświęconego dziejom Rzeczypospolitej Obojga Narodów i wielokulturowości Europy Środkowej adresowanego do badaczy kultury polskiej z Japonii, została zrealizowana przez Międzynarodowe Centrum Kultury we współpracy z European Union Institute in Japan Tokyo. Zamknęła ona cykl programowy trzech seminariów zaplanowany do realizacji w latach 2008–2012.

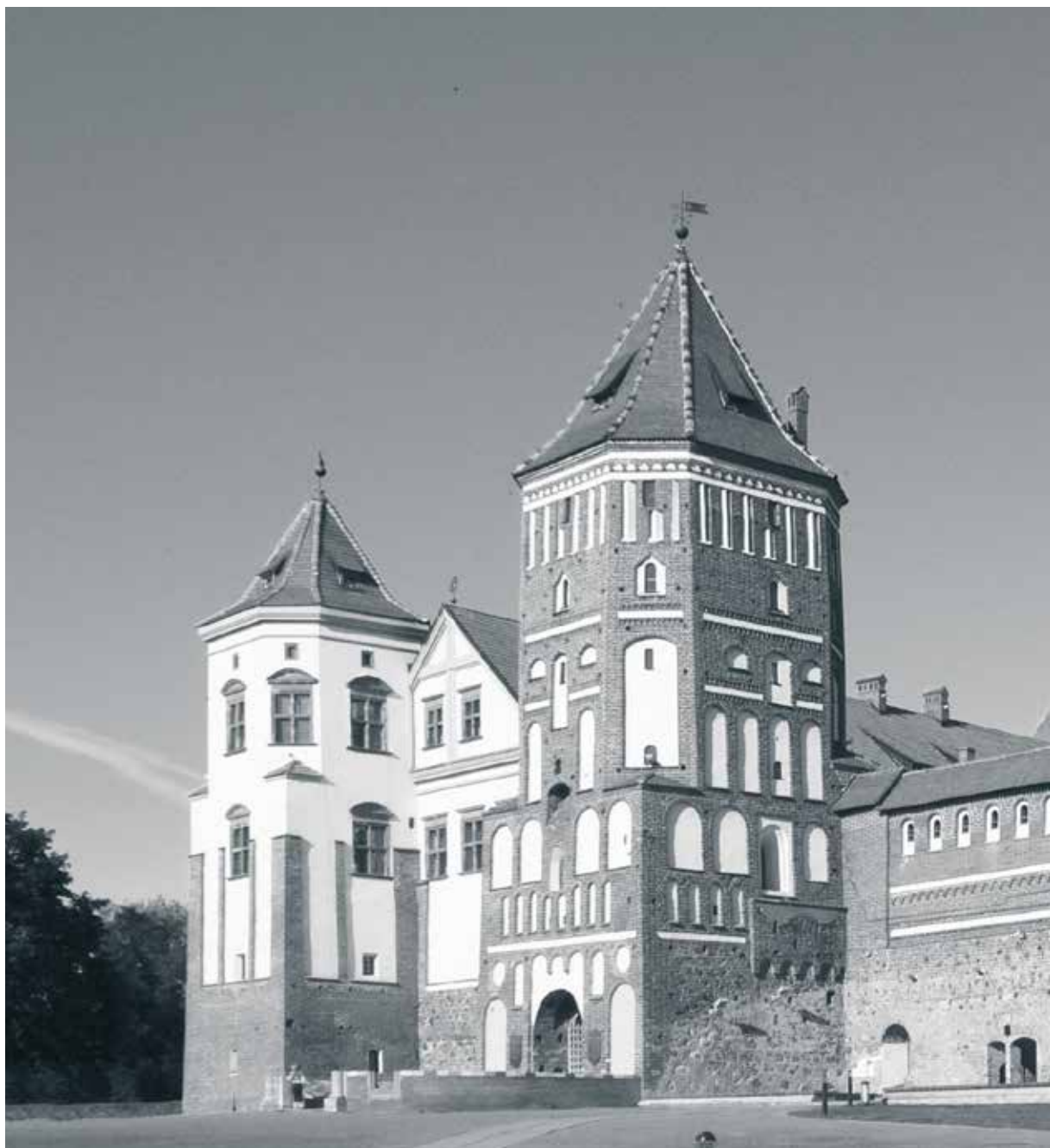
W dziesięciodniowym seminarium, które miało formę objazdu studyjnego, wzięło udział 21 badaczy kultury polskiej, w znacznej większości z bogatym dorobkiem naukowym w reprezentowanych przez siebie dziedzinach wiedzy – historia, historia sztuki i literatury, językoznawstwo – reprezentujących renomowane uczelnie japońskie – między innymi Uniwersytety w Hokkaido, Kioto, Kanazawa.

Bezpośredni partner mck po stronie japońskiej, profesor Tokimasa Sekiguchi, wykładowca i tłumacz literatury polskiej w Tokyo University of Foreign Studies, odpowiedzialny między innymi za rekrutację uczestników programu, wziął pod uwagę również zgłoszenia młodzieży akademickiej, dając tym samym szansę młodym badaczom u progu swej kariery na nawiązanie istotnych kontaktów naukowych.

Program w roku 2012 obejmował wizyty studyjne w Sandomierzu i Kazimierzu Dolnym na terenie Polski oraz miejsca historyczne na Białorusi, szczególnie znaczące dla historii literatury i sztuki Rzeczypospolitej Obojga Narodów, między innymi Grodno, Bohatyrowicze, Nowogródek, Zaosie, Nieśwież czy Mińsk. Wprowadzeniem do wizyt studyjnych były wykłady badaczy białoruskich: Józefa Porzeckiego, historyka Grodzieńszczyzny, a szczególnie miejsc związanych z polską przeszłością tych ziem, dr. Artura Klinaua, autora książki *Mińsk. Przewodnik po Mieście Słońca*, który przedstawił złożone dzieje miasta, czy dr. Hienadzia Sahanowicza, znanego również z publikowanych w Polsce opracowań dotyczących historii Białorusi.

Odrębnym zagadnieniem poddawanym dyskusji były problemy konserwatorskie związane z wizytami w licznych rekonstruowanych budowlach historycznych, takich jak rezydencje w Mirze i Nieświeżu, znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO czy dworek związany z Tadeuszem Kościuszką w Mereczowszczyźnie. Kustosze tych obiektów przedstawili grupie problemy związane z ogólną polityką ochrony dziedzictwa kulturowego na Białorusi, a także z finansowaniem tych inwestycji i zarządzaniem odnowionymi obiektami.

Pokłosiem programu jest wydana przez partnera japońskiego publikacja, zawierająca wyniki badań uczestników inspirowane udziałem w seminariach „kresowych”.

Zamek w Mirze wpisany na Listę UNESCO

Wejście do twierdzy w Brześciu

Spotkanie z ks. kanonikiem Janem Wasilewskim przy kościele Świętej Trójcy w Włocznynie

Zwiedzanie Mińska z dr. Hienadziem Sahanowiczem

Strona japońska wyraziła duże zadowolenie z dotychczasowej współpracy oraz intencję przedłużenia umowy na kolejne pięć lat, czyli na lata 2013–2017. W ramach planowanych wspólnych projektów zostały określone nowe obszary badawcze ze szczególnym podkreśleniem problematyki związanej z Europą Środkową.

Barbara Szyper

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

MANAGEMENT OF UNESCO WORLD HERITAGE SITES IN CENTRAL EUROPE AND INDIA

26 WRZEŚNIA – 1 PAŹDZIERNIKA

Od 2006 roku Międzynarodowe Centrum Kultury prowadzi aktywny dialog w kwestiach ochrony dziedzictwa kulturowego z partnerami z Indii. Organizacją, z którą zawiązała się szczególnie bliska współpraca, jest Indian National Trust for Art and Cultural Heritage (INTACH). Wspólne projekty są realizowane w ramach podpisanego w 2008 roku *Porozumienia o Współpracy* pomiędzy MCK a INTACH. MCK już kilkakrotnie gościło przedstawicieli INTACH, a w 2010 roku zorganizowało dla indyjskich konserwatorów tygodniowe seminarium w Polsce. Rok później przygotowano podobną, służącą wymianie doświadczeń wizytę studyjną w Indiach. Kontynuacją tych spotkań był przygotowany przez MCK jesienią 2012 roku kurs *Management of UNESCO World Heritage Sites in Central Europe and India*, w ramach którego pięcioro ekspertów z Indii mogło się zapoznać z metodami i instrumentami służącymi ochronie dziedzictwa kulturowego w Polsce oraz na Słowacji, przede wszystkim z miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Dodatkowym celem było przybliżenie uczestnikom z Indii kultury i historii Europy Środkowej. Szkolenie zorganizowane dla przedstawicieli INTACH doszło do skutku dzięki zaangażowaniu Indian Council for Cultural Relations.

Na początku uczestnicy zwiedzili zabytki Krakowa i spotkali się z przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za ochronę, zarządzanie i promocję obiektów zabytkowych.

Następna część programu obejmowała wizyty w miejscach wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce i na Słowacji. Uczestnicy seminarium zwiedzili Kalwarię Zebrzydowską, Sękową, Dębno Podhalańskie, Kieźmark, Lewoczę i Bardiów. Na Słowacji odbyło się także posiedzenie Komitetu Sterującego Panelu Ekspertów ds. Dziedzictwa Kulturowego Państw Grupy Wyszegradzkiej, w którym uczestniczyli także goście z Indii. Spotkanie, w którym byli reprezentowani przedstawiciele instytucji konserwatorskich wszystkich państw regionu, w tym Generalna Konserwator Zabytków Słowacji dr Katarína Kosová oraz przewodniczący INTACH generał Gupta, stanowiło wyjątkowy przykład dialogu pomiędzy pozornie odległymi krajami, które w zakresie ochrony zabytków muszą sprostać podobnym problemom.

Ostatnia część programu dotyczyła polskich doświadczeń w rekonstrukcji miast historycznych i była realizowana w Warszawie. Na zakończenie programu uczestnicy z Indii spotkali się z przedstawicielami Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz z Ambasadorem Indii w Polsce Moniką Kapil Mohtą.

Program *Management of UNESCO World Heritage Sites in Central Europe and India* po raz kolejny pokazał możliwości współpracy między polskimi

W kościele św. Jakuba w Lewoczy

Na rynku w Bardowie

Przed pałacem w Wilanowie

a indyjskimi instytucjami w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Indyjscy uczestnicy wyrażali chęć kontynuacji wspólnych projektów, poddając pod dyskusję pomysły specjalistycznych konferencji organizowanych w Indiach oraz szkoleń dla hinduskich konserwatorów w Polsce.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

PROGRAM EDUKACYJNY TOWARZYSZĄCY WYSTAWOM

W ramach zajęć edukacyjnych w MCK podejmowane były różnorodne działania, wykorzystujące twórcze metody pracy z uczestnikami, wychodzące naprzeciw oczekiwaniom zróżnicowanego profilu odbiorcy sztuki prezentowanej w Galerii MCK – dzieci, młodzieży szkolnej oraz seniorów.

Podczas wystawy *Polowanie na awangardę. Zakazana sztuka Trzeciej Rzeszy* kontynuowano projekt edukacyjny skierowany do szkół *Sztuka nie wyklucza*, poświęcony tolerancji i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. Dla seniorów został przygotowany cykl wykładów *Człowiek w rozszerzonym polu (anty) sztuki*. Trzy spotkania, poprowadzone przez Małgorzatę Jędrzejczyk, miały za zadanie zwrócić uwagę na zjawiska artystyczne, sytuujące się na marginesach świata sztuki: taniec, fotografia, fotomontaż. Odbłyły się też *Czwartki z awangardą*, w ramach których historycy sztuki oraz znawcy literatury i muzyki przybliżali publiczności twórczość Brunona Schulza, Izaaka Katzenelzona, Else Lasker-Schüler, Huberta Rittera czy Waltera Braunfelsa.

Wystawa *Współczesna architektura norweska 2005–2010* stała się pretekstem do podjęcia zagadnień ekologicznych, korespondujących z przykładami skandynawskich praktyk architektonicznych. Warsztaty w ramach *Ekoferii* podzielono na prelekcję oraz działania plastyczne akcentujące wartość łączenia sztuki i troski o przyrodę. Podczas Dnia Norweskiego sięgnęliśmy do źródeł dziedzictwa kulturowego Norwegii, prezentując bajki z książki *Zamek Soria Moria. Baśnie norweskie* oraz norweskie skrzypce, na których skandynawską ludową muzykę zagrała Magdalena Krzyżak-Türschmid. Odbył się również cykl wykładów pod hasłem *Archi-czwartki w MCK*.

Lekcje galeryjne dla szkół dotyczyły zarówno zagadnień architektonicznych, urbanistycznych, jak i filozofii, ekologii oraz socjologicznych uwarunkowań architektury.

Seniorzy zostali zaproszeni na cykl zajęć w dwóch odsłonach: wykład Magdaleny Worłowskiej *Kultura to natura – odkrywanie praw rządzących naturą w architekturze ekologicznej* oraz warsztaty konstruowania obiektów architektonicznych *Zbuduj dom lub obiekt w bliskiej relacji z naturą*, poprowadzone przez Sabinę Woźnicę.

Wystawa *Wierność obrazów. René Margitte i fotografia* zainspirowała do podjęcia tematu wyobraźni. Na warsztatach *Tunel wyobraźni*, przeprowadzonych w trakcie Nocy Muzeów, przygotowano stanowiska, przy których przekształcało się przedmioty codziennego użytku w obiekty surrealistyczne.

Oferta edukacyjna skierowana do szkół poruszała zagadnienia tego kierunku sztuki – podstawy teoretycznej tego nurtu, filozofii i postulatów.

W czasie wykładów dla seniorów *Oryginał – kopia – powtórzenie* Małgorzata Jędrzejczyk wyjaśniła, jak w sztuce wieków XX i XXI, a zwłaszcza w kontekście fotografii, funkcjonują pojęcia: „oryginał” i „kopia”. Odbłyły się wykłady poświęcone kulturze i sztuce Belgii, a także tradycji surrealistycznej w Europie Środkowej. Wśród wykładowców znaleźli się specjaliści z Polski i z zagranicy, w tym Xavier Canonne, Andrzej Pieńkos i David Voda.

Warsztaty w ramach *Ekoferii* towarzyszących wystawie *Współczesna architektura norweska 2005–2010*

Prezentacja wystawy *NRD. Opowieść z kraju, którego już nie ma* przypadła na okres wakacyjny, kiedy dla najmłodszych oferujemy dłuższą formę zajęć w cyklu tygodniowym. *Wakacyjna Szkoła (Foto)reportażu* była okazją do poznania metod pracy dziennikarki prasowej – gościem specjalnym była Renata Radłowska-Kozik z „Gazety Wyborczej” – oraz fotograficzki Natalii Wiernik, pod której okiem powstał fotoreportaż.

Wystawa została przygotowana pod kątem młodych odbiorców, gdyż w przestrzeni galerii zaistniała specjalna ścieżka zwiedzania dla dzieci *Królik w Berlinie, czyli historia dużych i małych zmian*. Karta zadań oferowana dzieciom prowadziła je przez ekspozycję, wskazując istotne dla zrozumienia przemian historyczno-społecznych fotografie. Warsztaty dla seniorów były poświęcone fotografii – Małgorzata Jędrzejczyk oraz Grzegorz Karkoszka przygotowali spotkania pod tytułem *Kolekcjonowanie wspomnień*. Program wydarzeń towarzyszących został przygotowany we współpracy z Goethe-Institut w Krakowie.

Nowy rok szkolny 2012/2013 został zainaugurowany projektem edukacyjnym *Z Sejn do Krakowa – warsztaty pamięci* skierowanym do uczniów krakowskich szkół. Młodzież skupiona wokół Pracowni Kronik Sejneńskich Ośrodka „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów” w Sejnach wraz z opiekunem artystycznym Bożeną Szroeder poprowadziła warsztaty parateatralne dla krakowskiej młodzieży. Na zakończenie wspólnej pracy odbył się pokaz spektaklu *Kroniki sejneńskie* dla szerokiej publiczności na scenie Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Krakowie.

Warsztaty podczas *Nocy surrealizmu* zorganizowanej w ramach wydarzeń towarzyszących wystawie *Wierność obrazów*. René Margitte i fotografia

Wystawa *Joanna Piech. Grafika. Grand Prix MTG – Kraków 2009* zwróciła uwagę na graficzne aspekty sztuki. Dzieci poznały tajniki kaligrafii pod okiem Ewy Landowskiej, seniorzy zaś uczestniczyli w zajęciach z grafiki warsztatowej prowadzonych przez Marię Rzącę. Dla osób dorosłych został przygotowany cykl *Grafika na czwartek*. Historyczne wątki były poruszane w ofercie edukacyjnej z okazji prezentacji wystawy *Viribus Unitis? Polscy parlamentarzyści w monarchii habsburskiej 1848–1918*. Wtedy również odbyła się po raz pierwszy gra miejska dla młodzieży, zatytułowana *Galicyjski Pierścień Krakowa*. Zadaniem uczestników było tropienie w obrębie krakowskiego Starego Miasta wątków związanych z tym okresem historycznym. Zapowiedzią wystawy *Andy Warhol. Konteksty* były warsztaty plastyczne dla dzieci z okazji dnia św. Mikołaja, w czasie których robiono prezenty dla rodziców w stylistyce pop-artu. Lekcje galeryjne dla szkół poświęcono Andy’emu Warholowi – pochodzeniu, edukacji i drodze twórczej artysty, a także środowisku artystycznemu Nowego Jorku w latach 60. i 70. xx wieku. Pod koniec 2012 roku zostało zorganizowane seminarium dla nauczycieli. Tematem spotkania była możliwość wpisania zajęć edukacyjnych w instytucjach kultury w wymogi nowej podstawy programowej. Prelekcję wygłosiła dr Monika Nęcka.

Marta Gaj
GALERIA MCK

PROJEKTY SIECI PROGRAMY

THESAURUS POLONIAE

Geneza programu Thesaurus Poloniae sięga 2007 roku i zorganizowanego w Krakowie I Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski, który pokazał rosnące zainteresowanie wiedzą o Polsce w różnych częściach świata oraz odsłonił lukę w ofercie stypendialnej kierowanej przez polskie instytucje do naukowców mieszkających i pracujących poza Polską. W odpowiedzi na te potrzeby i na wniosek Międzynarodowego Centrum Kultury Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej powołał program stypendialny Thesaurus Poloniae, który od 2009 roku jest realizowany przez mck w Krakowie. Program jest adresowany do osób prowadzących badania poświęcone kulturze, historii i wielokulturowemu dziedzictwu Polski oraz Europy Środkowej. Thesaurus Poloniae jest realizowany w dwóch kategoriach: Program Senior – adresowany do profesorów i starszych wykładowców akademickich i Program Junior – utworzony z myślą o doktorantach.

W roku 2012 zostały zorganizowane dwie edycje programu, w których uczestniczyło 13 badaczy z 10 krajów Europy, Ameryki i Azji. W trakcie ich pobytu Międzynarodowe Centrum Kultury zapewniło stypendystom możliwość korzystania z zaplecza naukowego instytucji i pomogło w nawiązaniu współpracy z archiwami, bibliotekami oraz programami edukacyjnymi i badawczymi prowadzonymi przez wybrane placówki naukowe oraz kulturalne. Do dyspozycji stypendysty pozostawało samodzielne mieszkanie w centrum miasta oraz miejsce do prowadzenia pracy naukowej w siedzibie mck przy Rynku Głównym. Ponadto uczestnicy programu otrzymywali comiesięczne stypendium oraz jednorazowy grant przyznawany na zakup książek oraz pomocy naukowych.

W konkursie stypendialnym na semestr letni wyłoniono siedmioro uczestników. Do Programu Senior VI edycji programu zakwalifikowali się: prof. Viktorija Aladźić z Nowego Sadu (Serbia), dr Konstantin Jerusalimskij z Moskwy (Federacja Rosyjska), dr hab. Petr Kaleta z Pragi (Republika Czeska), dr Robert Pyrah z Oksfordu (Wielka Brytania), dr Mahmood Shahabi z Teheranu (Iran) oraz prof. Peter Swirski z Helsinek (Finlandia). Do Programu Junior zakwalifikowała się dr Natalija Katrenčikova z Łucka (Ukraina).

W konkursie stypendialnym na semestr jesienny wyłoniono sześciu uczestników. Do Programu Senior VI edycji programu zakwalifikowali się: dr Tim Buchen z Bambergu (Niemcy), dr Wołodymyr Hucuł z Użgorodu (Ukraina) oraz prof. Wu Lan z Pekinu (Chiny). Do Programu Junior zakwalifikowali się: dr Joanna Bardzińska z Madrytu (Hiszpania), Peter Michalík z Bratysławy (Słowacja) oraz Ivanna Papa ze Lwowa (Ukraina).

W ciągu ponad trzech lat działania program Thesaurus Poloniae pozwolił odbyć trzymiesięczne pobyty badawcze w Krakowie 30 badaczom. W 2012 roku po raz pierwszy mck mogło gościć stypendystów z Iranu i Chin. Warto podkreślić duże zainteresowanie programem ze strony badaczy z państw dawnego Związku Radzieckiego. Chcąc przybliżyć problematykę podejmowaną przez stypendystów, mck organizuje spotkania w ramach *Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa*, podczas których prezentują oni zagadnienia swoich prac.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

AHICE

ART HISTORIAN INFORMATION FROM CENTRAL EUROPE

WWW.AHICE.NET

Serwis AHICE działa od dziewięciu lat, przekazując wiadomości o wystawach, konferencjach i publikacjach z dziedziny historii sztuki i dziedzictwa kulturowego. Powstał z inicjatywy Międzynarodowego Centrum Kultury i działa niezmiennie jako portal informacyjny tej instytucji, stanowiąc jedną z form współpracy międzynarodowej.

W roku 2012 nastąpiły jednak pewne zmiany, które dotyczyły partnerów serwisu. W rezultacie tych zmian najważniejszym zadaniem stało się zapewnienie kontynuacji współpracy z najbliższymi partnerami. Na Słowacji podjęto poszukiwania nowego partnera po otrzymaniu informacji od dotychczasowego koordynatora narodowego, Katedry Historii Sztuki Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie, o wycofaniu się ze współpracy ze względu na uściślenie profilu działania instytucji, mającej w przyszłości prowadzić tylko działalność edukacyjną. Do roli nowego narodowego koordynatora udało się pozyskać Instytut Sztuki Słowackiej Akademii Nauk. W październiku nawiązano oficjalnie współpracę. Stosowną umowę podpisali dyrektorzy MCK oraz Instytutu Sztuki SAN.

W związku z tą zmianą główny administrator serwisu przeprowadził w grudniu w Bratysławie szkolenie dla pracownika oddelegowanego do bezpośredniej współpracy. Zakres tego szkolenia objął przeprowadzenie rejestracji partnerów, administrowanie przychodzących wiadomości oraz ogólne zasady współpracy w ramach sieci AHICE. Przekazano także formularze zgłoszeniowe, stanowiące formalną podstawę do dalszej współpracy ze słowackimi partnerami.

W tym samym okresie także w Brnie odbyło się kolejne spotkanie robocze w ramach partnerstwa AHICE z Galerią Morawską, która jest czeskim koordynatorem serwisu od początku jego istnienia. Omówiono nie tylko bieżące sprawy związane z pracami administracyjnymi serwisu, ale także plany rozwoju AHICE. W sposób szczególny podniesiono również kwestię współpracy z największymi instytucjami dziedzictwa kulturowego w Europie Środkowej, które są nie tylko organizatorami najważniejszych wydarzeń, ale także inicjatorami zmian w dziedzinie historii sztuki i dziedzictwa kulturowego. Uwagi oraz wspólne wnioski ze spotkania zostaną wykorzystane w trakcie wdrażania zaplanowanych na 2013 zmian w serwisie AHICE.

Instytucja pełniąca funkcję narodowego koordynatora na Węgrzech – Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (Urząd Ochrony Dziedzictwa Kulturowego) – w 2012 roku przechodziła głęboką restrukturyzację. Widocznym znakiem tych zmian jest nowa nazwa: Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ (Narodowe Centrum Zarządzania i Udostępniania Dziedzictwa Gyula Forster). Nowa instytucja jest kontynuatorem pracy swojego poprzednika w wielu dziedzinach, wśród nich także w tych, które stanowią pole zainteresowania serwisu AHICE.

Poza staraniami o zapewnienia kontynuacji współpracy z najważniejszymi partnerami w zmieniającym się świecie instytucjonalnym dziedzictwa kulturowego, podjęto także działania kierowane do odbiorców AHICE, mające charakter edukacyjny lub medialny. Główny administrator przeprowadził zajęcia dla studentów Akademii Dziedzictwa pod tytułem *Nowe technologie na rzecz dziedzictwa*. Podczas spotkania zaprezentowano rozwój technologii informacyjnych w odniesieniu do działań związanych z administrowaniem serwisu. Także w tym roku AHICE miało zaszczyt objąć patronatem medialnym konferencje zarówno w Polsce, jak i poza jej granicami.

Partnerami instytucjonalnymi MCK w ramach sieci AHICE są: Galeria Morawska (Moravské galerie), Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ, Instytut Sztuki Słowackiej Akademii Nauk (Ústav dejín umenia Slovenskej akadémie vied).

Zoltán Gyalóky

KOORDYNATOR SERWISU AHICE

„RIHA JOURNAL”

WWW.RIHA-JOURNAL.ORG

W 2009 roku Międzynarodowe Stowarzyszenie Instytutów Badawczych Historii Sztuki RIHA powołało swój organ prasowy „RIHA Journal”. Naukowe, recenzowane czasopismo poświęcone historii sztuki wystartowało w kwietniu następnego roku. Jego wydawcą jest Zentralinstitut für Kunstgeschichte w Monachium, gdzie mieści się redakcja główna, a w poszczególnych krajach członkowskich działają redakcje lokalne – w 2012 roku było ich 30.

Międzynarodowe Centrum Kultury prowadzi redakcję lokalną czasopisma w Polsce. Zasadniczo przyjmuje ona teksty napisane w języku polskim (w języku angielskim po uzgodnieniu). Artykuły napisane w języku angielskim przyjmowane są od autorów reprezentujących państwa, w których nie ma instytutu RIHA, zwłaszcza z Ukrainy, Białorusi, Litwy, Łotwy, Estonii i Rosji (przyjętej w poczet członków w październiku 2012 r.). Przyjmowane są wyłącznie niepublikowane wcześniej artykuły o charakterze badawczym z zakresu historii, teorii i filozofii sztuki oraz architektury. Do końca 2012 roku Redakcja mck przekazała do publikacji siedem artykułów polskich historyków sztuki, z których sześć zostało opublikowanych w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej. Ponadto Polska jako kraj spoza kręgu języków kongresowych korzysta z możliwości publikowania tłumaczeń na języki kongresowe ważnych artykułów z zakresu historii sztuki, które ukazały się w języku polskim. Z tego klucza ukazały się dwa artykuły: prof. dr hab. Marii Poprzęckiej oraz dr. Michała Haake. Z roku na rok rośnie zainteresowanie możliwością publikowania na łamach „RIHA Journal” wśród polskich badaczy, zaczęły również napływać propozycje z zagranicy.

Czasopismo publikowane jest wyłącznie w Internecie, co gwarantuje wyjątkowo szybki (trwający około trzech–czterech miesięcy) proces wydawniczy. Ma charakter ciągły – kolejnymi numerami są opatrywane poszczególne artykuły, bez podziału na regularnie ukazujące się numery. Każdy z artykułów, nim zostanie przekazany do publikacji, przechodzi przez proces podwójnej anonimowej recenzji. Tłumaczenie na język angielski zapewnia mck. Co istotne, wszystkie artykuły w „RIHA Journal” są dostępne nieodpłatnie.

Pod koniec 2012 roku „RIHA Journal” zostało wpisane na dwie istotne listy obejmujące czasopisma z zakresu humanistyki: „Arts & Humanities Citation Index” i „Current Contents – Arts & Humanities”, co z jednej strony stanowi potwierdzenie jego prestiżu, a z drugiej przekłada się na ułatwienie dostępu do artykułów i zwiększenie poziomu ich czytelności.

Call for papers jest dostępny stale na stronie mck:
<http://www.mck.krakow.pl/page/riha-journal>

dr Katarzyna Jagodzińska

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

REDAKTOR „RIHA JOURNAL”

EUROŚRÓDZIEMNOMORSKA FUNDACJA DIALOGU KULTUR IM. ANNY LINDH

WWW.ALPOLSKA.ORG, WWW.EUROMEDALEX.ORG

Powołana w 2005 roku Eurośródziemnomorska Fundacja Dialogu Kultur im. Anny Lindh to organizacja wyjątkowa. Mimo że powołana przez Komisję Europejską i Komitet EUROMED w ramach tak zwanego Procesu Barcelońskiego (obecnie Unia dla Śródziemnomorza – UdŚ), czyli z inicjatywy politycznej, a ciałem monitorującym i podejmującym najważniejsze decyzje jest Rada Gubernatorów (składająca się z przedstawicieli ministerstw spraw zagranicznych państw wspierających Fundację oraz Komisji Europejskiej), Fundacja to przede wszystkim potencjał i siła sieci narodowych – społeczeństw obywatelskich. Sieci, do których należy ponad 3000 organizacji, funkcjonują w 42 państwach Unii dla Śródziemnomorza (27 państwach członkowskich UE, 9 krajach Basenu Morza Śródziemnego oraz Albanii, Chorwacji, Bośni i Hercegowinie, Monako, Czarnogórze i Mauretanii; w 2012 r. swój udział w Unii dla Śródziemnomorza zawiesiła Syria). Wraz z koordynatorami narodowymi oraz Sekretariatem Fundacji w Aleksandrii realizują one kluczowe zadania postawione przed organizacją: promocja wzajemnego zrozumienia i szacunku, walka z rasizmem, ksenofobią oraz wszelkimi przejawami dyskryminacji oraz współpraca kulturalna.

W 2012 roku Fundacja im. Anny Lindh zintensyfikowała prace nad realizacją nowej strategii, która ma stanowić odpowiedź na dynamicznie zmieniającą się sytuację w regionie, zwłaszcza procesy demokratyzacyjne oraz kryzys gospodarczy. Fundacja kontynuowała zatem rozpoczętą w marcu 2011 roku inicjatywę *Believe in Dialogue. Act for Citizenship* (Wierząc w dialog. Działając na rzecz społeczeństwa obywatelskiego), jak również wieloletnie programy z zakresu edukacji i mediów. Rozpoczęto także przygotowania do organizacji Forum Fundacji im. Anny Lindh w Marsylii (które odbyło się w kwietniu 2013 r.) oraz przeprowadzono badania opinii publicznej, które zostaną opracowane i opublikowane w drugiej edycji *Raportu o trendach międzykulturowych*. Ponadto, w lutym 2012 roku Fundacja ogłosiła nabór na pierwszy z kilku konkursów grantowych planowanych na lata 2012–2014.

Działania polskiego koordynatora Fundacji im. Anny Lindh w 2012 roku skupiły się na wielopłaszczyznowym koordynowaniu działań sieci, asystowaniu członkom sieci w ich działaniach oraz promocji dialogu międzykulturowego w regionie, jak również realizacji własnych autorskich projektów. W marcu, w odpowiedzi na ogłoszony konkurs grantowy, została przeprowadzona wideokonferencja z członkami sieci oraz ekspertami z Sekretariatu Fundacji w Aleksandrii. Dzięki bezpośredniemu kontaktowi z osobami dokonującymi ewaluacji projektów członkowie sieci mieli okazję do zadania szczegółowych pytań dotyczących sposobu konstruowania projektów i odpowiadania na poszczególne kwestie zawarte w formularzu aplikacyjnym. W grudniu odbyło się natomiast coroczne spotkanie polskiej sieci z udziałem ponad

40 reprezentantów organizacji należących do sieci oraz Corinne Grassi z Sekretariatu Fundacji, która przedstawiła plany na 2013 rok. Odrębna część spotkania została poświęcona współpracy polsko-tunezyjskiej. Gośćmi specjalnymi byli Marta Górską z Fundacji „Afryka Inaczej” oraz Zied B. Abizid ze stowarzyszenia Association des habitants d’el mourouj 2, którzy zaprezentowali dobre praktyki w realizowaniu projektów polsko-tunezyjskich. Była to wyjątkowa okazja, aby porozmawiać z praktykami, działającymi w regionie, którzy mogli udzielić szczegółowych informacji na temat wyzwań w realizacji wspólnych projektów. Spotkanie polskiej sieci zainaugurowało także nowy wspólny projekt realizowany w 2012 roku w nowej formule. Otwarty konkurs wśród członków sieci ogłoszony przez Sekretariat Fundacji wygrała Fundacja REVERS, która zaproponowała realizację wielowątkowego forum *Razem na rzecz sprawiedliwej przyszłości*, które odbyło się w Gdańsku w marcu 2013 roku.

W 2012 roku rozpoczęto także nowy cykl spotkań regionalnych. 17 maja, we współpracy z Miejskim Centrum Kultury, zorganizowano spotkanie w Bydgoszczy. Ponadto, 15 czerwca koordynator wziął udział w organizowanym przez Związek Miast Polskich seminarium *Finansowanie współpracy partnerskiej* z prezentacją poświęconą Fundacji im. Anny Lindh. Jesienią koordynator przeprowadził szeroką akcję promocyjną skierowaną do polskich miast, które posiadają umowy partnerskie z miejscowościami leżącymi w północnej Afryce albo na Bliskim Wschodzie.

Rok 2012 to także okres szczególnej obecności polskich przedstawicieli w działaniach Fundacji. 26 kwietnia, w Brukseli, podczas spotkania Rady Gubernatorów Fundacji im. Anny Lindh, dokonano wyboru nowego składu Komitetu Doradczego ALF na lata 2012–2014. Prof. dr hab. Jacek Purchla został wybrany na trzyletnią kadencję jako reprezentant Polski. Polacy znaleźli się też wśród laureatów Nagrody Dziennikarskiej Fundacji im. Anny Lindh. Laureatką głównej nagrody została Rima Marrouch, polsko-syryjska dziennikarka wyróżniona za cykl artykułów o konflikcie w Syrii, wyróżnienie zaś przyznano Witoldowi Szablowskiemu za artykuł *Wpuśćcie nas, dranie!* opublikowany w „Gazecie Wyborczej” i poświęcony emigracji z Albanii do krajów Unii Europejskiej.

Działalność koordynatora była możliwa dzięki wsparciu udzielonemu przez Fundację im. Anny Lindh w ramach Network Development Support Scheme.

Więcej informacji: www.alfpolska.org, www.euromedalex.org.

Joanna Sanetra-Szeliga, dr Robert Kusek

KOORDYNATORZY POLSKIEJ SIECI FUNDACJI IM. ANNY LINDH
INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

**PUBLIKACJE
BIBLIOTEKA
CZYTELNIA
PRACOWNIA**

Współczesna architektura norweska 2005–2010

wersja polska, 60 stron, format: 23,3 × 23,3 cm, oprawa broszurowa szyta drutem, ISBN: 978-83-89 273-93-2, projekt i opracowanie graficzne Millstudio.pl

Broszura towarzysząca wystawie przygotowywanej we współpracy z Muzeum Architektury w Oslo. Prócz omówienia projektów prezentowanych na wystawie zawiera eseje Jacka Purchli, Auduna Eckhoffa, Niny Berre, Olego Høeg Gaudernacka, Christera Malmströma i Moniki Rydiger.

Wierność obrazów. René Magritte i fotografia

wersja polsko-francusko-angielska, 124 strony, format: 23,5×27,5 cm,
oprawa twarda, ISBN: 978-83-89 273-94-9, projekt Kuba Sowiński,
opracowanie graficzne Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

Album towarzyszący wystawie fotografii René Magritte'a. Kilkadziesiąt reprodukcji uzupełniają teksty Xaviera Canonne'a, znawcy surrealizmu belgijskiego, Marcela van Jole, historyka i krytyka sztuki, przyjaciela Magritte'a, a także Jacka Purchli, Philippe'a Suinena i Natalii Żak.

Wraz z albumem ukazał się dodatek dla dzieci zatytułowany ABC fotografii w opracowaniu Marty Gaj i Heleny Postawki.

Abc fotografii – dodatek do albumu towarzyszącego wystawie „Wierność obrazów. René Magritte i fotografia”

wersja polska, 24 strony, format: 25×21 cm, oprawa broszurowa szyta
drutem, ISBN: 978-83-89 273-95-6, projekt i opracowanie graficzne Monika
Skoczek

NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma

wersja polska, 60 stron, format: 18 × 26,2 cm, oprawa broszurowa szyta drutem, projekt i opracowanie graficzne Wojtek Kwiecień-Janikowski

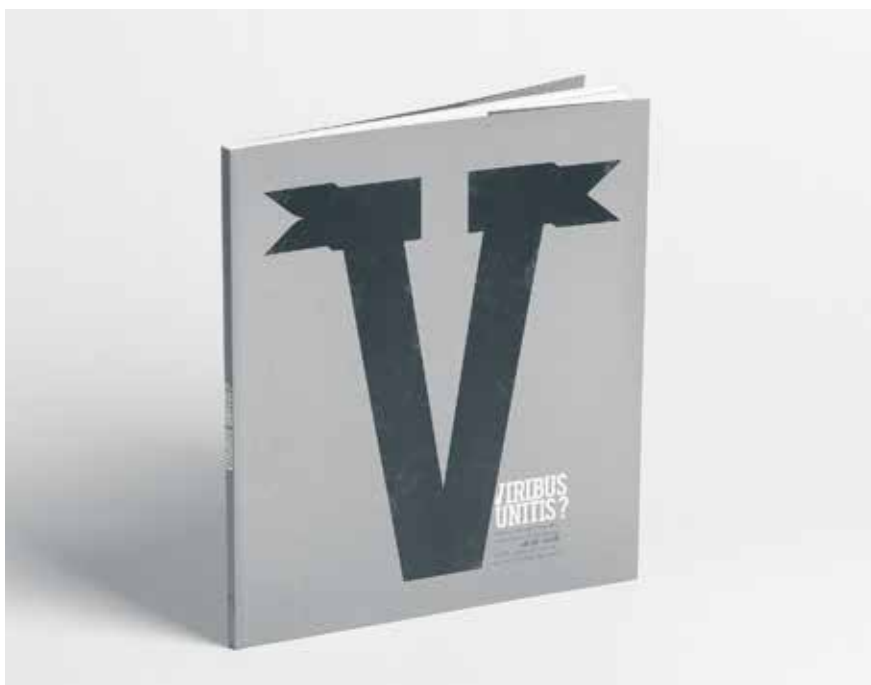
Broszura w wersji polskiej towarzysząca albumowi *Ostzeit – Geschichten aus einem vergangenen Land* wydanemu nakładem Hatje Cantz Verlag i OSTKREUZ. Broszura zawiera eseje Jacka Purchli, Moniki Rydiger, Marcusa Jauera, Alexandra Osanga, Ingo Schulzego, Wolfganga Kila, a także noty o fotografiach współtworzących wystawę i agencję OSTKREUZ.

Andy Warhol. Konteksty

wersja polsko-angielska, 112 stron, format: 23,5×27,5 cm, oprawa miękka,
ISBN: 978-83-63463-01-4, projekt i opracowanie graficzne Agnieszka Łakoma

Album towarzyszący wystawie pod tym samym tytułem. Kilkanaście reprodukcji uzupełniają teksty Jacka Purchli, Grzegorza Dziamskiego, Marii Hussakowskiej-Szyszek, Małgorzaty Smorąg-Różyckiej, Natalii Żak i Heleny Postawki-Lech.

VIRIBUS UNITIS? Polscy parlamentarzyści w monarchii habsburskiej 1848–1918

wersja polsko-angielska, 128 stron, format: 23,5×27,5 cm, oprawa miękka ze skrzydełkami, ISBN: 978-83-89 273-99-4, projekt i opracowanie graficzne Danuta Słomczyńska (Ptasia 30 – Pracownia projektowo-dekoratorska)

Książka towarzysząca wystawie pod tym samym tytułem.

Udział Polaków z Galicji w działalności parlamentu wiedeńskiego można podsumować dewizą cesarza Franciszka Józefa I: VIRIBUS UNITIS, czyli „wspólnymi siłami” – to hasło, które uznali za swój plan polityczny również Polacy w Galicji. Album zawiera eseje wybitnych historyków, które są poświęcone temu ostatniemu, wielkiemu rozdziałowi historii monarchii habsburskiej. To opowieść o ludziach, którzy spisek i powstanie odpokutowali w kazamatach Kufsteinu i Spielbergu, a po wyjściu na wolność postanowili walczyć o Polskę metodami parlamentarnymi. Nie z bronią w ręku, ale poprzez pracę organiczną i projekt polityczny realizowany w ramach obcego porządku konstytucyjnego.

Książce towarzyszy płyta CD z niezwyklej kolekcją sprawozdań sejmowych, pism urzędowych, wniosków, zdjęć i rysunków z lat 1848–1918, a także z fragmentami życiorysów polskich parlamentarzystów, którzy często pełnili kluczowe funkcje polityczne w monarchii Habsburgów.

The 1st Heritage Forum of Central Europe

wersja angielska, 280 stron, 67 kolorowych fotografii oraz tabele, mapy i wykresy, format: 17×24 cm, oprawa miękka ze skrzydełkami, ISBN: 978-83-89 273-96-3, projekt Wojtek Kwiecień-Janikowski, opracowanie graficzne Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

Publikacja podsumowująca 1 Forum Dziedzictwa Europy Środkowej, które odbyło się w dniach 7–9 lipca 2011 roku. Forum to inicjatywa MCK, stworzona nie tylko po to, aby wzbogacić dialog sąsiadów o wspólnym dziedzictwie, ale przede wszystkim, aby stało się ważnym głosem Europy Środkowej w globalnej debacie o ochronie patrymonium kulturowego w warunkach gwałtownej zmiany. Pierwsza edycja Forum stała się okazją do kompleksowego podsumowania dwudziestu lat transformacji w kulturze i dziedzictwie w regionie oraz do wskazania wspólnych problemów i nowych wyzwań w tym zakresie. Autorzy zamieszczonych w publikacji artykułów: Jurij Andruchowycz, Tamás Fejérdy, Árpád Furu, Pavel Gregor, Pavol Ižvolt, Anna Karwińska, Csaba G. Kiss, Katarína Kosová, Catherine Leonard, Kristína Markušová, Piotr Napierała, Beata K. Nykiel, Petr Pavelec, Jacek Purchla, Michaela Ryšková, Simona Škrabec, Gábor Sonkoly, Gábor Soós, Josef Štulc, Jiří Vajčner, István Varga, Magda Vášáryová.

Emil Brix

Z powrotem w Europie Środkowej

wersja polska, 232 strony, format: 17×22 cm, oprawa twarda,
ISBN 978-83-89 273-97-0, projekt Kuba Sowiński, opracowanie graficzne
Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), seria Biblioteka Europy Środka pod
redakcją Jacka Purchli

Eseje zebrane w tomie skupiają się na oddziaływaniu tradycji i pluralizmu na wspólne życie mieszkańców Europy Środkowej i całego kontynentu, począwszy od schyłku monarchii habsburskiej, na współczesnych kwestiach sąsiedzkich kończąc. Powstały na przestrzeni ponad dwudziestu ostatnich lat i dają wgląd w możliwości i potrzebę ponownego odkrywania kulturowej tożsamości Europy z perspektywy skutecznego przezwyciężenia różnic Wschodu i Zachodu. Pokojowe demokratyczne rewolucje, jakie dokonały się w Europie Środkowo-Wschodniej w 1989 roku, po raz pierwszy w historii dały szansę na wykształcenie się wspólnej wizji Europy. Dziedzictwo kulturowe Europy Środkowej spełnia wszystkie warunki, aby stać się przekonującą jej ideą. Kulturotwórcze oddziaływanie tego obszaru polega na doświadczeniu, że różnice kulturowe stanowią o sile jej społeczeństw.

Andrzej Tomaszewski

Ku nowej filozofii dziedzictwa

wersja polska, 376 stron, format: 17×22 cm, oprawa twarda,
ISBN: 978-83-63 463-00-7, projekt Kuba Sowiński,
opracowanie graficzne Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

Profesor Andrzej Tomaszewski to jedna z najbardziej rozpoznawalnych w świecie osobistości polskiej ochrony i konserwacji zabytków przełomu xx i xxi wieku. Przez całe życie związany z Warszawą – miastem tak ciężko doświadczonym przez los – nie tylko nie uległ nacjonalizmowi kulturowemu charakterystycznemu dla Europy Środkowej, ale stał się powszechnie szanowanym budowniczym mostów – prawdziwym pontifeksem. Książka gromadząca artykuły i eseje profesora Andrzeja Tomaszewskiego inicjuje serię wydawniczą poświęconą poszukiwaniom nowej filozofii dziedzictwa, z nadzieją, że stanowić ona będzie znakomity zaczyn kolejnych debat i refleksji nad fascynującym pytaniem o przyszłość naszej przeszłości.

Praca zbiorowa, Jan K. Ostrowski (red. nauk.)

**Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego
Część I, tom 20**

wersja polska, 858 stron, 1024 fotografii czarno-białych i kolorowych,
format: 25×17,5 cm, oprawa twarda, ISBN: 978-83-63463-02-1,
projekt i opracowanie graficzne Tomasz Kulawik

Publikacja stanowi bezpośrednią kontynuację tomu 19 części I serii Materiały do Dziejów Sztuki Sakralnej na Ziemiach Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej, wydanej w roku 2011, i zawiera opracowania lwowskich zespołów kościelno-klasztornych: Bernardynów, Dominikanów (Bożego Ciała i św. Marii Magdaleny), Jezuitów oraz Karmelitów (pierwotnie bosych, od końca wieku XVIII – trzewickowych). Klasztor Dominikanów pw. Bożego Ciała ma metrykę czternasto-, a Bernardynów piętnastowieczną, ale należące do nich budowle (z wyjątkiem gotyckich partii klasztoru Dominikanów) powstały w epoce nowożytnej, podobnie jak wszystkie pozostałe opracowane zabytki.

Praca zbiorowa, Maria Kałamajska-Saeed (red. nauk.)

Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa trockiego

Część IV, tom 1

wersja polska, 596 stron, 656 fotografii czarno-białych i kolorowych,
format: 25×17,5 cm, oprawa twarda, ISBN: 978-83-89 273-98-7,
projekt i opracowanie graficzne Tomasz Kulawik

Tom inauguracyjny IV część serii Materiały do Dziejów Sztuki Sakralnej na Ziemiach Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej poświęconej dawnemu województwu trockiemu w ramach dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Publikacja zawiera monografie świątyń Grodna: kościoła pw. Znalezienia Krzyża Świętego i klasztoru Bernardynów oraz kościoła pw. Zwiastowania NMP i klasztoru Brygidek.

Praca zbiorowa, Robert Kusek, Joanna Sanetra-Szeliga (red. nauk.)

Czy Polska leży nad Morzem Śródziemnym?

wersja polsko-angielska, 566 stron, publikacja ilustrowana mapami i fotografiami, format: 24 × 22 cm, oprawa miękka ze skrzydełkami, ISBN: 978-83-63 463-00-7, projekt i opracowanie graficzne Krzysztof Radoszek (Magister Lemur)

Ciekawy obraz relacji politycznych i kulturowych, trwających przez wieki i mających znaczny wpływ na kulturę i historię Polski i Europy Środkowej. Wszak wpływ Śródziemnomorza na naszą kulturę i tożsamość miał znaczenie zasadnicze, przesądzające o naszym rozwoju cywilizacyjnym i w tym sensie nie można zrozumieć Europy Środkowej i Polski bez Morza Śródziemnego. Obraz tych kulturowych racji kreślą między innymi: Jerzy Axer, Adam Balcer, Irith Cherniavsky, Marek Dziekan, Anat Lapidot-Firilla, Tuomo Melasuo, Jacek Purchla, Anna Raduchowska-Brochwicz, Magdalena Ujma. Jest to kolejna w serii publikacji wydawanych przez MCK pod egidą Eurośródziemnomorskiej Fundacji Dialogu Kultur im. Anny Lindh.

„Herito”, nr 6
Kultura i polityka

wersja polsko-angielska, 208 stron, format: 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN 2082-310X, projekt Kuba Sowiński, opracowanie graficzne Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

Sztuka jako spontaniczna wypowiedź życia stawia zadania nauce i etyce, nie odwrotnie – pisał Bruno Schulz – gdyby miała tylko potwierdzać, byłaby niepotrzebna. Twierdzenie to pozostanie tak samo prawdziwe również wtedy, gdy w miejsce nauki i etyki wstawimy politykę i władzę.

Ideał ideałem, a dzieje ludzkości przynoszą wystarczająco dowodów na coś, co Anda Rottenberg nazywa zasadą wspomagania. Wszak artyści wspomagali talentami niejednen reżim, ale też niejednen upadek tyrana odbył się przy ich udziale. A jeśli władza sztuki może być równie atrakcyjna jak każda inna forma władzy? Mariaż kultury z polityką w rozmaitych odcieniach analizują Jekatierina Andriejewa, Ivan Čolović, Andrzej Wajda, Janusz Sepioł, Bożena Gierat-Bieroń, Katarzyna Jagodzińska i Żanna Komar.

Ponadto Joanna Sanetra-Szeliga pisze o Europejskiej Stolicy Kultury Maribor 2012 i rozmawia ze współtwórcami jej programu: Suzaną Žilič Fišer oraz Mitją Čanderem. Joan Roca i Albert przedstawia Muzeum Historii Barcelony. Anna Saciuk-Gąsowska, Zoltán Gyalóky, Jiří Fajt, Wojciech Wilczyk i Beata Nykiel dzielą się wrażeniami ze środkowoeuropejskich wystaw i lektur. Drago Jančar pisze o niepoprawności politycznej Iva Andrića.

„Herito”, nr 7**Opowieści z krajów, których już nie ma**

wersja polsko-angielska, 200 stron, format: 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN 2082-310X, projekt Kuba Sowiński, opracowanie graficzne Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

W roku 1989 Polska graniczyła z trzema krajami. Kilka lat później żadnego z nich już nie było. Pamiętnej jesieni spełniało się marzenie Milana Kundery, aby kraje naszej części Europy powróciły ze Wschodu, dokąd niesłusznie trafiły, tam, gdzie być powinny – jeśli nie na Zachodzie to przynajmniej w Środku. Na mapie zaczęły pojawiać się kraje wyswobodzone z niechcianych związków. Wiemy, jak różne były to rozejścia, w jakich okolicznościach Czechosłowacja, Jugosławia, NRD czy ZSRR przechodziły do historii. Rozsądek podpowiadał, że tak być musi, bo państwa te od początku były niewłaściwie skonstruowane, a mimo to... spędziliśmy przecież z nimi i w nich sporą część życia! A dziś? Czy czas, który upłynął, sprzyja trzeźwej ocenie, czy raczej zabarwia wspomnienia nostalgią?

Opowieściami o krajach, których już nie ma, dzielą się między innymi Ivan Čolović, Wolfgang Engler, Nicolas GrosPierre, Drago Jančar, Miljenko Jergović, Detlef Kurth, Monika Rydiger, Simona Škrabec, Magda Vášáryová, Stefan Wolle.

„Herito”, nr 8**Narody – historia i pamięć**

wersja polsko-angielska, 224 strony, format: 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, issn 2082-310X, projekt Kuba Sowiński, opracowanie graficzne Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

O narodach w kontekście historii i pamięci piszą Miroslav Hroch, Aleksandr Lipatow, Zdzisław Najder, Robert Traba, Wojciech Wilczyk. Z Krzysztofem Czyżewskim, dyrektorem artystycznym Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016, rozmawia Joanna Sanetra-Szeliga; Agnieszka Zabłocka-Kos analizuje ideę i konkurs Muzeum Bauhausu w Weimarze; Katarzyna Jagodzińska pisze o niedoszłym gmachu warszawskiego Muzeum Sztuki Współczesnej, a fiasko tego projektu komentują Piotr Piotrowski i Jarosław Suchan.

Refleksjami z lektur i wystaw dzielą się Maria Poprzęcka, Łukasz Galusek i Magdalena Ujma, Maciej Czerwiński i Paweł Jarosz. Numer zamykają eseje o krajobrazie Prus Wschodnich i zaginionym Królewcu Janusza Sepioła oraz o kolekcjonerach sztuki w dawnej Łodzi Dariusza Kacprzaka.

„Herito”, nr 9**Słowacja – Slovensko – Slovakia**

wersja polsko-angielska, 240 stron, format: 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN 2082-310X, projekt Kuba Sowiński, opracowanie graficzne Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

Pierwszy tematyczny numer poświęcony w całości jednemu krajowi – Słowacji, stworzony z intencją, aby pośród swoich bliższych i dalszych sąsiadów Słowacja i jej kultura były nie tylko lepiej widoczne, ale i lepiej rozumiane.

O historii i współczesności Słowaków odzwierciedlonych w kulturze i w tożsamości piszą między innymi: Vladimír Beskíd, Dana Bořutová, Juraj Buzalka, Magdalena Bystrzak, Rudolf Chmel, Mária Ferenčuhová, Naďa Hrčková, Andrzej S. Jagodziński, Ľubica Kobová, Milan Lasica, Rafał Majerek, Peter Michalík, Miroslav Michela, Maria Pötzlová-Malíková, Magda Vášáryová.

BIBLIOTEKA NAUKOWA MCK I CZYTELNI ROLANDA BERGERA

Zgodnie z profilem działalności naukowej i edukacyjnej mck specjalistyczna biblioteka gromadzi wydawnictwa dotyczące szeroko pojętych zagadnień dziedzictwa i kultury. Są wśród nich czasopisma artystyczne, katalogi wystaw, publikacje (w tym monografie) z zakresu urbanistyki i architektury, zarządzania dziedzictwem, sztuki, etnografii i tradycji regionów Europy, ochrony mniejszości itp., jak również publikacje obcojęzyczne o Polsce i Europie. Znaczną część księgozbioru stanowią czasopisma oraz kolekcja galicjanów. Wiele zgromadzonych książek, fachowych czasopism czy niepublikowanych opracowań to pozycje uniikatowe, będące niejednokrotnie jedynymi egzemplarzami w Polsce. W roku 2012 biblioteka wzbogaciła się o 2418 dzieł pozyskanych w drodze zakupów, darowizn i wymiany, wskutek czego całkowita liczba woluminów w księgozbiorze wzrosła do 28 535. W bibliotece mck znajdują się między innymi księgozbiory Pracowni Konserwacji Zabytków (5040 jedn. inw.), dr. Mariana Korneckiego (1682 jedn. inw.), częściowy księgozbiór prof. Jacka Woźniakowskiego 784 jedn. inw.), znaczna część księgozbioru prof. Lecha Kalinowskiego (632 jedn. inw.), judaika ze zbiorów dr Izabelli Rejduch-Samkowej (94 jedn. inw.) oraz darowana przez rodzinę część księgozbioru prof. Andrzeja Tomaszewskiego (1562 jedn. inw.).

W roku 2012 w czytelni biblioteki kontynuowano udostępnianie trzech zagranicznych baz danych: jstor, Central and East European Online Library i Humanities e-book. Bazy te umożliwiają dostęp do elektronicznych wersji pełnych tekstów artykułów z czasopism naukowych oraz do książek elektronicznych. Największym powodzeniem cieszy się, podobnie jak w latach poprzednich, baza jstor (kolekcje artykułów z dziedziny humanistyki).

W bibliotece mck można również korzystać z baz na płytach CD-ROM: Allgemeines Künstlerlexikon, Belser Lexikon der Kunst- und Stilgeschichte i Encyclopaedia Britannica 2007.

Zbiory biblioteki mck są katalogowane w systemie VTLS/Virtua, we współpracy z Narodowym Uniwersalnym Katalogiem Centralnym (NUKAT). Z księgozbioru można korzystać w czytelni, która dysponuje 10 stanowiskami pracy oraz stanowiskami komputerowymi. Sprawne wyszukiwanie publikacji umożliwia katalog elektroniczny (<http://katalog.mck.kzb.krakow.pl>), znajdujący się we wspólnej bazie krakowskich bibliotek naukowych (KRAK8: AMUZ., UR, ASP, AWF, PAU/PAN, PWST, ISIEZ PAN i MCK).

W roku 2012 z księgozbioru Biblioteki Naukowej mck i Czytelni Rolanda Bergera skorzystało 4461 czytelników.

Anna Strzebońska

BIBLIOTEKA NAUKOWA MCK

PRACOWNIA DOKUMENTACJI

Od roku 2011 w Międzynarodowym Centrum Kultury działa Pracownia Dokumentacji.

Pierwszym obszarem działań Pracowni jest gromadzenie, digitalizowanie i dokumentowanie bieżącej i przeszłej aktywności mck. W Pracowni można skorzystać z kilku wyposażonych w katalog stanowisk komputerowych i zapoznać się ze zdjęciami, z nagraniami, drukami ulotnymi i plakatami prezentującymi dorobek Centrum, z publikacjami mck oraz wybranymi pracami dyplomowymi absolwentów studiów podyplomowych Akademia Dziedzictwa. Personel pracowni służy też wszelką pomocą oraz wiedzą na temat historii i działalności mck.

Drugą płaszczyzną aktywności Pracowni jest kwerenda materiałów związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego na świecie, współpracą międzynarodową w dziedzinie kultury i dziedzictwa, uczestnictwem mck w międzynarodowych sieciach (takich jak CIHA, RIHA, Europa Nostra, ENCATC, CultureActionEurope), polityką kulturalną Unii Europejskiej, szczególnie Europejskimi Stolicami Kultury, współpracą z organizacjami międzynarodowymi (takimi jak UNESCO, Rada Europy, INTACH), dialogiem międzykulturowym, zwłaszcza Eurośródziemnomorską Fundacją Dialogu Kultur im. Anny Lindh. Pracownia pozyskuje, przechowuje i udostępnia raporty instytucji kultury, konwencje i karty dotyczące dziedzictwa kulturowego oraz opracowania związane z kulturą i dziedzictwem Europy Środkowej. Zapraszamy wszystkie instytucje zajmujące się pokrewną działalnością do przesyłania informacji i materiałów na temat swojej pracy. O szczególnie interesujących nabytkach i nowościach informujemy w newsletterze mck.

Z częścią materiałów dotyczących wydarzeń mck można się zapoznać na stronie internetowej panorama.mck.krakow.pl, na której można również zwiedzić wirtualną wystawę *Panorama dwudziestolecia mck*.

Do Pracowni Dokumentacji zapraszamy po wcześniejszym umówieniu telefonicznym (12 42 42 878, 831) bądź pocztą elektroniczną (pracownia@mck.krakow.pl).

Ewa Nosal

PRACOWNIA DOKUMENTACJI

PARTNERZY MECENASI SPONSORZY

Prof. Jacek Purchla oraz Sławomir Wilk, Orange Polska

Promocja wystawy *NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma*

PROMOCJA, WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI I PARTNERAMI

Tworzeniu programu mck towarzyszy budowanie planów promocji oraz zdobywanie partnerów i patronów medialnych do wydarzeń. Zależy nam bowiem na tym, aby jak najszerzej upowszechniać wartości promowane przez naszą instytucję. Systematycznie pracujemy nad budowaniem relacji z dziennikarzami, specjalnie dla nich organizujemy konferencje prasowe i spotkania.

W 2012 roku starania te zaowocowały szeroką obecnością w mediach – w sumie ukazało się ponad 3 tysiące informacji o działalności mck. W tworzonych i wysyłanych regularnie informacjach prasowych oraz newsletterach prezentowaliśmy nie tylko wystawy, ale także międzynarodowe projekty i programy badawcze, współpracę z ważnymi instytucjami i partnerami z Europy i świata.

Dbamy, aby nasze wydarzenia były prezentowane zarówno w wydawanych przez nas dwumiesięcznych programach, drukach ulotnych, na plakatach, jak i na nośnikach reklamy zewnętrznej. Informacje o działalności mck były obecne w prasie lokalnej i ogólnopolskiej, na antenie rozgłośni radiowych, na portalach internetowych, takich jak Wirtualna Polska, Onet czy Interia, a także tych zajmujących się tematyką kulturalną, miejską, edukacyjną, historyczną. W 2012 roku przygotowaliśmy również kilkustronicowe dodatki do gazet, w których prezentowaliśmy wystawy, dając każdej z nich szeroki kontekst.

Najbardziej interesujące materiały filmowe, rejestrujące wydarzenia mck, zamieszczamy na naszej stronie internetowej, wstawiamy na własny kanał na YouTube oraz na zainteresowane portale. Informacje o wystawach emitowała telewizja lokalna, a niektóre – *Polowanie na awangardę*, *Zakazana sztuka w Trzeciej Rzeszy*, *NRD. Opowieści z kraju, którego już nie ma* oraz *Andy Warhol. Konteksty* – gościły także w programach ogólnopolskich. Zwiastuny wydarzeń mck były pokazywane na ekranach w środkach komunikacji publicznej w Krakowie i Łodzi oraz na ekranie umieszczonym na fasadzie Teatru Bagatela.

Przygotowane i dostępne na stronie mck wirtualne zwiedzanie wystawy *Polowanie na awangardę* nie tylko rozszerzyło grupę jej odbiorców, ale także pozwoliło zachować ją dla przyszłych pokoleń. Chętnie wykorzystujemy nie tylko nowe technologie, ale także nowe media, nasze posty na profilu mck na Facebooku „polubiło” już 7 tysięcy osób!

Na spotkaniu, które odbyło się 25 stycznia, Międzynarodowe Centrum Kultury podziękowało swoim Przyjaciołom i Partnerom za współpracę w 2012 roku. Obecni byli na nim przedstawiciele instytucji, z którymi mck współpracowało w roku 2011 – osobistości ze świata kultury, nauki, przedstawiciele korpusu dyplomatycznego, władze miasta i województwa, patroni medialni oraz mecenasi i sponsorzy, których wsparcie pomogło zrealizować ubiegłoroczny program na bardzo wysokim poziomie artystycznym. Prof. Jacek Purchla wręczył pamiątkowe dyplomy i statuetki kruków – symbolizujących siedzibę mck, kamienicę „Pod Kruki” – firmom: Kraków Airport, Fundacja Kronenberga przy banku Citi Handlowy, Fundacja Orange, a także Bankowi DnB NORD i firmie Coca-Cola.

Edyta Gajewska

OŚRODEK KOMUNIKACJI

PARTNERZY, MECENASI I SPONSORZY MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

STYCZEŃ – GRUDZIEŃ 2012

Akademia Sztuk Pięknych im. Jana
Matejki w Krakowie
Ambasada Królestwa Niderlandów
Ambasada Królestwa Norwegii
Associazione Civita
Associazione Italo-Polacca Padova
Austrian State Archives
Bank DnB NORD
Benjamin Moore Paints
Biuro Regionu Brukseli Stolicy
Brussels Airlines
Buchsteiner Art Management
Canson
Cartoon Trabants
Centrum Badań Historycznych PAN
w Berlinie
Centrum Kultury i Języka
Rosyjskiego Uniwersytetu
Pedagogicznego w Krakowie
Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu
i Porozumienia w Warszawie
Coca-Cola
Cukiernia Michalscy
Das Archiv des österreichischen
Parlaments
Delegatura Wspólnoty Francuskiej
i Regionu Walonii
Dmitry Likhachev Foundation
Donimirski Boutique Hotels
EMPIK
European Network of Cultural
Administration Training Centers
(ENCATC)
European Union Institute in Japan,
Tokyo
Eurośródziemnomorska Fundacja
Dialogu Kultur im. Anny Lindh

Fundacja Bankowa im. Leopolda
Kronenberga przy banku Citi
Handlowy
Fundacja CZASU KULTURY
Fundacja Międzynarodowe Centrum
Kultury
Fundacja na rzecz Nauki Polskiej
Fundacja Orange
Fundacja Ośrodka KARTA
Fundacja Shalom („Cwiszn”)
Fundacja Współpracy
Polsko-Niemieckiej
Galeria Kazimierz
Galeria Morawska w Brnie
Gmina Miejska Kraków
Goethe Institut w Krakowie
Gyula Forster National Centre for
Cultural Heritage Management,
Budapeszt
Hamelin Polska
Hotel Polski „Pod Białym Orłem”
Indian Council for Cultural Relations
Indian National Trust for Art and
Cultural Heritage
Instytut Filologii Słowiańskiej UJ
Instytut Polski w Bratysławie
Instytut Polski w Mińsku
Instytut Polski w Sankt Petersburgu
Instytut Sztuki Słowackiej Akademii
Nauk
International Association of Research
Institutes in the History of Art (RIHA)
Izba Przemysłowo-Handlowa
w Krakowie
Katedra Historii Sztuki
Uniwersytetu Komeńskiego
w Bratysławie

Kolegium Europy Wschodniej we Wrocławiu („Nowa Europa Wschodnia”)	Polskie Towarzystwo Historyczne oddział w Krakowie
Komisja Wspólnotowa Francuska Regionu Stołecznego Brukseli	Pracownia Fotografii Cyfrowej – Henryk Ostrowski
Konsulat Generalny Republiki Słowackiej w Krakowie	Przedsiębiorstwo Fair Play
Konsulat Generalny RP w Kaliningradzie	Przedstawicielstwo Rządu Flandrii w Polsce
Konsulat Generalny USA w Krakowie	Rosyjskaja Akademia Narodnego Chozjajstwa i Gosudarstwiennoj Służby pri Priezidientie Rossijskoj Fiedieracii, Kaliningradskaja filiał
Konsulat Honorowy Republiki Chorwacji w Krakowie	Rostworowski Gallery
Krakow Airport	Rząd Regionu Walonii
Krakowskie Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami	Rząd Wspólnoty Francuskiej Belgii
Landschaftsverband Rheinland LVR	Smak Sztuki
Local Heroes	Spółeczny Instytut Wydawniczy ZNAK
„Magyar Lettre Internationale”	Stacja Naukowa PAN w Wiedniu
Małopolska Szkoła Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie	Stowarzyszenie Międzynarodowe Triennale Grafiki
Miesiąc Fotografii w Krakowie 2012	Stowarzyszenie na rzecz Ochrony Krajobrazu Kulturowego Mazur „Sadyba”
Międzynarodowy Fundusz Wyszegradzki	Szkoła Wizażu i Stylizacji „Artystyczna Alternatywa”
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP	Tam’Tam – Sezon Kultury NPW w Polsce 2011/2012
Ministerstwo Kultury Republiki Czeskiej	Taube Foundation
Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP	Telewizja M
Na Czasie Sp. z o.o.	Tribeca Coffee
Narodowe Centrum Kultury	Urząd Ochrony Zabytków Republiki Słowackiej
Narodowe Centrum Nauki	Via Cultura, Bratysława
Narodowe Muzeum Sztuki, Architektury i Projektowania w Oslo	VideoBoard
Opactwo Benedyktynów w Tyńcu	Włoski Instytut Kultury w Krakowie
Ośrodek „Pogranicze – kultur, sztuk, narodów” w Sejnach	Wydawnictwo Egmont
Paweł Wodnicki Studio Fotograficzne	Wydawnictwo Media Rodzina
PKPP Lewiatan	Wydawnictwo Universitas
	Zoya Museum, Modra, Słowacja

Patroni medialni

AMS	Krakow24.tv
Art&Business	The Krakow Post
cracow-life	Magiczny Kraków
czasdzieci.pl	„Miasto Kobiet”
e-krakow	Polski Portal Kultury O.pl
e-splot	PRoto
„Gazeta Wyborcza”	Radio Kraków Małopolska
„Herito”	„Tygodnik Powszechny”
„Karnet”	TVP KRAKÓW

ANEKS

RADA PROGRAMOWA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

KADENCJA 2010–2013

Andrzej Rottermund – przewodniczący

Andrzej Chwalba

Wojciech Czech

Paweł Jaskanis

Adolf Juzwenko

Jerzy Mikułowski-Pomorski

Maria Poprzęcka

Mykoła Riabczuk

Janusz Sepioł

Monika Smoleń

Andrzej Tomaszewski

Robert Traba

Magdaléna Vášáryová

Andrzej Wajda

Jerzy Wyrozumski

Posiedzenie Rady Programowej MCK w styczniu 2012 roku

STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

DYREKCJA

Dyrektor

Jacek Purchla

Zastępca Dyrektora ds. Programowych

Agata Wąsowska-Pawlik

Zastępca Dyrektora ds. Organizacyjnych

Anna Gawron

Zastępca Dyrektora ds. Administracyjnych

Ryszard Błachut

Główna Księgowa

Maria Biel

ZESPÓŁ

Instytut Dziedzictwa Europejskiego

Krzysztof Broński (zastępca Kierownika), Beata Nykiel (zastępca Kierownika)

Katarzyna Jagodzińska, Anna Kępińska, Żanna Komar,

Joanna Sanetra-Szeliga, Ewa Wojtoń (do x)

Biblioteka Naukowa MCK i Czytelnia Rolanda Bergera: Magdalena Spyrka,

Anna Strzebońska, Teresa Stupnicka-Kępińska

Pracownia Dokumentacji: Ewa Czarnecka, Ewa Nosal

Galeria MCK

Regina Pytlik (Kierownik)

Agnieszka Adamczak, Karolina Grabarczyk-Chocholek, Helena Postawka-Lech,

Monika Rydiger, Anna Stec (od ix), Anna Śliwa, Natalia Żak

Wydawnictwo MCK

Łukasz Galusek (Kierownik)

Agnieszka Antos, Marcin Biernat (od III), Marzena Daszewska,

Magdalena Petryna, Anna Sawłowicz

Ośrodek Edukacji – Akademia Dziedzictwa

Michał Wiśniewski (Kierownik)

Anna Depowska, Barbara Szyper, Ewa Wojtoń (od XI)

Ośrodek Komunikacji

Joanna Hojda-Pepaś (Kierownik)

Edyta Gajewska, Miranda Jędrzejowska, Monika Skoczek, Magdalena Wrońska-Sudoł

Biuro Organizacyjne

Barbara Bańka (Kierownik)

Anna Jakubiak, Barbara Kołacz, Magdalena Link-Lenczowska, Jolanta Szymanek (Archiwum)

Biuro Administracji

Piotr Bąk (Kierownik)

Zbigniew Bednarz, Elżbieta Hajdas, Roman Kawalec, Daniel Krawczyk, Marek Krawczyk, Antoni Michalik, Janusz Ogonowski (Koordynator ds. Zespołu Konferencyjnego), Grażyna Sanak, Sylwia Żmuda-Żelazny

Biuro Finansowo-Księgowe

Marzena Krawczyk (od X), Barbara Sendor

Stanowisko ds. Zamówień Publicznych

Alina Drozd

Radcy Prawni

Andrzej Kulczycki, Andrzej Matlak

STATUT MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

ZAŁĄCZNIK DO ZARZĄDZENIA MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO Z DNIA 6 WRZEŚNIA 2007

ROZDZIAŁ I • POSTANOWIENIA OGÓLNE

- § 1** Międzynarodowe Centrum Kultury, zwane dalej „Centrum”, jest państwową instytucją kultury działającą w szczególności na podstawie:
- 1) ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (DzU z 2002 r., nr 13, poz. 123, z późn. zm.* zwanej dalej „ustawą”;
 - 2) zarządzenia nr 11 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie utworzenia Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie, zmienionego zarządzeniem nr 18 z dnia 6 lipca 1992 r. oraz zarządzeniem nr 27 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 18 maja 1995 r.;
 - 3) niniejszego statutu.
- § 2**
1. Siedzibą Centrum jest miasto Kraków.
 2. Terenem działania Centrum jest terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zagranica.
- § 3** Centrum podlega ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwanemu dalej „Ministrem”.

ROZDZIAŁ II • CELE I ZADANIA

- § 4** Centrum jest instytucją kultury o charakterze naukowo-badawczym, edukacyjnym i informacyjnym.
- § 5** Celem działania Centrum jest wspieranie współpracy oraz integracji kulturalnej Europy i ochrony jej dziedzictwa kulturowego poprzez:
- 1) prowadzenie badań i studiów nad dziedzictwem europejskim ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a) przestrzeni kulturowej Europy Środkowej i Wschodniej,
 - b) zjawiska wielokulturowości i przenikania kultur,
 - c) polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą,
 - d) zarządzania dziedzictwem;

* Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w DzU z 2002 r., nr 41, poz. 364, z 2003 r., nr 96, poz. 874, nr 162, poz. 1568 i nr 213, poz. 2081, z 2004 r., nr 11, poz. 96 i nr 261, poz. 2598, z 2005 r., nr 131, poz. 1091, nr 132, poz. 1111, oraz z 2006 r., nr 227, poz. 1658.

- 2) edukację na rzecz Europy, prowadzoną w ramach tematyki obejmującej zakres działalności Centrum;
- 3) działalność promocyjną i informacyjną dotyczącą wszelkich dziedzin kultury europejskiej.

§ 6 Do zadań Centrum należą w szczególności:

- 1) organizowanie i udział w badaniach naukowych w zakresie dziedzictwa kulturowego oraz propagowanie ich wyników;
- 2) inspirowanie współpracy instytucji o charakterze naukowym i kulturalnym w zakresie ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego Polski i Europy;
- 3) organizowanie wystaw w galerii własnej i innych miejscach w kraju i za granicą;
- 4) organizowanie i realizowanie programów edukacyjnych, a zwłaszcza Akademii Dziedzictwa;
- 5) działalność wydawnicza i prowadzenie specjalistycznej biblioteki;
- 6) zbieranie, dokumentowanie i upowszechnianie informacji dotyczących dziedzictwa kulturowego Polski i Europy.

ROZDZIAŁ III • ZARZĄDZANIE I ORGANIZACJA

-
- § 7**
1. Działalnością Centrum kieruje dyrektor powoływany i odwoływany przez Ministra.
 2. Zastępców dyrektora powołuje i odwołuje dyrektor.

-
- § 8** Do obowiązków dyrektora Centrum należy w szczególności:
- 1) kierowanie pracami Centrum oraz nadzór nad majątkiem przekazanym mu w zarząd;
 - 2) decydowanie o celowości wydatków i zarządzanie wypłat w ramach zatwierdzonego budżetu;
 - 3) decydowanie o przyjmowaniu zapisów i darowizn oraz przyjmowaniu i przekazywaniu depozytów;
 - 4) zawieranie umów o pracę, umów zlecenia i umów o dzieło oraz decydowanie w sprawach osobowych;
 - 5) reprezentowanie Centrum na zewnątrz.

-
- § 9**
1. W skład Centrum wchodzi następujące komórki organizacyjne:
 - 1) Biuro Organizacyjne;
 - 2) Biuro Administracji;
 - 3) Biuro Finansowo-Księgowe;
 - 4) Instytut Dziedzictwa Europejskiego;
 - 5) Ośrodek Wystaw i Wydawnictw;
 - 6) Ośrodek Edukacji – Akademia Dziedzictwa;
 - 7) Ośrodek Strategii i Komunikacji.
 2. Dyrektor Centrum może tworzyć, łączyć, dzielić i likwidować komórki organizacyjne Centrum.

- § 10**
1. Organizację wewnętrzną Centrum, w tym szczegółowy zakres działania komórek organizacyjnych oraz podział kompetencji między dyrektorem Centrum i zastępcami dyrektora, określa regulamin organizacyjny nadany przez dyrektora Centrum, z zastrzeżeniem art. 13 ust. 3 ustawy.
 2. Zmiany regulaminu organizacyjnego dokonywane są w trybie określonym w ust. 1.

ROZDZIAŁ IV • RADA PROGRAMOWA

- § 11**
1. W Centrum działa Rada Programowa, zwana dalej „Radą”, jako organ doradczy i opiniodawczy dyrektora Centrum.
 2. W skład Rady wchodzi od 10 do 15 członków (w tym delegowany przez Ministra jego przedstawiciel), powoływanych i odwoływanych przez dyrektora Centrum spośród:
 - 1) autorytetów w zakresie sztuki, dziedzictwa kulturowego i jego ochrony;
 - 2) krytyków sztuki, historyków sztuki i mecenasów kultury.

- § 12**
1. Kadencja Rady trwa trzy lata.
 2. Do zadań Rady należy opiniowanie i wnioskowanie w sprawach związanych z całokształtem działalności Centrum.
 3. Pracami Rady kieruje przewodniczący wybrany przez członków Rady.
 4. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Rady przynajmniej raz w roku.
 5. Rada działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu.
 6. Obsługę Rady prowadzi przedstawiciel Centrum wskazany przez dyrektora.

ROZDZIAŁ V • MAJĄTEK I FINANSE

- § 13**
1. Centrum prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.
 2. Działalność Centrum finansowana jest z dotacji budżetowych, z dochodów własnych uzyskiwanych z działalności statutowej, dobrowolnych wpłat, zapisów osób prawnych i fizycznych, a także z innych źródeł.
 3. Podstawą gospodarki finansowej Centrum jest roczny plan finansowy ustalony przez dyrektora.
 4. Dyrektor Centrum zapewnia terminowe sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego, obligatoryjnie jego zbadanie przez biegłego rewidenta i przedłożenie go do zatwierdzenia Ministrowi.

- § 14**
1. Do składania w imieniu Centrum oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych konieczne jest współdziałanie dwóch upoważnionych osób.
 2. Osobami upoważnionymi są: dyrektor Centrum, zastępca dyrektora, główny księgowy oraz upoważnieni pisemnie przez dyrektora Centrum pełnomocnicy.
 3. Dyrektor może upoważnić określone osoby do dokonywania innych niż wymienione w ust. 1 czynności prawnych w imieniu Centrum, określając każdorazowo zakres pełnomocnictwa.

- § 15**
1. W celu finansowania działalności określonej w § 5 i 6 Centrum może prowadzić, jako dodatkową, działalność gospodarczą według zasad określonych w obowiązujących przepisach, o ile działalność ta nie spowoduje ograniczenia przedmiotu działalności Centrum, określonego w § 5 i 6.
 2. Dochód z działalności gospodarczej Centrum może być wykorzystywany wyłącznie w celu finansowania działalności określonej w § 5 i 6.

ROZDZIAŁ VI • POSTANOWIENIA KOŃCOWE

- § 16**
1. Centrum podlega wpisowi do rejestru prowadzonego przez Ministra.
 2. Centrum rozpoczyna działalność i uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru.

- § 17**
- Zmiany w statucie mogą być dokonywane w trybie określonym dla jego nadania.

© Copyright by Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2013

REDAKTOR

Jacek Purchla

OPRACOWANIE TEKSTÓW

Łukasz Galusek

OPRACOWANIE TYPOGRAFICZNE I PROJEKT OKŁADKI

Kuba Sowiński (Biuro Szeryfy)

OPRACOWANIE GRAFICZNE

Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

KOREKTA

Paulina Orłowska

AUTORZY ZDJĘĆ

Łukasz Galusek, Andrzej Janikowski, Miranda Jędrzejowska,
Żanna Komar, Wojciech Kubiena, Stanisław Markowski,
Paweł Mazur, Beata Nykiel, Anna Śliwa, Barbara Szyper,
Agata Wąsowska-Pawlik, Natalia Wiernik, Michał Wiśniewski,
Paweł Wodnicki

DRUK I OPRAWA

Drukarnia Goldruk

Nowy Sącz, ul. Kościuszki 28

WYDAWCA

Międzynarodowe Centrum Kultury

31-008 Kraków, Rynek Główny 25

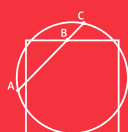
tel.: 12 42 42 811

faks: 12 42 18 571, 12 42 17 844

e-mail: sekretariat@mck.krakow.pl

www.mck.krakow.pl

MIĘDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Rynek Główny 25
31-008 Kraków
www.mck.krakow.pl